

Nicolae Cojocaru
**Făt-Voinic
și
Domnița cea Frumoasă**

<http://cartilecopilarieiimele.wordpress.com>

Editura Ion Creangă

Nicolae Cojocaru

Făt-Voinic și Domnița cea Frumoasă

Editura Ion Creangă, București, 1988

Vitejiile lui Mărgărit

A fost odată ca niciodată, un împărat mare și puternic. Și avea o împărăție că abia îi cunoștea marginile, așa era de mare. Iar împăratul o cârmuia cu înțelepciune ca un om luminat ce era, că toate lucrurile îi mergeau bine, iar supușii îl înconjurau cu dragoste și respect, dar și cu frică. Pentru că, atunci când era vorba de dreptate, el o împărțea chiar cu sabia și nu era nimeni nemulțumit de pe urma judecății lui. Se numea Crai Nou, și stăpînea peste curți vestite, toate poleite cu aur și împodobite cu alabastru, topaze, smaragde și alte nestemate, că abia te puteai uita la ele de strălucitoare ce erau.

Iar împăratul nu avea decît o fată, care creștea ca o porumbiță la curte. Și era frumoasă domnița, cum nu mai era alta, dar încă nu-i venise timpul de măritiș. Mai mult stătea ea alături de mama sa, împărăteasa, care o dădăcea cum se cuvine în toate cele ale vieții, ca să ajungă o domniță cuminte și cu purtări alese, căci era singurul moștenitor al împărăției și împăratul își pusese în ea toată nădejdea. De aceea, nimic nu precupețeau ca să-i dea o învățătură bună, și-i aduseseră pe cei mai vestiți dascăli din împărăție, ca s-o învețe tainele cărturărești. În palat, de asemenea, îi era îngăduit orice lucru, să umble chiar și cu coroana împărătească.

Astfel se juca ea adesea cu coroana cea de aur, bătută numai cu diamante și mărgăritare, o da de-a roata pe jos și alerga după ea, cu mintea copilărească ce o avea încă, iar părinții o priveau cu dragoste și îngăduință, că era odorul lor cel mai scump.

Într-o zi, pe cînd fata tocmai luase iar coroana cea de aur de pe capul împăratului și se juca în fereastra iatacului domnesc cu ea, iată că deodată din ea s-a desprins un mărgăritar, care s-a rostogolit prin fereastra deschisă și a căzut afară, tocmai jos, în păduricea de lingă palat. Domnița s-a uitat cu părere de rău după el, dar mărgăritarul a dispărut fără urmă, și nici gînd ca să-l mai găsească.

Cînd a venit împărăteasa și a văzut întimplarea, tare s-a supărat, însă n-a mai avut ce face și ca de atîtea ori a iertat-o și de astă dată pe domniță. Dar a fermecat mărgăritarul și a zis:

*Pe pămînt de-a fost să-i placă
În pămînt să se prefacă,
om în cale de-o afla,
într-un om s-o preschimba.
Dar odihna să n-o știe,
tot rătăcitor să fie,
pînă ce nu va ajunge,
iar, la noi, la-mpărăție!*

Și cum mărgăritarul căzuse într-o poiană, o pasăre l-a luat în cioc și a zburat cu el departe, peste mări și țări, unde oamenii abia auziseră de împăratul Crai Nou. Aici, cum zbura pasărea cu comoara în cioc, deodată a scăpat piatra cea nestemată, care a căzut lângă o cărare. O bătrână săracă, ce tocmai trecea pe acolo, a găsit mărgăritarul, l-a legat într-un colț de basma și s-a dus cu el acasă. Cînd a ajuns, a chemat repede pe moșneag și i-a zis:

— Bărbate, mare bucurie pe capul nostru!

— Ce îți veni, babo, să te bucuri așa? Doar nu ți-a sărit norocul în cale? spuse moșneagul.

— Chiar așa, bărbate, că bine zici.

Și sub ochii mirați ai moșneagului, bătrîna desfăcu basmaua, din care se rostogoli pe masă un mărgăritar mare și strălucitor, cît să prețuiască șapte averi cu el. Moșneagul se cruci de așa noroc neașteptat și mai că îi sări inima din loc de bucurie. Dar încă nu era dumirit de unde îl are. Atunci baba îi povesti toată întîmplarea, cum a găsit mărgăritarul tocmai cînd trecea pe cale și acum este al lor.

— Cu comoara asta, măi femeie, o să scăpăm și noi de sărăcie, spuse moșneagul, că tare ne-a dat tircoale mercur toată viața. Numai să o punem bine, că de cumpărători n-om duce lipsă, s-or găsi la ea cît lumea.

— Dar să nu afle împăratul, că-i vai de pielea noastră, zise cu frică baba. Acesta cum se vede e lucru împărătesc și de se aude cumva la curte, dăm de belea. Mai bine să-l ascundem...

Și așa au făcut. Au luat mărgăritarul, l-au învelit într-o năframă, apoi l-au pitit cu grijă în casă, după o grindă, și s-au sfătuit să nu sufle o vorbă nimănui. Seara, s-au culcat fericiți nevoie mare în ziua aceea.

A doua zi dimineată însă, cum se scoală ei, iată că văd deodată năframa căzută în mijlocul casei, iar mărgăritarul nicăieri. Mare spaimă pe capul lor! Și cum stăteau ei așa și se uitau unul la altul, neștiind ce s-a întîmplat cu comoara, un glas vesel i-a strigat de pe cuptor:

— Aici sînt, mămucă și tătucă! Tare bine am dormit la voi.

Iar de după hornul vetrei ieși un băiat măricel, cu părul bălai, de mai mare frumusețea, care se proțăpi rizînd în fața bătrînilor.

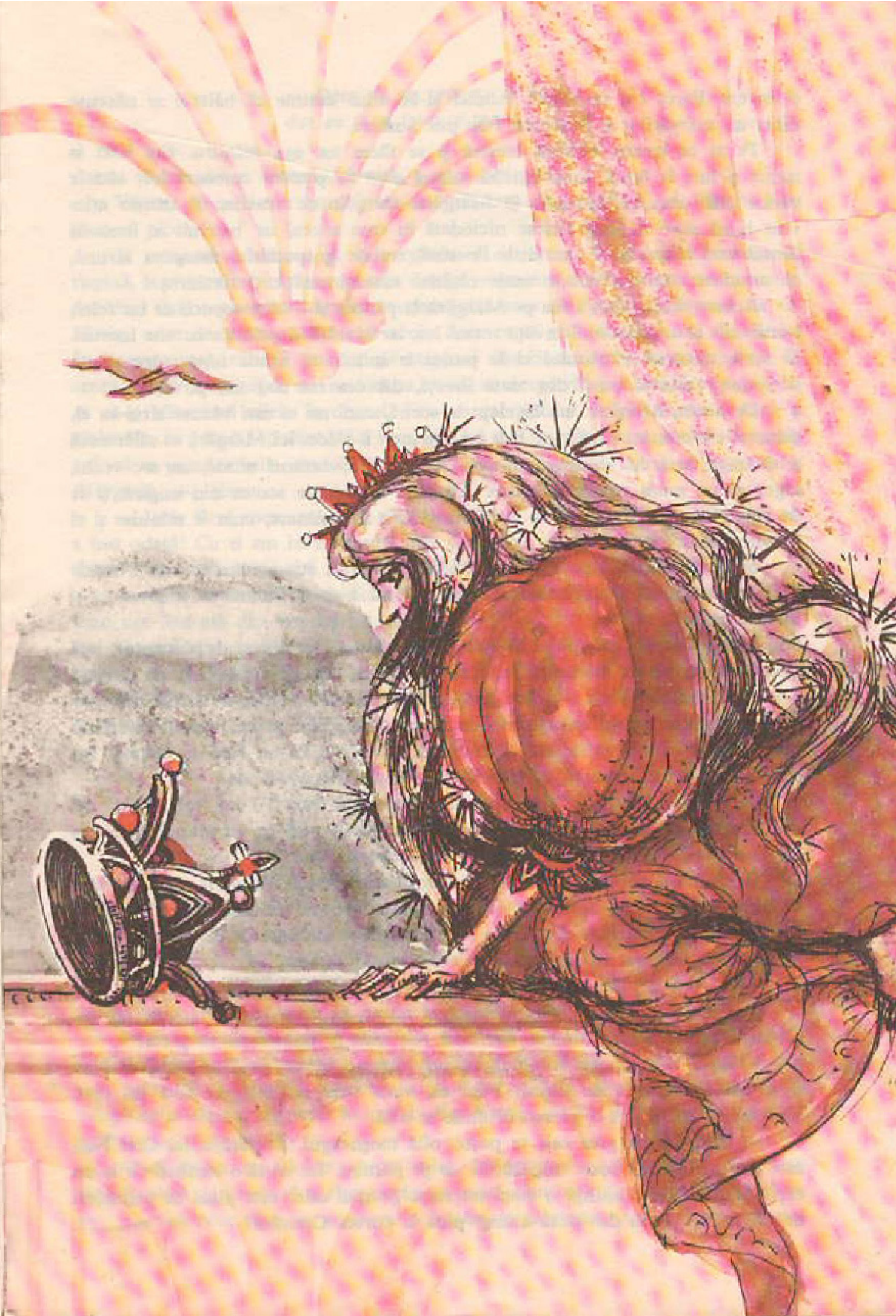
— Cine ești tu? l-a întrebat cu glasul sugrumat moșneagul.

— Eu sînt copilul vostru, din mărgăritarul pe care l-ați avut ieri, îi lămuri băiatul. Împărăteasa lui Crai Nou l-a fermecat ca să se prefacă într-o ființă de om și iată aceea sînt eu.

Atunci înțeleseseră ei toată povestea și le-a mai venit inima la loc. Și cum n-aveau pe nimeni la viața lor, s-au bucurat și de băiat, că prea trăiau singuri, de n-avea cine le spune o vorbă în casă. I-au pregătit deci băiatului un loc în odaie și, la masă, au adus o farfurie nouă și încă o lingură, iar de culcat, a rămas să se culce tot pe cuptor.

Dar cum să-i zică ei? S-au sfătuit bătrîni în taină ce nume i s-ar cădea, însă nici unul nu era potrivit. Ba cînd moșneagul zicea un nume, nu-i plăcea babei

și invers. Parcă era un făcut. Atunci și-au adus aminte că băiatul se născuse dintr-un mărgăritar și Mărgărit i-au pus numele.

Pe zi ce trecea, băiatul creștea și se făcea tot mai mindru. Era isteț la minte și iute la faptă, încît bătrînii uitară cum au pierdut comoara lor, căci le venise altă comoară în casă. Și Mărgărit era plin de veselie, că stîrnea atîta voic bună cum nu mai fusese niciodată în casa aceea, iar bătrînii se luau cu dînsul mai dihai decît cu alții. Pe-afară trebile gospodăriei mergeau strună, de se mirau toți vecinii de unde răsărise așa minunăție de fecioraș.

Adesea moșneagul îl lua pe Mărgărit la pădure și-i arăta copacii de tot felul, buruienile și animalele, îl învăța rostul lor, iar acasă îl deprindea cu alte lucruri. Și toate sfaturile bătrînului el le punea la inimă, că nimic nu-i scăpa. Cum se spune: «mintea bună din toate învață, dar cea rea nici din povată».

De aceea, Mărgărit era înțelept la vorbă, cum nu se mai văzuse altul ca el, și moșul era mindru de dînsul. Dar cel mai mult îi plăcea lui Mărgărit să călărească și să tragă cu arcul. Moșneagul avea rămasă din vremuri uitate, un arc vechi, săgeți și un paloș ruginit, pe care din cînd în cînd le scotea din ungher și le da băiatului, de-l învăța ca să le minuiască cu îndeminare, cum le minuiise și el în tinerețe.

Și astfel cînd Mărgărit ajunse un flăcău voinic, știa acum de toate. Armele îi jucau în mîini și era tare cît șapte că nu s-ar fi încumetat nimeni să-și încerce puterile cu el.

Într-o noapte însă, pe cînd voinicul dormea ca de obicei după cuptor, iată că o vede în vis pe domnița lui Crai Nou. Era așa de frumoasă, de gingașă și de fermecătoare, că la soare te puteai uita, dar la dînsa ba. Se făcea că erau în grădina palatului printre flori de tot felul. El o privea cum părul ei cel lung, stropit cu stelute de aur, îi cădea peste rochie, ca un voal de mătase. Iar cînd a fost să se despartă, ea i-a dat un inel de aur și i-a zis:

— Voinice Mărgărit, fără tine eu nu mai pot trăi. Tu îmi ești ursitul cel mai drag de pe lume. Dacă mă iubești, să mă cauți pînă ce vei ajunge la curtea lui Crai Nou. Aici ai să mă găsești...

Și cînd s-a deșteptat, nu mică i-a fost mirarea lui Mărgărit, cînd a văzut că are pe deget inelul domniței. De atunci n-a mai avut hodină. Se îndrăgostise foc de fata lui Crai Nou și trebuia musai să plece în căutarea ei. Așa că, într-o bună zi, s-a înfățișat bătrînilor săi și le-a zis:

— Tătucă și mămucă, a venit vremea să plec de la voi.

— Da de ce, băiete? sări moșneagul mirat, ca atins cu un tăciune aprins. Că doar nu te scoate nimeni din casă. Ce vînt te îndeamnă să pleci?

— Apoi uite, spuse voinicul, eu am văzut-o în vis pe fata lui Crai Nou și m-am îndrăgostit de dînsa. Fără ea, viața mea nu mai are nici un rost. Trebuie să merg și s-o găsesc oriunde se află.

— Ehe, băiete, grea cale te paște, oftă moșneagul. Împărăția lui Crai Nou este mai mare decît toate împărățiile de pe pămînt. Iar ca să o străbați de la un capăt la altul, nu-ți ajunge o viață întreagă. Și apoi calea este plină de primejdii de tot felul... Cum dar ai să ajungi pînă la curtea Craiului?

— *Doar de nu vrei nu se poate,
dar eu le-oi învinge toate,*

numai să-mi găsesc domnița sortită, a spus Mărgărit.

Văzînd că nu e nici un chip ca să-l întoarcă din hotărîrea lui, bătrînii l-au lăsat să plece.

Și voinicul a început să se pregătească de drum. Și-a curățat armele de rugină, le-a tocmît bine, și-a pus în desagă veșminte și alte lucruri trebuitoare, dar cînd colo n-avea cal. Atunci moșneagul a scos din grajd o mîrtoagă de cal bătrîn, uitat de vreme, care trăia acolo doar ca să mînînce, așa era de bătrîn. În tinerețe însă, calul îl purtase pe stăpînul său în multe lupte cu bine, și, de aceea, acum moșneagul nu se îndura ca să se despartă de el, ci îl ținea acolo, ca să-și sfîrșească zilele la dînsul. Era un cal slab și jigărit, numai pielea și ciolanele, cu părul neșesălat, căci nimeni nu-l mai îngrijise cum se cade de mulți ani, că te prindea mila cînd îl vedeai. Pe acesta moșneagul i-l dete în mina lui Mărgărit, și-i zise:

— Iată, fătul meu, calul ce ți-l dau. Îl vezi așa de jigărit, dar ehe, ce cal a fost odată! Cu el am biruit multe lifte dușmane. Acum însă a îmbătrînit ca și mine. Poate totuși îți va fi de vreun folos... Măcar să-ți ducă merindea.

— Cum să nu-mi fie de folos? spuse voinicul. Că am să-l grijesc îndată, cum n-a fost așa din vremea lui.

Și unde nu s-a dat Mărgărit să curețe calul, să-l perie, de scliepa ca uns. Atunci să vezi minune: calul s-a scuturat o dată de i-au trosnit toate oasele, iar din el s-a făcut pe loc un armăsar aprig, că scotea foc pe nări, nu alta. Și a început a vorbi cu Mărgărit în grai omenesc, pesemne era năzdrăvan:

— *Acu'ncălecă pe mine
și de coamă țin-te bine!
Ca s-arăt la bătrînețe,
ce-am putut la tinerețe.
Cum ți-e voia să te port?
Ca pe viu sau ca pe mort?
Cum e vîntul
sau ca gîndul,
cînd înconjură pămîntul?*

— Ca gîndul, Murgule! răspunse voinicul.

Și Mărgărit a încălecat, și-a luat rămas bun de la cei doi bătrîni, care l-au petrecut cu lacrimi în ochi, apoi a pornit-o la drum ca o săgeată. Pe cîmpii calul alerga, iar peste munți și văi mai mult zbură. Și mergeau ca gîndul, fără s-atingă pămîntul.

Cînd a fost soarele în crucea zilei, Mărgărit s-a văzut într-o vale frumoasă, plină de verdeață și flori peste tot locul. Din maluri curgeau izvoare limpezi, cu apa rece, care se prefăcea în boabe de mărgean, cum voinicul nu mai

întîlnise pînă atunci. Fiind obosit și însetat, el s-a oprit lîngă un izvor ca să-și potolească setea. Dar abia a descălecat, că deodată a văzut cum vine spre dinsul, sîsiînd și fluierînd, un șarpe mare cit un buștean și fioros, care se incolăcea ca un balaur și-i zuruiau solzii de argint de pe el, de răsuna valea. Așa namilă de jivină, Mărgărit nu mai văzuse niciodată. Dar nu se înfricoșă. Trase repede paloșul din teacă și se puse în așteptare.

Șarpele veni pînă aproape de el și-i zise trufaș:

— Voinice Mărgărit, aici este Valea Șerpilor unde eu sînt stăpîn și trebuie să mi te supui. Dacă ții la viața ta, atunci supune-mi-te degrabă și slujește-mă cum se cuvine. Altfel e păcat de zilele tale... Că nimeni din cei ce-au călcat în împărăția mea, nu mi-a stat împotrivă fără să fie biruit. Și astăzi sînt slugile mele...

— Ba eu nu m-oi pleca măriei tale, răspunse flăcăul, iar de ai putere-n tine, vină să te lupți cu mine!

Și unde nu începu o luptă aprigă! Cînd șarpele îl lovea cu coada pe Mărgărit, cînd voinicul îl lovea cu paloșul pe șarpe, de săreau numai scînteii din solzii cei de argint. Așa s-au luptat ei toată ziua, pînă seara. Pe la asfințit lupta era în toi. Văzînd că acum obosește, voinicul nostru îi zise calului:

— *Murgule, căluț ușor,
adă-mi apă din izvor,
să beau să mă răcoresc,
că puterile-mi slăbesc!*
— *Apoi, nu-ngriji de mine,
c-așa oi face, stăpîne,*

răspunse calul.

*Că și tu m-ai îngrijit
cînd eram un cal sfrijit!*

Auzînd acestea, stăpînul șerpilor a scos un șuier, iar din tufișuri a apărut un șerpișor cu solzii aurii care s-a înfățișat acolo și a zis:

— *Iată-mă-s aici, stăpîne.
Lasă-ți nădejdea pe mine!*

Și șarpele cel mare îi spuse:

— Du-te în grabă la Izvorul de aur și-mi adă apa puterii ca să beau, că lupta e lungă și puterile nu-mi ajung.

Iar șerpișorul porni iute ca prîsnelul spre Izvorul cel de aur. Și a plecat și calul lui Mărgărit după apă, dar nu știa unde-i izvorul cu apa puterii, căci șerpișorul fugise acolo în ascuns. Lucrul acesta era ținut în mare taină, pentru că în el stătea toată puterea împăratului lor. De aceea, l-a așteptat pe șerpișor la întoarcere și cînd a fost aproape, calul i-a zis:

— Șerpișor cu strai ales,
grea povară ți-ai ales.
Hai, și urcă-mi-te-n spate,
ulciorul să-ți duc și toate!

Șerpișorul nebănuind nimic, primi bucuros sfatul calului și puse jos ulciorul cu apa puterii, apoi i se urcă în spinare, și pe-aici ți-e drumul! Au ajuns înapoi într-o clipă. Dar cum cele două ulcioare erau la fel, calul cel năzdrăvan luă ulciorul cu apa puterii și i-l dădu să bea voinicului, iar șarpele bău din ulciorul cu apa cea obișnuită. Mărgărit tot bea, tot bea, mai puternic se făcea. Și bea și Împăratul șerpilor, crezind că bea din apa puterii, dar apa lui nu-i ajuta cu nimic. Atunci voinicul se repezi odată la șarpe cu paloșul, că era gata să-i taie capul. Dar șarpele l-a rugat și i-a zis:

— Mărgărit, voinicul meu
nu mă omori la greu!
Acum văd și rău îmi vine,
că ești mai tare ca mine.

Și voinicul l-a lăsat. Apoi șarpele a continuat:

— De azi înainte poți să fii pe pace în țărîmul meu, că nimeni nu-ți va mai face nici un rău.

— De unde voi ști eu? a întrebat Mărgărit.

— Iată îți dau această mărgică de aur, spuse mărirea șerpească. Aceasta este Mărgica Șerpilor. Și semnul legămîntului dintre noi. Căci nimeni n-a dobîndit-o vreodată, decît cel ce a biruit astăzi puterea Înălțîmii mele. Și ori de cîte ori ai să te uiți la ea, vei căpăta pe dată toată înțelepciunea șerpească, de vei întrece și pe cei mai învățați la minte, în toate tainele lor.

Mărgărit a luat mărgica cea de aur, a ascuns-o în sin, apoi a încălecat și, luîndu-și rămas bun de la stăpînul șerpilor, a plecat mai departe. Și iar a mers zile întregi de la răsărit pînă la asfințit, fără popas și fără răgaz. Cînd zbura în înaltul cerului, cînd cobora iară pe fața pămîntului. Dar mergea mereu, cale lungă fără urmă, spre curtea lui Crai Nou.

Ajunse el într-un ținut cu munți înalți și stîncoși, dar toți erau stîlciți în creștet, de parcă trecuse minia lui Sfarmă-Piatră peste ei. La poalele lor însă, se întindea o pajiște minunată și voinicul a dat drumul calului să pască, iar el s-a tolănit pe iarbă ca să se odihnească. Dar abia a așipit, că munții începură să trosnească, cît credeai că se năruie în prăpastie. «Ce să fie oare?», se întrebă Mărgărit sărînd de jos ca ars cu foc și minios peste măsură, că iar îi tulbură cineva liniștea și odihna. Cînd privi însă mai bine, pe virful unui munte din apropiere, o matahală de om cu două stînci subțioară pe care le ducea fără să se opintească, de parcă n-avea nimic în mîini, așa era de tare, pășea grăbit către vale, unde le zvîrli pe amîndouă în prăpastie, că se cutremură pămîntul nu alta. Apoi lua alte stînci și tot așa, căra de zor piatra din munți, pînă ce îi stîlcea de tot.

Mărgărit îi zise atunci uriaşului:

— *Ce te osteneşti, voinice,
şi-arunci munţii ca pe-arşice?
Fă ceva mai cu folos,
decît s-arunci stînci pe jos!*

Celălalt, însă, fără să se sinchisească prea mult de cuvintele lui Mărgărit, i-a răspuns:

— *Ba deloc, voinice, ba!
Asta este treaba mea.
Eu-s Iovan şi Stolovan,
ce mut zece munţi pe an.
Iar de vrei bine să-ţi fie,
caută-ţi altă moşie!
Că dacă mă uit, frăţine,
fac praf pe unul ca tine!*

— Ehe, mă vezi tu aşa mic, se sumeţi voinicul nostru, dar puterea imi este mult mai mare. De vrei să te-ncredinţezi, vino-aproape să-ţi probez!

Auzind aceste cuvinte, Iovan Stolovan lăasă munţii în pace şi se apropie de Mărgărit. Îl măsură o dată cu privirea dispreţuitor, apoi îi zise:

— *De te ţii aşa voinic,
pe-o fărîmă de nimic,
hai să facem încercare,
din noi care e mai tare!*

Dacă biruiesc eu, ai să mă slujeşti toată viaţa, iar de vei birui tu, eu te voi urma pe tine. Te prinzi ori ba?

— Sînt gata de orice, răspunse flăcăul nostru.

Şi au hotărît să se măsoare la trei încercări. Dar care din ei să înceapă primul? Atunci Mărgărit a aruncat paloşul în sus, să vadă în faţa cui o să cadă, şi el a căzut drept în faţa uriaşului. Deci el trebuia să fie primul.

Iovan Stolovan a văzut acolo, aproape, un pietroi mare cit dinsul şi i l-a arătat voinicului:

— Iată prima încercare: eu o să iau pietroiul acesta să-l duc şi să-l arunc în prăpastie, iar tu să faci acelaşi lucru.

Zis şi făcut. Iovan Stolovan a apucat pietroiul în braţe, s-a opintit o dată şi iute l-a luat în cercă, de l-a dus cît colo ca pe nimică. Acum a venit şi rindul lui Mărgărit să-şi arate puterile. Dar la aşa un pietroi, nici gînd n-avea să încerce. A căutat deci repede din ochi pe aproape şi a găsit 'o buturugă de iască uscată, dar plină de noroi că nu se cunoştea bine ce este şi cînd Iovan

Stolovan s-a întors mîndru de izbînda sa, voinicul nostru hap, a înşfăcat buturuga şi la fugă cu ea. A dus-o de a aruncat-o cît colo în prăpastie. Pînă aici erau la fel.

Acum a venit rîndul lui Mărgărit ca să spună felul întrecerii. În desagă avea el între merinde şi o bucată de caş. Îndată a scos-o de acolo şi i-a zis uriaşului:

— Ia o piatră în mînă ca mine şi să o stringem aşa de tare, pînă ce iese apă dintr-însa. Care reuşeşte, acela învinge...

A luat deci Iovan Stolovan o piatră de jos şi a strîns-o în pumni, de i-au ieşit ochii ca cepele, dar apă nici gînd să scoată din ea. Iar Mărgărit, cum a strîns bucata de caş în mînă, a început să curgă zerul, încît a crezut uriaşul că-i apă. Şi a strîns şi el piatra pînă ce a sfărîmat-o în mînă, apoi a luat alta şi încă multe, numai că apă n-a ieşit din nici una. Aşa că el s-a dat bătut.

Acum a urmat şi a treia încercare. Iovan Stolovan se gîndi ce se gîndi şi spuse către Mărgărit:

— Vezi muntele acesta din faţa noastră? De eşti cu adevărat puternic, cum zici, să-mi sari dintr-o dată peste el, cum am să fac şi eu. De nu, te pasc zile grele aici!...

— Ehe, asta e o joacă pentru mine, răspunse vesel Mărgărit. Uite eu am să iau şi calul în braţe şi să sar cu tot cu el. Şi s-a repezit întîi Iovan Stolovan peste munte, de l-a sărit cît ai bate din palme. Apoi a venit rîndul voinicului. El încă a încălecat pe calul năzdrăvan, care o dată a ţîşnit ca săgeata peste munte şi a şi fost dincolo. Aşa că Mărgărit a ieşit şi de astă dată biruitor. A încercat el, Iovan Stolovan, să mai zică ceva, dar Mărgărit îl biruise şi gata. Trebuia deci să-l urmeze pe voinic oriunde în lume, aşa cum le-a fost înţelegerea. Şi uriaşul a lăsat munţii în pace şi l-a urmat pe Mărgărit.

Au plecat ei la drum departe. Lăsară calul năzdrăvan să pască într-o vilcea. Cît voinicul făcea zece paşi, Iovan Stolovan făcea cîte unul, dar mergeau fără oprire.

*Pe-unde voinicii treceau,
codrii-n frunză răsunau
şi mai mîndri se păreau.*

Cum mergeau ei, deodată văd în cale doi uriaşi, unul alb şi altul negru, care se luptau nevoie mare. Cînd unul îl trîntea pe celălalt, cînd celălalt îl puneă jos pe primul. Erau Zorilă şi Amurgilă, care voia fiecare să fie mai tare decît celălalt, dar nici unul nu reuşea să iasă biruitor. De cum l-a văzut pe Mărgărit, Zorilă l-a rugat şi i-a zis:

*— Făt-Frumos cu păru-n vînt,
cu stăpînul zilei sînt.
Pe-Amurgilă de l-oi bate
şi mi-i ajută în fapte,
va fi soare zi şi noapte.*

Auzind cele spuse, Amurgilă zise și el:

— *Făt-Frumos cu păru-n vînt,
cu stăpînul nopții sînt.
Pe Zorilă de-l voi bate
și mi-i ajuta în fapte,
îți voi da stelele toate.*

Atunci neștiind ce să facă, pe care din cei doi să-l ajute, Mărgărit și-a adus aminte de Mărgica Șerpilor ce o avea în sîn și scoțînd-o s-a uitat la ea. Și, și-a dat seama că nu e bine să-l ajute nici pe Zorilă, nici pe Amurgilă, căci de folos îi este omului și ziua, și noaptea. Și i-a zis lui Iovan Stolovan:

— *De ai putere cit șapte,
uriașii mi-i desparte.
Dar să-l duci pe fiecare,
pe-alt pămînt și țarm de mare
că de n-au să se mai vadă,
le-o pieri dorul de sfadă!*

— Așa oi face, stăpîne, grăi Iovan Stolovan.

Și unde nu mi i-a înșfăcat pe Zorilă și pe Amurgilă, de i-a luat la subțioară și i-a azvirlit o dată, pe primul la Răsărit, iar pe al doilea la Apus, pînă la capătul pămîntului.

După aceea, văzînd că i-au potolit pe cei doi uriași, au plecat ei mai departe.

*Și au mers și au tot mers,
că răbojul li s-a șters,
zi de vară pînă-n seară
pîn'ce-au dat de alt ținut,
de nici unul cunoscut.*

Erau niște locuri frumoase, cu ape pline de ostroave minunate, unde numai florile creșteau și înfloreau, care de care mai frumoase și mai pline de miroznă.

Dintre acestea însă, în mijloc era un ostrov mai mare care le întrecea pe toate celelalte în minunăție. Acesta era Ostrovul Frumoaselor. Cînd să intre cei doi voinici în ostrov, au văzut o căsuță pe mal, pitită între flori și trestii. Mărgărit a mers într-acolo, a bătut la ușă și dinăuntru l-a întîmpinat o bătrînă, blindă, cu părul tot numai din flori. Era Mama Florilor. Și Mărgărit a întrebato:

— Măicuță, unde este curtea lui Crai Nou?

— Eu nu știu, a răspuns Mama Florilor, dar să întrebăm pe Frumoasele Noptii. Aici e ostrovul lor, unde ele ies la miezul nopții din ape, își dau jos vîlul și joacă pînă către ziuă. O dată cu zorii dimineții se fac nevăzute, iarăși, în unde.

Apoi Mama Florilor i-a mai dat câteva sfaturi:

— Voinice, Frumoasele acestea au puterea de a fermeca pe oricine ar îndrăzni să le privească atunci cînd joacă. Să ai grijă dar, ca să nu te vadă cumva pe aproape, că te paște mare primejdie...

— Și în ce le stă puterea? stăruie să afle Mărgărit.

— Ele au cîte un vâl de aur, îl lămuri Mama Florilor, pe care, cînd joacă, îl lasă pe mal. Tu să te ascunzi între trestii și cînd ele și-or lăsa vâlurile și or începe să joace, să te apropii tiptil și să le iei vâlurile. Fără ele Frumoasele nu mai pot să se întoarcă în împărăția apelor și nici să farmece pe cineva. Atunci tu să le întrebi unde este curtea lui Crai Nou. Dacă au să te roage să le dai mai întii vâlurile, tu să nu le ascuți, că atunci capătă puterea și te pot preface în orice lighioană de pe pămînt. Iar după ce ți-or spune unde este curtea lui Crai Nou, atunci să le dai vâlurile, dar îndată să te ascunzi înapoi, ca nu cumva să te vadă și să te farmece.

Mărgărit a mulțumit Mamei Florilor pentru sfaturile date și, cînd s-a apropiat noaptea, a mers și s-a ascuns pe malul ostrovului, între trestii. Apoi a așteptat acolo pînă la miezul nopții. Cînd, într-un tîrziu, iată că deodată ies din ape trei fete, cum nu mai văzuse el pînă atunci. Erau Frumoasele Noptii. Atunci, de undeva începu să cînte un fluier fermecat, iar ele lăsîndu-și fiecare vâlurile cu care erau învelite, au început să joace și să ridă, de clocotea ostrovul de veselie lor.

Mărgărit, vrăjit de cele văzute, stătea ascuns unde era, aproape fără să sufle. Abia într-un tîrziu, își aduse aminte de spusele Mamei Florilor și, furișîndu-se tiptil, luă toate vâlurile cele de aur, ale Frumoaselor. Ele jucară mai departe fără să știe nimic. Spre zorii dimineții, cînd au sfîrșit jocul și și-a căutat fiecare vâlul, ia-l de unde nu-i! Atunci Frumoasa cea dintîi zise lui Mărgărit:

*— Voinicel cu dor sub pleoape,
știi că ești pe-aici, pe-aproape.
Ieși pușin și te arată,
să-ți văd fața-mbujorată!*

Dar Mărgărit îi răspunse:

— Oh, nu! Ești șireată, după cum văd, dar nici eu nu-s mai prejos. Vă cunosc puterea voastră și n-am să ies de aici pînă ce nu-mi veți spune unde este curtea lui Crai Nou.

— Noi nu știm unde este, s-au prefăcut Frumoasele. Dar dacă vrei să afli numaidecît, atunci dă-ne mai întii vâlurile și pe urmă ți-om spune.

Și Mărgărit iarăși le zise:

— Ba nu, Frumoase ale nopții; că voi vreți să vă dau vâlurile și pe urmă să mă fermecați. Așa nu merge. Mai bine îmi spuneți întii unde este curtea lui Crai Nou și apoi vă dau vâlurile, ca să vă întoarceți în împărăția voastră.

Văzînd că nu pot să-l farmece în nici un chip pe Mărgărit, Frumoasa cea dintîi îi spuse:

— Voinice, ai avut noroc de înțelepciunea ta, că altfel nu mai ajungeai unde vorești. Am să-ți spun unde este curtea lui Crai Nou: mergi spre Soare-Apune, dar să nu te abați din drum nici cît palma. Și colo departe, se află cetatea unde locuiește Crai Nou. Dar împăratul acesta este atît de departe, că-ți trebuie toată viața ca să ajungi la el. În cale însă este Ursa Mare, stăpîna lunii, roagă-te de ea să țină vremea pe loc, și așa vei ajunge mai repede la Crai Nou.

Mărgărit, auzînd acestea, a aruncat vîlurile Frumoaselor, cum l-a învățat Mama Florilor, apoi s-a ascuns repede la loc între trestii, iar ele și-au luat fiecare vîlul și s-au întors în adîncul apelor.

Acum voinicul știa încotro este curtea lui Crai Nou și a pornit-o cu Iovan Stolovan într-acolo. Dar mai întîi trebuia să treacă pe la Ursa Mare ca să le țină vremea pe loc, că altfel ar fi îmbătrînit tot mergînd și n-ar mai fi ajuns.

Așa că au mers ei tot spre Soare-Apune, zi de vară pînă-n seară, cînd iată ajung la Ursa Mare. Aceasta însă era o zgripturoaică bătrînă, cu părul cît o pădure și ochii ca două făclii, ce veghea calea lunii. Cum simți că se apropie Mărgărit cu Iovan Stolovan, se și repezi la ei gata să-i înșface. Și zise:

— Voinice Mărgărit, aici e tărîmul meu și nimeni nu-l poate trece dacă nu-mi plătește datoria ce i-o cer.

*Acum spune: ori primești
anu-ntreg să mă slujești,
ori cu viața îmi plătești.*

Dacă ții la zilele tale, atunci mai bine supune-mi-te fără împotrivire!

Mărgărit însă, fără să se înfricoșeze, trase paloșul și-i răspunse:

— Ba eu nu ți-o dau aici viața mea și nici nu ți-o sluj! Iar dacă ții să ne luptăm pe dreptate, atunci păzește-te!

Și cînd zgripturoaica s-a repezit la el ca să-l prindă, Mărgărit i-a tăiat ghearele dintr-o lovitură. Ursa Mare a urlat de durere, dar nu s-a dat bătută. S-a repezit din nou, mai furioasă. Atunci voinicul i-a retezat părul și ea a căzut la pămînt. Îndată Iovan Stolovan a luat-o în circă și a dus-o de a închis-o într-o peșteră, iar la intrare a răsturnat o stîncă, știi colea, cît să n-o mai poată urni zgripturoaica din loc. Apoi Mărgărit i-a zis:

— Dacă vrei să scapi de aici cu zile, să ne faci un hatir: să ții luna pe loc vreme de o viață de om, ca să ajungem mai repede la curtea lui Crai Nou.

— Degeaba, voinice, oi ține eu luna pe loc, a răspuns Ursa Mare, că tot n-o să ajungeți pînă la Crai Nou, pentru că vă pîndesc Vircolacii la orice pas, ca să vă omoare.

— Atunci ce trebuie să facem ca să scăpăm de ei? a întrebat Mărgărit.

— Dacă vreți să ajungeți cu bine la curtea lui Crai Nou, să luați pe

ascuns Carul cel Mare de la Vircolaci. Dar să nu vă simtă, nici să vă uitați înapoi, că în clipa aceea ei vă pot preface într-o stană de piatră.

După ce le-a spus aceasta, Mărgărit și cu Iovan Stolovan au dat drumul cotoroaței, iar ei au pornit val-virtej spre țărîmul Vircolacilor. Și ajung ei într-o vale pustie și plină de neguri, de nu vedeai cu ochii cît colo. Din cînd în cînd, se auzeau numai niște trosnete înfundate, de se cutremura pămîntul și străbăteau pînă la ei urlete infricoșătoare, că lui Mărgărit i se făcea părul măciucă. Așa au mers tot mai adînc în valea aceea, cînd iată, deodată, au zărit un zid în cale, bătrîn de vreme și năpădit de buruieni, cu o poartă mare ferecată, iar înăuntru era Carul Vircolacilor. Ce să facă ei ca să-l scoată de acolo? Poarta era încuiată cu nouă lacăte de aramă și nici gînd să le poată deschide cineva. Dar Iovan Stolovan cînd a pus mîna pe poartă, a smuls-o cu țîțîni cu tot. Îndată au scos carul afară și s-au urcat în el, iar carul mergea singur că era năzdrăvan.

Dar cum mergeau ei ca vîntul, fără s-atingă pămîntul, iată că Vircolacii au prins de veste că-s pe-acolo și s-au luat după dinșii. Și zburau voinicii cu carul, dar și Vircolacii îi urmăreau de aproape. Acum le simțeau răsuflarea în urmă ca o pară de foc. Ce se întîmplase? Mare necaz! În loc să ia Carul cel Mare care mergea ca gîndul, ei luaseră de la Vircolaci Carul cel Mic, mai încet la mers, și dihăniile infuriate nu-i slăbeau o clipă.

Deodată Mărgărit s-a uitat înapoi și pe loc s-a prefăcut într-o stană de piatră. Atunci Iovan Stolovan l-a apucat repede la subțioară și a luat-o pe jos mai departe. Vircolacii însă se țineau tot după el. Cînd mai să-l ajungă, iată că vede nu departe o cetate strălucitoare, de parcă era toată poleită cu aur. Aceasta era Cetatea Soarelui. Și se grăbi într-acolo. Dar cînd să intre înăuntru, poarta era închisă.

Și a lovit Iovan Stolovan o dată în poartă cu piciorul stîng, dar poarta nu s-a clintit deloc; și a lovit apoi cu piciorul drept, iar poarta s-a deschis larg înaintea lui și a intrat înăuntru. Aici Soarele stătea într-un jîlt minunat bătut numai cu nestemate și împodobit cu tot felul de mătăsuri, iar curtenii îi slujeau.

De cum a auzit de venirea unui străin în cetate, cum nu se mai pomenise pe acolo, a ieșit repede în întîmpinarea lui. Dar Vircolacii tot veneau și dădeau să intre în cetate. Atunci Soarele a luat un bici de foc și cînd i-a plesnit o dată, s-au făcut pe loc nevăzuți.

Acum Iovan Stolovan a pus jos stana de piatră în care se prefăcuse Mărgărit și s-a așezat pe ea ca să mai răsuflă, că prea îl fugăriseră Vircolacii. Cum sta el așa, iată că o fată tocmai trecea de la fîntina fermecată cu un ulcior de apă. Și a cerut Iovan Stolovan ca să-i dea și lui să bea apă, dar ea i-a zis:

— Această apă nu e de băut, că e fermecată. Aceasta este apă vie...

— Atunci toarnă puțin peste stîncă asta, spuse el.

Și cînd fata a turnat apă din ulcior, să vezi minune! Stîncă s-a prefăcut iar în om și Mărgărit a deschis ochii.

— Greu somn am dormit, a zis el frecîndu-se la ochi.

— *Eh, dormeai tu pe vecie
de n-aveam eu apă vie*

din Cetatea Soarelui, spuse Iovan Stolovan.

Au mulțumit deci Soarelui că i-a scăpat de Vircolaci, apoi Mărgărit l-a întrebat:

— *Cît mai este pîn-la curte
că băturăm drumuri multe!
Of, de mult o căutăm
și de ea deloc nu dăm.*

— Departe este, voinice, a răspuns Soarele. Pînă la curtea lui Crai Nou nu vă ajunge ca să mergeți nici jumătate din viață. Dar eu am să vă dau un car minunat; cu el o să ajungeți într-o clipită.

Și Soarele le-a scos din taințele curții un car cu totul de aur, care scîlpea ca focul. Îndată s-a ivit și un bici fermecat și a plesnit o dată, iar pe loc au apărut și doi cai năzdrăvani la car gata de drum. Acum Mărgărit s-a urcat cu Iovan Stolovan în carul cel de aur și calul năzdrăvan al lui Mărgărit s-a alăturat trăpașilor și au pornit de acolo ca fulgerul. Și zburau în zare, cale-n depărtare, tot către curtea lui Crai Nou.

Cînd, iată că deodată s-au trezit la porțile împărăției lui. Atunci carul se făcu nevăzut și cei doi voinici intrară în palat. Aici totul era lucrat din aur și argint. Zidurile erau încrustate cu pietre scumpe și străluceau de-ți luau ochii, iar în curte o grădină minunată, cu cele mai alese flori din împărăție dădea o mireasmă plăcută. Pe cărări, la tot pasul țîșneau fîntîni cu apă de cleștar, ce udau florile, și-n mijlocul grădinii, la umbra unor pomi plini de roade aurii, era un șipot de aramă cu apă cîntătoare.

Cînd au intrat Mărgărit cu Iovan Stolovan în curtea lui Crai Nou, îndată a aflat toată lumea de venirea unor voinici cum nu s-au mai văzut și au alergat cu toții să-i vadă. Larma oamenilor a ajuns pînă la domnița împărătiță care a ieșit și ea ca să-i vadă. Era așa de frumoasă, că la soare te puteai uita, dar la dînsa ba. Pe cap, peste părul ei cel lung cu stelute de aur, purta coroniță de mărgăritare, iar rochia ei de zefir era stropită cu safire și nestemate. Și avea mers de pasăre măiastră, cum numai o crăiță putea avea.

Ea s-a apropiat de Mărgărit și, cum l-a văzut, l-a și cunoscut. Atunci el de bucurie a luat-o pe brațe și a dus-o drept în fața împăratului. Cînd îi văzu așa, Crai Nou se încruntă și-i zise domniței:

— Fiica mea, asemenea fapte n-am văzut la tine niciodată. Nu cumva ai uitat de buncele sfaturi părintești ce ți-am dat?

— *Tată, asta-i Mărgărit,
mi-e de mult ursit.*

*Pe el l-am tot așteptat
și-n sfîrșit s-a arătat.*

*El pe lume mi-e iubit,
cu el vreau să mă mărit!*

Cînd a auzit acestea, împăratul l-a măsurat pe Mărgărit cu privirea de sus pînă jos și i-a plăcut înfățișarea lui voinicească. Atunci a venit acolo și împărăteasa și ea a cunoscut că Mărgărit este cel fermecat, din coroana craiului picat. Așa că mare bucurie i-a cuprins pe toți, dar mai ales pe împărat și împărăteasă, care au văzut că de acum au un moștenitor de seamă la cirna țării lor.

Îndată au hotărit să facă nuntă, iar pe Mărgărit au poruncit să-l îmbrace în straiile cele mai scumpe, ca pe un prinț. Și împăratul le făcu nuntă mare și bogată, că s-au veselit cu toții, trei zile și trei nopți în șir, pînă la marginile împărăției.

Iar Mărgărit a rămas lîngă soția sa iubită și au trăit fericiți toată viața și poate că mai trăiesc și astăzi, să le facă Vircolacilor necaz.

*Vitejii multe-a făcut,
dar eu nu le-am cunoscut.
Doar pe astea le țin minte
de le-am spus mai înainte.
Și v-am zis adevărat,
chiar așa cum s-a-ntîmplat,
dintr-un cap la celălalt.*

Făt-Voinic și Domnița cea Frumoasă

A fost odată ca niciodată, pe vremea împăraților lui Papură-vodă și a lui Lobodă-împărat, un om care avea trei feciori. Cît au fost mici, frații se iubeau atît de mult între ei, că de nimica nu tinjeau. Și au crescut mari și puternici, ca trei brazi într-o poiană de pădure. Dintre toți însă, cel mai mic era mai isteț la minte și mai săritor la nevoie, că se dusesse vestea în toate părțile despre isprăvile lui.

Îi chema Făt-Voinic și știa a minui sabia, cum îi mergea și mintea. Unde nu puteau birui ceilalți doi feciori, Făt-Voinic întotdeauna ieșea învingător, că nu era lucru să nu-l poată face. De aceea frații săi au început să-l urască, pentru că îi făcea de rușine. Azi așa, mâine așa, de fiecare dată cînd voinicul nostru își întrecea frații, ura lor creștea fără margini. Și i-au pus gînd rău, dar se temeau de tatăl lor, că ținea la prislea ca la viața sa.

Pînă la urmă căutară în ascuns să scape de fratele lor. Dar cum să-l ducă și unde, ca să nu-i ia viața, însă acasă să nu se mai întoarcă niciodată?

Într-o zi, pe cînd tatăl lor era plecat de acasă, cei doi feciori mai mari se sfătuiră, în taină, că pleacă la vînătoare și-l chemară și pe Făt-Voinic să meargă cu dinșii. Îl lăudară că el este cel mai bun la tras cu arcul, la minuit sabia, și prislea, nebănuind gîndul lor viclean, repede se lăsă înduplecat.

Deci ieșiră toți trei de acasă și plecară. Și merșeră ei, tot merșeră, mai vinară cîte ceva, dar drumul nu le era de întoarcere. În locurile acelea, cale de cîteva zile, se afla o fîntînă seacă, părăsită, pe unde rar de mai trecea picior de om pe acolo.

Acum, tot vîbind ei, cei trei frați ajung la fîntînă și nici una nici două, feciorii mai mari îl prind pe Făt-Voinic și-l aruncă în fîntînă, ca să nu mai poată ieși niciodată. Și, ca să aibă ceva de mîncare, îi dau un găvan mare cu apă și două piini și-l lasă acolo, iar ei se întorc acasă, spunînd tatălui lor că fratele mai mic a fost omorît de o fiară. Ba i-au luat și o haină de-a lui, au uns-o peste tot cu sînge din vînatul prins și i-au arătat-o, ca să creadă că într-adevăr așa s-a întîmplat.

Cînd a văzut una ca asta, tatăl lor tare s-a întristat și l-a plîns pe prislea multe zile, pînă ce i s-au uscat ochii de atîta jale.

Făt-Voinic a încercat să iasă din fîntînă în prima zi, a încercat și în a doua, plînea îi era pe sfîrșite și nu vedea altă scăpare decît moartea. În a treia zi însă, numai iată că aude o turmă de oi trecînd pe acolo. Atunci a strigat tare, cît l-a ținut gura și un cioban, îndată auzînd glas omenesc din fîntînă, s-a apropiat, i-a dat o funie ca să se prindă de ea și l-a scos de acolo. Mare i-a fost bucuria lui Făt-Voinic. A mulțumit binefăcătorului său și, pentru că acasă nu mai voia să se întoarcă, ciobanul l-a luat cu el.

Aşa au mers ei zile şi nopţi nenumărate, păscînd turmele prin locuri necunoscute, iar voinicul nostru se dovedea a fi un flăcău mai isteţ decît toţi ceilalţi păstori cu care mergea împreună.

Acum, după o vreme ajung ei în împărăţia lui Ler-Împărat. Peste tot erau numai cimpuri mănoase şi oamenii lucrau harnici pe ogoare, iar mai departe se vedeau curţile cele strălucite ale împăratului.

Au mers ei deci într-acolo, cît au mers şi cînd au ajuns aproape, Făt-Voinic a zis însoţitorilor săi:

— De acum eu am să vă părăsesc, ca să-mi încerc soarta voiniceşte. Mergeţi mai departe cu bine şi norocul să vă aibă în pază!

— Aşa să fie, au răspuns ei.

Şi Făt-Voinic s-a despărţit de ceilalţi păstori să-şi caute un rost în împărăţia aceea. Lîngă palatul împărătesc era o grădină mare, toată numai flori şi cu cărări pardosite cu marmură, unde măria-sa ieşea la plimbare şi se desfăta în clipe de răgaz. Toată grădina era îngrijită de un grădinar bătrîn şi Făt-Voinic a intrat acolo ca să-l ajute.

În fiecare zi el venea împreună cu bătrînul grădinar şi udau florile, le săpau şi le îngrijeau cît mai bine, încît grădina devenea pe zi ce trece tot mai mîndră şi mai desfătătoare. Iar Făt-Voinic lucra de zor acolo, că deprinsese acum toate tainele florilor. Însă era îmbrăcat rău, cu straie vechi şi pline de pămînt, încît aproape era de nerecunoscut. Dar lucrul mergea strună, nu alta.

Într-o dimineaţă, pe cînd voinicul coborîse iar la florile lui, numai ce vede ieşind în grădină pe fata împăratului. Era de o frumuseţe nemaipomenită. Cu părul de aur şi mers uşor de căprioară, ea trecea parcă plutind pe cărările cele de marmură şi mîngîia florile. Alte fete îi ţineau mîntia cea cu fir de aur şi o urmau cu glasuri cîntătoare, că deodată toată grădina se umplea de veselie.

Tare s-a mai bucurat domniţa cînd a văzut grădina aşa de curată şi îngrijită. Dar nu ştia de unde a venit această schimbare, aşa, ca din senin. Atunci a întrebat pe bătrînul grădinar şi acesta i-a spus că îl ajută acum un voinic ce ajunsese aici nu se ştie de unde, de aceea grădina este aşa de frumoasă. Şi domniţa a zis:

— Vreau să-l văd şi eu pe acel voinic ce mi-a făcut grădina minunată!

Însă Făt-Voinic se ascunsese de ochii ei, că nu dorea să-l zărească în aşa hal de straie ponosite. Dar a auzit vorbele domniţei şi s-a bucurat nespus, mai ales că de cum o văzuse, se şi îndrăgostise de dînsa.

Şi l-a căutat grădinarul pe voinic, ca să-l înfăţişeze domniţei după dorinţa ei, dar nu l-a găsit. Atunci ea i-a spus grădinarului:

— Peste două zile cînd am să vin iar aici, să-l văd numaidecît pe acel voinic! Altfel e vai de viaţa ta.

— Aşa oi face, stăpîna mea, răspunse bătrînul.

Şi numai ce a plecat domniţa, că Făt-Voinic hop şi el, a ieşit de unde se ascunsese. Era fericit nevoie mare şi aştepta acum doar să o vadă iar pe domniţă. Şi cum îşi primise şi simbria, de data aceasta flăcăul s-a îmbrăcat în haine noi, cum îi sta mai bine, şi-a pus apoi şi armele la brîu, încît în ziua

stabilită, în loc de ajutorul de grădinar, se înfățișă un voinic, mîndru ca un prinț.

Cînd, pe la răsăritul soarelui, iată și domnița că se arată în grădină. Acum grădina era mai îngrijită și mai frumoasă. Și iar s-a bucurat domnița privind florile care numai rîdeau în soare, așa erau de minunate. Iar colo și Făt-Voinic o aștepta nerăbdător, chipeș și gătit cum știa el mai bine.

Domnița, de cum l-a văzut, i-a și plăcut. Ea l-a lăudat pe voinic pentru grija cu care i-a înfrumusețat grădina, dar mai mult nu și-au spus nici un cuvînt, că auzeau celelalte fete care o însoțeau, și ea se temea de minia tatălui său, împăratul. Cum, o fată de împărat să se îndrăgostească de un păstor? Așa ceva nu se mai pomenise la curtea aceea și Ler-Împărat s-ar fi făcut foc și pară de minie.

Dar lui Făt-Voinic tare îi plăcuse domnița cea frumoasă de cum o văzuse și căuta mereu să o întâlnească. De fiecare dată însă, domnița ieșea la plimbare cu fetele ei și orice cuvînt ar fi ajuns repede la urechea împăratului.

Așa au trecut cîteva zile, cînd, odată, iată că, într-o dimineață, domnița a coborît singură în grădină. S-a uitat în dreapta, s-a uitat în stînga, apoi s-a prefăcut că-și vede florile, dar acum nu-i mai era ei grija de ele; voia să-l vadă numai decît pe Făt-Voinic. Acesta tocmai o aștepta după un trandafir tufos și cînd fata a trecut pe aproape, ea a lăsat să-i cadă inelul într-un potir de floare. Voinicul, de unde era, a văzut totul. A așteptat pînă ce a plecat domnița, apoi a dat fuga, a luat inelul ei din floarea unde-l lăsase, pe care l-a ascuns bine într-o năframă, sub cingătoare, ca să nu afle nimeni, că era mare taină la mijloc.

De atunci, de fiecare dată, cînd fata ieșea la plimbare singură prin grădină, Făt-Voinic o aștepta acolo și se întâlneau.

Acum împărăteasa, după o vreme, a văzut ea că domnița nu mai are inelul pe mînă și nu știa ce s-a făcut cu dînsul. «Să-l fi pierdut? se gîndea ea. Peste poate!» Dar parcă și domnița era mai visătoare de un timp și cînd ieșea la plimbare în grădină, după obicei, nu mai primea fetele ei să o însoțească. Voia să se plimbe singură. Ceva anume se întimplase cu domnița. Și, ca s-o iscodească mai bine, împărăteasa a chemat-o într-o zi și i-a zis:

— Fata mea, de o vreme parcă nu mai ești în apele tale. Ce ți s-a întîmplat? Ți-a căzut vreo taină de zburător la inimă, sau vreun ochi rău te-a fermecat cumva?

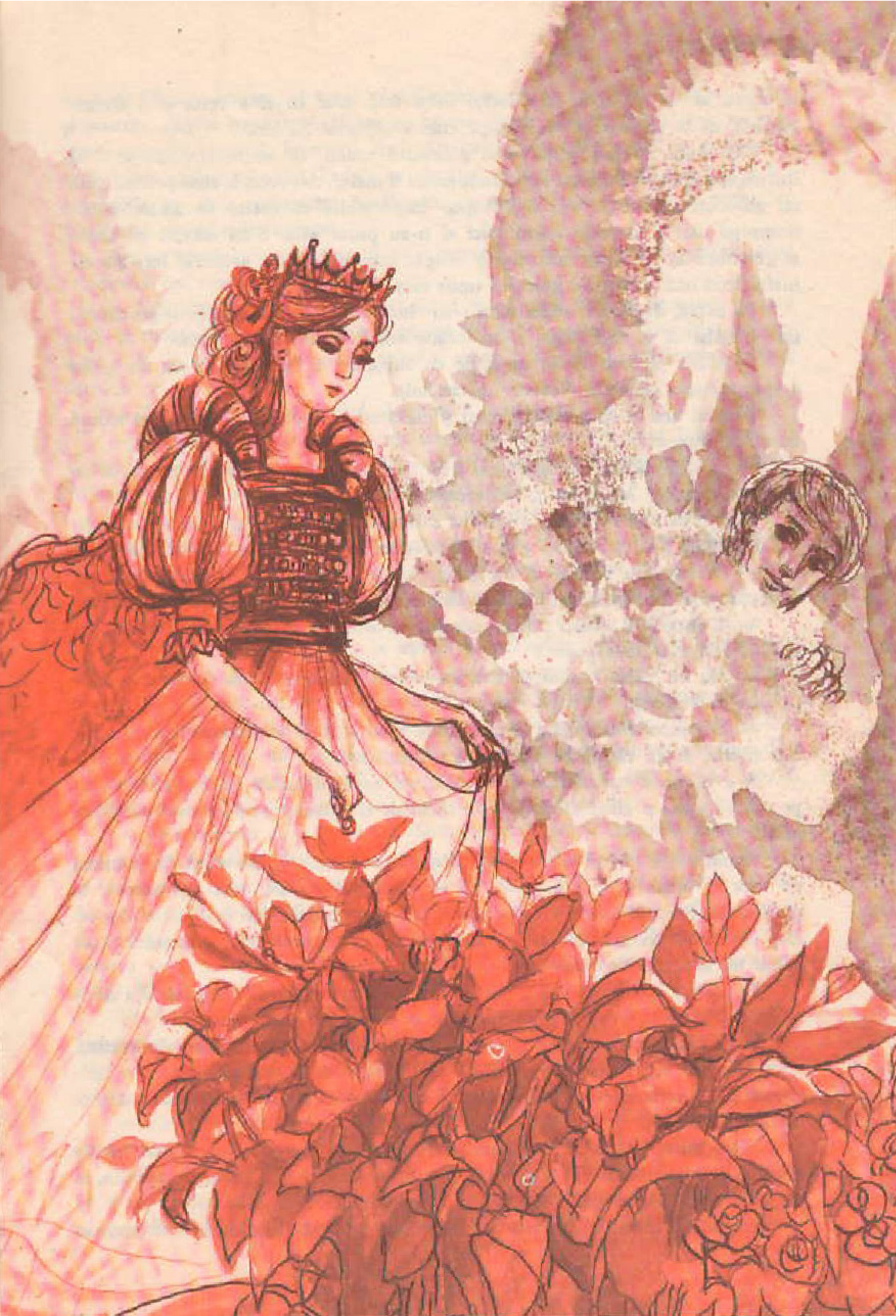
— Nu, mamă dragă, a răspuns domnița. Departate de mine lucrurile acestea. Doar am stat tot lingă tine și nu ți-am călcat niciodată cuvîntul. Ia, acolo, fetele m-au supărat și de aceea nu le mai iau cu mine la plimbare.

— Bine, copila mea, se prefăcu lămurită împărăteasa, dar nu uita de bunele învățături ce ți-am dat.

— Așa am să fac, mamă, a liniștit-o domnița pe mamă-sa, că numai de bine m-ai învățat.

Văzînd că nu poate să afle nimic de la ea, împărăteasa s-a sfătuit cu bărbatul ei, împăratul, și i-a spus toată întîmplarea fetei. Atunci, ca să afle unde este inelul, hotărîră să cheme îndată pe toți vracii, prezicătorii și ghicitorii în stele din împărăție. Și în ascuns, ca să nu știe domnița nimic din cele ce se puneau la cale, Ler-Împărat a poruncit, ca într-o zi anumită, să se adune toți ghicitorii

la curte, să spună unde este inelul fiicei sale. Dar cu ei a venit și o femeie bătrână, ca să știricească ceva, după cum e obiceiul babelor.

Cei dintii au fost puși ca să ghicească vracii. Și au moșmondit ei o zi întreagă, dar degeaba; n-au știut unde poate fi inelul. Au venit la rînd prezicătorii, cu ghiocuri anume în sin și au spus împăratului că inelul va aduce noroc domniței, dar unde este acum, nici ei n-au putut afla. S-au ostenit pe urmă și ghicitorii în stele, tot socotind o noapte întreagă pe cer semnele lor, dar de inelul fetei nici habar să-l găsească unde este.

La urmă, după ce a văzut cum s-au chinuit degeaba toți vracii și ghicitorii, iată și baba că își face curaj și se înfățișează înaintea împăratului.

— Măria ta, zise ea, să nu-ți fie cu supărare că îndrăznesc, dar am și eu a spune cîteva vorbe la durerea mării tale.

Auzind una ca asta, ceilalți vraci și ghicitori au început a o lua în batjocură cu vorbe înțepate:

— Iaca hîrca, ce nu știm noi toți știe ea! Fugi de-acolo, babo, că te așteaptă cloștile! Măria sa n-are vreme de minciunile tale.

Dar împăratul s-a arătat curios să o asculte pe babă și ea a prins mai mult curaj. Atunci s-au potolit și ghicitorii ce erau de față, iar ea a continuat:

— Eu știu din bătrîni că inelul nu se pierde niciodată. Numai că atunci cînd cineva se îndrăgostește, îi dă celuiilalt inelul, ca semn că-l iubește numai pe el.

— Ai văzut? Ai văzut? făcu împăratul înveselit. Se întîmplă ceva cu domnița noastră. Ea este îndrăgostită.

— Așa că inelul domniței, mai spuse baba, trebuie să fie la vreun voinic pe care ea îl iubește.

— De-ajuns, zise împăratul mulțumit. Pentru că ne-ai descoperit taina unde este inelul, să fii răsplătită cu daruri, împărătește.

Și a poruncit ca bătrîna să fie încărcată cu tot felul de daruri scumpe, iar pe ceilalți vraci și ghicitori, care s-au făcut de ris, slujitorii să-i scoată afară din palat.

Acum împăratul și împărăteasa știau taina domniței. Dar cine era voinicul pe care îl iubea ea? «Nu poate să fie decît cineva de prin apropiere», se gîndeau ei. Și ca să-l afle, au pus iscoade pe urmele domniței oriunde se ducea. Dar cînd ieșea în grădină, ea nu lăsa pe nimeni să mai vină și iscoadele s-au arătat tot fără nici un răspuns.

Ei, dacă-i așa, împăratul a poruncit să fie căutat tot sufletul palatului de la mic pînă la mare, ca să afle inelul chiar de-ar fi și-n gaură de șarpe.

Și au căutat peste tot, de n-a rămas nimeni netrecut prin mîna slujitorilor. Cînd au ajuns la grădina palatului, iată că împreună cu bătrînul grădinar, se înfățișează și un voinic de toată frumusețea. Îl caută și pe el și cînd colo găesc la dînsul inelul domniței.

Mare mirare pe toți! Împăratul, cum aude de una ca asta, se face foc de minie și poruncește ca Făt-Voinic să fie aruncat în temniță. Asemenea străin, el nu voia să fie alesul fiicei sale. Și încă un grădinar!

Degeaba a încercat domnița să-l îmbuneze pe tatăl ei, arătîndu-i că voinicul

nu e un flăcău oarecare, că toate rugămintile au rămas zadarnice. «Minte tinăra și scurtă», cugeta împăratul. Și așa au trecut multe zile, iar Făt-Voinic nu mai putea ieși din temniță. Domnița însă, din cauza aceasta, a căzut în boală grea și se topea văzind cu ochii. Îndată au chemat pe vindecătorii cei mai vestiți din împărăție, ca să o ridice din boală, dar ea suferea mai departe și pace. Iar împăratul era de neinduplecat.

Atunci împărăteasa, văzind că nu e încotro, a căutat un prilej potrivit, când împăratul era mai voios și i-a zis:

— Măria ta, tu ești cel ce poruncești toate, mai întâi și pe urmă în țara asta. Și totdeauna ți-am împlinit cuvântul tău cu supușenie... Dar fiica aceasta a noastră, de un timp, este mereu tristă și nimic parcă n-o mai înveselește. Zace întruna ca de boală.

— Cum, s-a mirat împăratul, domnița e bolnavă?

— E bolnavă, măria ta, dar nu de boală anume. De când l-ai băgat în temniță pe voinicul cel străin, la care ai găsit inelul ei, ea nu mai are liniște. Mă tem că, dacă o ține așa, se va prăpădi de tot!

— Ce grăiești, împărăteasă? a spus împăratul îngrijorat. Doar nu vrei să spui că, gata, l-a văzut pe un coate-goale și fără el nu mai poate să trăiască!

— Chiar așa, măria ta. Se topește pe picioare de dorul lui. Acum fă cum gindești, dar eu zic să nu pui zilele domniței noastre în primejdie. Că doar atita odraslă avem...

Și împăratul, mai înmuiat la inimă de cuvintele împărătesei, a poruncit ca Făt-Voinic să fie scos din temniță. Îndată l-au luat de acolo și l-au înfățișat împăratului. Acesta, de cum l-a văzut, i-a plăcut înfățișarea semeață a lui Făt-Voinic, căci nici pe departe nu semăna a oarecine. Se cunoștea cit colo că avea alte rosturi în viață, mai de-ales pentru sabie decît pentru lucrul de rind. Dar împăratul voia ca mai degrabă să-l pună la o încercare grea și să-l piardă, decît să dea fata după el. Și, ca să-i încerce vrednicia, i-a zis:

— Voinice, vād că nu ești un flăcău ca oricare. Și domnița noastră te-a pus repede la inimă. Îți voi da-o de soție și un crîmpei de împărăție, dacă ai să-mi duci la bun sfîrșit trei lucruri: să-mi prinzi doi iepuri deodată, să bagi foc într-o claie de paie fără să ia foc paietele, și să-mi aduci apă de băut dintr-o fîntînă seacă, din care n-a izvorît apă niciodată. Altfel, dacă nu vei împlini acestea cum se cuvine, îți va sta capul unde-ți stau picioarele. Care-ți este voia? Te prinzi ori ba?

Făt-Voinic, în sinea lui, găsi îndată cum poate face să îplinească porunca împăratului, dar nu se arată nicicum pe față. Și-i spuse:

— Măria ta, dacă-mi îngăduie, să-mi lase cîteva ceasuri de gîndire, ca să dau un răspuns hotărît.

— Bine, făcu împăratul. Iată, îți dau nu trei ceasuri ci trei zile de gîndire pînă atunci. Că, oricum, tot nu vei izbîndi.

În acest timp, însă, Făt-Voinic n-a stat cu mîinile în sin. În ascuns, a pus ca să nu le dea mîncare toate cele trei zile iepurilor ce urma să le dea drumul, ca să-i prindă el în fața împăratului, apoi peste claia de paie unde trebuia să ascundă

focul, a turnat apă multă că numai mustea de umezeală, iar cît despre apa din fîntîna seacă, voinicul şi-a adus aminte că atunci cînd a fost aruncat de fraţii săi în fîntînă, i-a rămas acolo un găvan cu apă, ce i-l dăduseră lui, cu două pîini, ca să aibă merinde.

Şi cum au trecut cele trei zile, Făt-Voinic se şi înfăţişează înaintea împăratului cu răspunsul gata pregătit.

— Măria ta, spuse el, primesc să împlinesc de îndată tot ceea ce îmi porunceşti. Pentru domniţă voi face orice mi-ai cere.

Ler-Împărat era înţelept şi i-a plăcut răspunsul voinicului. Deci a pus să aducă mai întîi în faţa sa, pe cei doi iepuri pe care Făt-Voinic trebuia să-i prindă deodată din fugă. Şi i-au adus, dar cînd le-a dat drumul să fugă, de slabi ce erau, pentru că nu-i hrănise trei zile, abia puteau merge, şi Făt-Voinic i-a prins repede pe amîndoi.

Împăratul nu era mulţumit de această izbîndă, dar dacă aşa fusese înţelegerea, trebuia să o primească aşa şi pace.

Poruncă să încerce apoi voinicul o a doua ispravă; să bage focul în claia de paie, fără ca aceasta să se aprindă. Făt-Voinic ştia că paiele sînt learcă de ude, cîtă apă turnase peste ele, aşa că a aprins un foc mare şi cînd flăcările s-au ridicat destul, îndată a luat focul şi l-a dus de l-a băgat în clai. Dar în loc ca paiele să ia foc, udeala a stîns focul şi Făt-Voinic a scăpat şi de astă dată.

Acum a venit rîndul să aducă apă de băut dintr-o fîntînă seacă. Făt-Voinic a spus împăratului că ştie el o fîntînă aşa departe, înspre tărîmul părinţilor săi.

— Bine, se învoi împăratul, du-te acolo şi adă apă dintr-însa.

— Dar, măria ta, să-mi dai cîţiva însoţitori de credinţă, a mai zis voinicul, şi eu ţi-o aduce apă din acea fîntînă, după cum ai poruncit.

— Numai bună să fie apa, stăruie împăratul, că altfel plăteşti viclenia cu capul!

— Măria ta va gusta şi va spune atunci cum este, bună ori rea, l-a încredinţat Făt-Voinic.

Şi îndată s-au pregătit de drum. Voinicul a luat şi pe cîţiva curteni de nădejde cu el, şi cu toţi au purces în galop spre fîntîna unde el fusese aruncat de fraţii săi. Mergeau val-virtej, fără mas şi fără popas, şi mai lung îi părea drumul lui Făt-Voinic, decît atunci cînd a venit de acolo cu turmele ciobanilor care l-au scos din fîntînă.

În sfîrşit, după multe zile de mers, ajung ei la fîntîna cea seacă. S-au uitat curtenii în adîncul ei şi au văzut că într-adevăr era seacă dintotdeauna, cum le spusese Făt-Voinic. Numai că ei n-au zărit şi găvanul cu apă ce era pitit în fund sub o piatră din peretele fîntîinii.

Acum voinicul trebuia să coboare înăuntru şi să scoată apă. Dar cum să coboare, că n-aveau funie, nici scară pentru aşa ceva? Atunci Făt-Voinic, care voia să răsplătească cu virf şi îndesat răutatea fraţilor săi, le-a zis curtenilor ce-l însoţeau;

— Oşteni, iată apa ce-o căutăm, dar n-avem cu ce-o scoate. Cunosce însă nu departe de aici pe doi voinici care numai ei pot scoate apă din fîntîna aceasta.

— Prea bine, s-au bucurat curtenii. Să mergem și să-i aducem degrabă aici.

Acești voinici nu erau alții decât cei doi frați mai mari ai lui Făt-Voinic, dar el nu le-a spus însoțitorilor săi nimic de toată povestea întâmplată mai înainte, cum l-au dat în fântină.

A hotărît deci ca să-i cheme de îndată acolo. Și i-a adus, iar cînd au ajuns și au dat cu ochii de Făt-Voinic, fratele lor mai mic, au sfectit-o; nu știau ce să mai creadă. Atunci curtenii le-au spus cum că au auzit că numai ei pot cobori în fântina aceea și au poruncă de la împărat ca să le dea ascultare. Trebuie să se lase numaidecît înăuntru și să le scoată apă de acolo. Dar de unde apă? Fântina era seacă. De aceea, mai întîi s-au codit cei doi frați, că nu pot, că n-au cu ce cobori în fântină, dar văzînd că nu e încotro, trebuiră să îndeplinească porunca. Au luat așadar o frînghie lungă și ceilalți de afară i-au slobozit îndată pe amîndoi în adîncul fîntinii. Apoi Făt-Voinic le-a dat un ulcior și le-a zis să-l umple cu apă, unul să țină ulciorul, iar celălalt să pună apă într-însul, de unde vor găsi. Și într-adevăr, jos, în fântină, era încă găvanul cu apă ce i-l dăduseră ei fratelui lor mai mic, atunci cînd l-au părăsit acolo.

Bucuroși că au dat de apă, au umplut ei un ulcior, iar cînd au scuturat de funie, fratele cel mijlociu a fost scos cu el afară. La fel și cel mare. Făt-Voinic le-a luat ulciorul și le-a zis:

— Ați fi meritat răsplată după fapta voastră. Dar mergeți în pace și să nu vă mai văd în fața ochilor mei.

Văzînd că are și apa din fântină seacă, Făt-Voinic s-a întors în grabă la curtea lui Ler-Împărat și s-a înfățișat cu ea în divan. Împăratul a luat ulciorul, a gustat apa din el și i-a plăcut, că într-adevăr era apă bună. Și i-a spus voinicului:

— Ai biruit și de astă dată. Acum că te-ai dovedit vrednic în toate, iată îți dau pe fata mea de soție și o bucată din împărăție, iar după mine să moștenești toată țara aceasta.

Și mare i-a fost bucuria lui Făt-Voinic că a dobîndit pe fata împăratului, dar mai mare a fost bucuria pe capul domniței, cînd l-a văzut pe alesul ei că se întoarce teafăr și plin de ispravă. I-a trecut boala pe dată și numai zbura de fericire ca o porumbiță.

Iar împăratul, neavînd încotro, a trebuit să-și dea fata după Făt-Voinic. Îndată a pus de le-a făcut nuntă mare, împărătească, pe miri i-a îmbrăcat cu toate scumpeturile și lăutarii i-au veselit pe toți, multe zile și nopți, cum numai în împărățiile cele trecute se întîmpla să fie.

Așa, Făt-Voinic a ajuns de a luat de soție pe domnița cea frumoasă, de au trăit fericiți toată viața.

*Și eu de-atunci multe povești am ascultat,
dar numai pe-o ureche mi-au intrat.
Numai pe aceasta v-am grăit-o ca să ascultați,
cum s-a întîmplat cu cei trei frați;
și ncălecai pe-un iepure șolitic
și vă spusei povestea lui Făt-Voinic.*

Crăița Pădurii

Trăia odată mai demult, într-o țară îndepărtată, un om bogat foarte, de nu știa socoteala averilor sale. Dar era hain la inimă și fără îndurare. Și avea o fată frumoasă nevoie mare, că nu era alta prin împrejurimi, cale de nouă poște. De frumusețea ei se dusesse vestea peste mări și țări și, cînd a fost de măritiş mulți juni au încercat să-i cîştige inima. Dar fata s-a îndrăgostit de un flăcău sărac și nu voia să audă de nimeni altcineva. Degeaba au încercat părinții s-o indemne cu povește meșteșugite ca să-și aleagă un june mai cu stare pe potrivă ei, cum era pe-atunci, că ea o ținea morțiș că îi este drag flăcăul acesta și numai pe el îl vrea de bărbat. Îl chema Dan-Caloian și era un voinic mîndru și viteaz, care nu avea pe nimeni pe lume, ci trăia singur după puterea sa. Prieteni îi erau calul și armele sale. Dar era plăcut la înfățișare și bun la inimă și fata se da în vînt după dînsul.

Părinții ei însă căutau pe orice cale numai să-i despartă.

— Ce, ai să te măriți cu sărăntocul acela? îi ziceau ei. Să ne faci neamul de rușine!...

Și, ca s-o îndepărteze de alesul ei, născociră tot felul de petreceri. O luară la vînătoare cu alți voinici bogați, că doar doar îi vor îndoi inima și-i va cădea altul ursit, să-și aleagă norocul cu el. Dar Duduca, așa îi era numele, nu avea ochi pentru nimeni și pace. Văzînd părinții că nu e nici un chip ca să-i schimbe hotărîrea, s-au sfătuit în taină s-o ducă pe fată undeva departe, unde să nu mai știe nimeni de ea.

Au chemat deci o vrăjitoare, vestită în părțile acelea pentru isprăvile ei, și i-au zis:

— Iată, îți dăm în mină pe Duduca noastră. Ia-o degrabă și s-o duci pe ascuns într-un loc departe, pe unde n-a călcat picior de om, să nu se mai știe nimic despre dînsa. Și leagă-i calea cu vrăjile tale, ca să nu se mai poată întoarce la gîndul ei de-acum, niciodată. Numai de sufletul ei să nu te atingi, că plătești cu capul!

Zis și făcut. Îndată cotoroața a luat-o pe fată, i-a luat și merinde, o piine și un ulcior de apă, și a pornit cu ea în mare taină la drum. Dar unde s-o ascundă? Cel mai bine era în pădure. Înspre Soare-răsare erau codri fără sfîrșit, cu tăuri adînci, pe unde nu mai călcase nimeni dintre pămînteni, fără primejdie. Numai fiarele și alte lighioane hălăduiau în voie prin hățișurile pădurii. Au plecat deci într-acolo. Ca să nu vadă drumul încotro merg, vrăjitoarea a scos o basma și a legat-o pe Duduca la ochi, apoi au pornit mai departe. Și au mers, au mers, toată ziua pînă către asfințit. Din cînd în cînd, atunci cînd fata obosea, hîrca de babă rupea cite o bucată de piine și-i da să mănînce, și o gură de apă din ulcior ca să-și potolească setea.

Spre seară, au ajuns la un piriu cu apa neagră cum îi catranul. Aici a dezlegat-o la ochi, i-a dat merindea ce-a mai rămas și i-a zis:

— De acum eu trebuie să mă întorc acasă. Dar tu să nu întorci capul după mine că într-o clipă rămii fără vedere. Apoi a însemnat-o de trei ori pe spate cu mîna zicînd:

*Buhuhu, vahuhu,
Să te pierzi ca și duhu!*

Apoi vrăjitoarea dispăru deodată ca o nălucă.

Duduca privi în dreapta, privi în stînga, dar nu se zărea nici tipenie de om. Totul era pustiu și sălbatic. Din adîncurile pădurii răzbăteau pînă la ea urlete feroase. În părțile acelea era stăpîna Mama Pădurii, o zgripturoaică fără seamăn, și puțini erau aceia, care se încumetau să-i calce hotarele, pentru că pe cine îl prindea acolo îndată îl prefăcea într-o pocitanie. Pe fată, peșemne că hirca de vrăjitoare o plăcu, așa că-i pregăti o soartă mai bună.

Cum sta deci ea așa și se gîdea, cu inima cît un purice, de frică, deodată pădurea vîi ca de furtună și înaintea ei răsări din pămînt o ființă pocită, cu chip de om și picioare de lup, care-i zise cu glas micșor:

*Fată frumoasă,
nu fi fricoasă.
Eu sînt trimis de stăpîna mea, Mama Pădurii,
ca să-ți îndeplinesc orice dorință.
Spune-mi care ți-e nevoia
și eu îți voi face voia.
Dar cinci ani cînd s-or 'plîni,
cu ce-ai mai scump vei plăti!
Stai, gîndește ce și unde...
Mîine vin și-mi vei răspunde.*

Și pocitania pieri din fața ei. Noaptea, Duduca dormi afară, cuibărită în mușchiul moale de sub cetini. Stătu ea și se gîndi ce să facă. Era singură, n-avea nimic, nici casă, nici masă, nici altă ființă lingă ea. Nu avea nimic mai scump pe lume decît sufletul. Deci se hotărî. A doua zi în zori, iaca și pocitania că vine să afle răspunsul.

— Ei, te-ai gîndit? a întrebat ea. Care-ți este voia?

— Îți voi da orice îmi ceri, a spus fata, numai viața mea nu.

Și au făcut învoiala.

Atunci pocitania a dus-o pe Duduca într-o poiană frumoasă și a cuvîntat:

*Fă-te casă,
fă-te masă,
fă-te-mbucătură-aleasă!*

Și deodată în fața ei răsări o căsuță mindră, cum nu mai văzuse. A intrat înăuntru și masa era plină de bucate alese ca pentru o prințesă. Pocitania dispăru înapoi de unde venise, iar Duduca se așeză la masă și se ospătă din belșug. După aceea se culcă în pătucul cel nou și cum era obosită adormi buștean.

Acuma vremea vremea și Duduca trăia acolo fără nici o grijă. Nu trecu mult însă și născu o copilă bălăioară, de-i sëmăna leit mine-si. Și ea a luat-o, a scăldat-o într-o albie de piatră și i-a zis Crăița Pădurii. Avea scutece din mușchi moale, scufiță roșie ca pălăria șarpelui și leagăn împletit din crengile pletoase ce cădeau deasupra poienii. Iar copilă creștea și se făcea tot mai frumoasă. Se juca cu gândăcei și buburuze, călărea pe iepurași sau se da tumba cu puii de arici. Când crescă mai mare, mama îi făcu mărgelile și cercei din ghindă. Acum ea mergea singură prin pădure; culegea fragi și bureți, iar lapte avea de la o căpriță. Și Duduca o învăță să cunoască păsărelele, să le asculte cîntecele, îi povesti despre Moș Martin, despre vulpe, lup și veveriță și află o mulțime de lucruri minunate.

Într-o zi însă, Duduca își aduce aminte că a făgăduit pocitaniei trimisă de Mama Pădurii, ca să-i dea cînd se vor împlini cinci ani, ce o să aibă mai scump pe lume. Și ea, acum, avea mai scump numai pe Crăița Pădurii, la care ținea ca la ochii din cap, și n-ar fi dat-o pentru nimic în lume. Dar zilele treceau și se apropia sorocul cînd Mama Pădurii trebuia să vină și s-o ia pe copilă. Iar Duduca se topea văzînd cu ochii de mila ei.

În acest timp, Dan-Caloian a căutat-o pe Duduca fără încetare. A alergat în sus, a alergat în jos, dar fata nu era nicăieri. Dispăruse deodată fără semn de viață, parcă intrase în pămînt. Văzînd că nu-i și nu-i, ce s-a gîndit flăcăul nostru: «Trebuie să pornesc în lumea largă și s-o găsesc oriunde ar fi, chiar de-ar fi și-n gaură de șarpe».

Și, într-o zi și-a curățat armele, a pus merinde pentru drum și a încălecat cu nădejdea în suflet. Murgul, cum și-a simțit stăpînul iar gata de drum, a nechezat o dată și a întrebă:

— Stăpîne, cum vrei să te duc?

— Ca vîntul și ca gîndul, a răspuns voinicul.

Și calul a pornit galop ca o săgeată. Mai mult zbură pe sus decît atîngea pămîntul. Și a mers flăcăul zi de vară pînă-n seară și mai multe zile iară, pînă cînd a ajuns la malul unei ape adînci. Acolo nu era nici vad și nici punte anume, de trecut. Doar un moș, cu barba lungă și albă ca omătul, stătea și moțăia lingă un putregai de pod umblător. Voinicul nostru s-a apropiat și l-a întrebă:

— *Bătrîne podare,
n-ai văzut tu, oare,
trecînd apa ta
pe frumoasa mea?*

Moșul, la auzul acestor cuvinte, s-a urnit greoi, și-a ridicat cu cîrja sprincelele, așa era de bătrîn, și a cuvîntat:

— *Ba, voinice, am văzut,
demult a trecut.*

Dan-Caloiian a mulțumit moșneagului și a plecat mai departe. Pe drum s-a întâlnit c-o broscuță. Și a întrebat-o:

— *Broscuță, surată,
n-ai văzut o fată
mindră ca o stea
trecînd pajiștea?*

Da broasca de colo a orăcăit și a zis:

— *Dar cum arăta?
Poate-am văzut-o
și n-am cunoscut-o.*

Atunci voinicul i-a spus:

— *'Naltă, bălăioară,
ca o zînișoară.
Fată de bogat,
suflet alungat!*

Iar broscuța se grăbi să răspundă:

— *Nu, voinice, nu,
pe-aici nu trecu.
Du-te la lostriță,
că ea-i jupîniță;
poate c-a văzut-o,
ori a cunoscut-o.*

Flăcăul nostru și-a luat rămas bun de la broscuță și a pornit spre tărîmul lostriței. Și a mers, a tot mers, cale lungă fără pungă, pînă ce a ajuns la un pîriu vijelios, unde o lostriță mare, cu solzii de aur, se îmbăia în apa limpede cum e cristalul. De cum a văzut-o, Dan-Caloiian a întrebat-o:

— *Lostriță, lostriță,
de-aur jupîniță,
n-ai văzut cumva
pe domnița mea
trecînd singurea?*

Și lostrița a grăit și a zis:

— *Da cum arăta?*

Iar voinicul i-a răspuns:

— *Mîndră, bălăioară,
ca o zinișoară,
fată de bogat,
suflet alungat!*

Atunci peștoaica a plesăit o dată din coadă și îndată s-au strîns toți peștii din împărăție. Erau acolo boișteni neastîmpărați și crape tăcuți, mreie înfurmurate și cleni hiclei, plăci imbușorate și păstrăvi isteți, ce mai... toată tagma peștească din munte pînă la mare. Și i-a întrebat loștrîța dacă cineva dintre ei a văzut-o pe Duduca cea frumoasă. Apoi, după ce i-a ascultat pe toți, a dat răspuns voinicului și a zis:

— *Sus la munte, sus,
la un loc ascuns,
în adînc de codru
păstrăvel ce-i lotru,
parcă a zărit
c-un ulcior ieșind,
o fată în cale,
la izvor în vale.*

Dan-Caloian mulțumi loștrîței și plecă mai departe. Și cum mergea el așa, iată că deodată, la poalele pădurii, numai ce vede în cale o pajură care nu putea zbura, pentru că avea o aripă ruptă. Voinicul nostru cum o zări, puse mina pe arc și pe săgeată și era gata s-o omoare. Dar pajura l-a rugat:

— Voinice, nu mă omori, că poate ți-oi fi și eu de folos cu ceva.

*Leagă-mi aripa să zbor,
și ți-oi fi de ajutor!*

Lui Dan-Caloian i s-a făcut milă de pajură, a descălecat și i-a legat păsării aripa, apoi a dat să plece. Dar pajura i-a zis:

— *Fiinde-ai fost milos cu mine,
vreau și eu să-ți fac un bine!*

S-a gîndit atunci flăcăul: «Cu ce poate să mă ajute o pasăre rănită?»
Și pajura l-a întrebat:

— *Încotro te duci sau vii,
prin aste locuri pustii?*

— Merg s-o află pe mîndra mea, frumoasa Duduca.

— Grea cale ți-ai ales, voinice, a răspuns atunci pajura. Vezi pădurea aceasta? Aici e stăpîină Mama Pădurii, și nimeni nu poate străbate aceste locuri fără să-și vîndă ei sufletul, pentru că altfel, oricine ar fi, îl prinde și-l preface îndată

intr-o lighioană, ori îl face o pocitanie, de te cuprinde mila cînd le vezi.

— Nu mi-e frică de așa ceva, a răspuns Dan-Caloian. Am eu ac pentru cojocul ei.

— Voinice Dan-Caloian, a mai zis pajura, eu sint împărăteasa păsărilor și multe zări am colindat. Și au fost atîția voinici care au încercat mai înainte s-o răpună pe hîrca de zgripturoaică, dar n-au reușit. Și azi o slujesc cu supușenie, pentru că nu mai sint oameni. Pe toți i-a pocit. La viziuna ei sint mulți feciori de împărați pe care i-a fermecat. Ba le-a luat și o mulțime de scumpeturi cu care s-a făcut putredă de bogată.

Dan-Caloian auzind aceste vorbe se miră foarte tare și se gîndi că și Duduca lui era poate acum o pocitanie, slugă la Mama Pădurii. Oricum, trebuia să ajungă acolo cît mai repede. Deci a întrebato iar pe pajură:

— Cum se poate pătrunde pînă sus, în inima pădurii?

Atunci pajura își smulse o pană de aur și i-o dădu, apoi îi zise:

— Ia pana aceasta în mînă și dă-te de trei ori peste cap. Îndată o să te prefaci într-o pană, iar eu am să te iau sub aripă să te duc pînă la aleasa inimii tale, fără ca să te simtă Mama Pădurii.

Flăcăul a luat pana cea de aur și a făcut așa cum i-a zis pajura; s-a dat de trei ori peste cap și îndată s-a prefăcut într-o pană, pe care pajura a luat-o sub aripă și a zburat o dată spre înaltul cerului, apoi s-a coborît drept în poiana unde era Duduca. Și l-a lăsat acolo, iar Dan-Caloian s-a dat îndată de trei ori peste cap și s-a făcut iarăși om.

A mulțumit deci pajurei, apoi a intrat în căsuță și mare i-a fost bucuria cînd a văzut-o pe Duduca întreagă, frumoasă ca o domniță. A îmbrățișat-o, a sărutat-o și ei nu-i venea să-și creadă ochilor că e Dan-Caloian. De bucurie, lacrimile îi curgeau șiroaie. Atunci a venit și Crăița din pădure și mama ei i-a arătat-o lui Dan-Caloian, că era copila lor. Și s-a bucurat iarăși voinicul de așa odraslă frumoasă. Și a sărutat-o și pe ea.

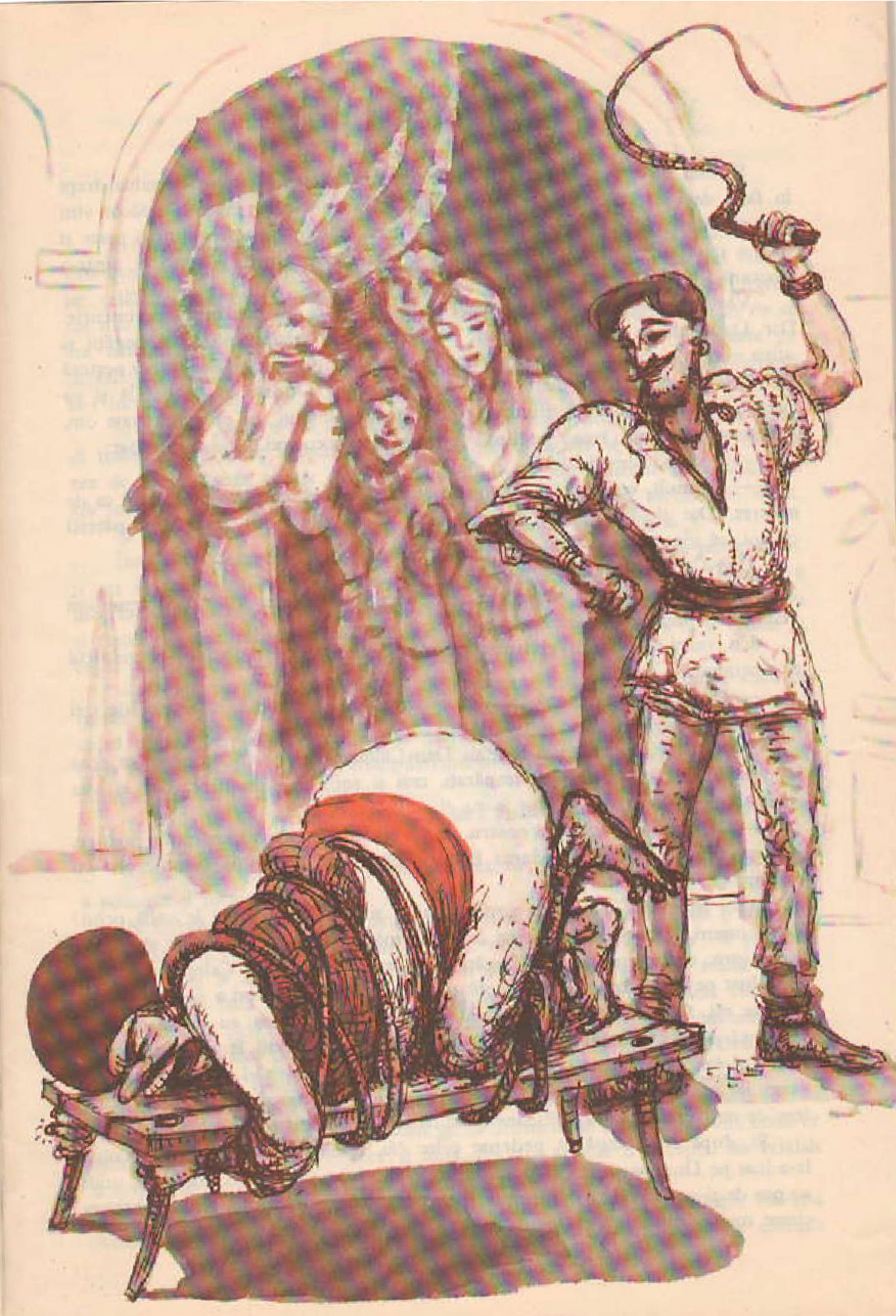
Dar deodată, pe cînd stăteau ei așa nedespărțiți, un urlet infricoșător a cutremurat toată pădurea, iar căsuța s-a clătinat din temelii. Era Mama Pădurii care venea val-virtej ca o furtună. Duduca a crezut că vine să o ia pe copilă, că sosise ziua sorocită ca să-i dea răsplata. Dar ea venea să-l prindă pe voinic.

*Cu părul vilvoi zbura,
cu ghearele scormonea;
de-aproape cînd l-a zărit,
dinții toți i-au clănțănit.*

— Unde ești, Dan-Caloian? a strigat ea de te luau fiori. Cum de ai îndrăznit să-mi calci hotarele împărăției? Că a om mi-a mirosit, dar nu știam c-ai venit. Acum te am în mînă. Nu te pocesc ca pe ceilalți ce-au încercat să-mi calce împărăția mea, căci văd că ești curajos dacă ai ajuns pînă aici. Dar vreau să te birui prin luptă, și să-ți dau carnea la corbi.

Voinicul nostru însă nu s-a infricoșat. A tras sabia din teacă și a zis:

— *Iată-mă-s, babă spurcată!*
Și-am să-ți viu de hac pe dată.

Și cînd hirca s-a repezit să-l înșface, Dan-Caloian a izbit-o cu sabia drept în față, de i-au sărit cîțiva dinți din gură. Dar n-a căzut jos. Și-a făcut vînt mai minioasă ca un trăsnet. De astă dată însă, voinicul s-a ferit într-o parte și ea s-a izbit cu capul de un copac așa de tare, că a amețit. Atunci el dintr-o lovitură i-a tăiat capul.

Văzînd că au scăpat de Mama Pădurii, Duduca nu mai putea de bucurie. Dar Dan-Caloian și-a adus aminte că hirca are o vizuină plină de bogății și atîția voinici și feciori de împărați sînt fermecați de dînsa și trăiesc într-o peșteră ca niște pocitanii blestемate. Așa că a luat-o pe Duduca și pe copilă și au pornit într-acolo. Cînd a ajuns, o mulțime de pocitanii, cu chip jumătate om, jumătate lighioană, roiau pe lingă peștera zgripturoaicei. Și i-a întrebat:

— De cînd sînteți aici?

— De mult, voinice, i-a răspuns o arătare colțată, cu niște dinți mari ca de mistreț. Dar du-te degrabă de aici, dacă ții la zilele tale, ca să nu pățești ca noi; că vine stăpîna și te pocește pe dată.

Dan-Caloian însă a răspuns și a zis:

— De acum eu sînt stăpîn aici. Am biruit-o pe Mama Pădurii și acum am venit să vă dezleg de farmecele ei.

Un vuiet trecu prin glasurile tuturor viețuitoarelor de acolo. Și voinicul a continuat:

— Uite, am aici o pană de aur. Fiecare s-o ia în mină, să se dea de trei ori peste cap și devine iar om.

Și au făcut toți așa cum le-a zis Dan-Caloian, iar îndată s-a văzut că erau în peșteră prinți și feciori de împărați, crai și voinici, o mulțime. Dar ei l-au rugat să nu-i lase acolo, ci să-i ia cu el.

— De acum ești stăpînul nostru, au zis ei. Îți dăm toate împărățiile noastre, pentru că ne-ai scăpat de Mama Pădurii. Și noi te vom sluji întotdeauna cu credință.

Apoi au intrat în peștera zgripturoaicei și cînd colo, ce să le vadă ochii! Erau comori nenumărate, grămezi de aur și mărgăritare, nestemate cît să încarci șapte care, scumpeturi și alte bogății fără seamăn. Iar Dan-Caloian a pus de le-au luat pe toate comorile, și însoțit de o mulțime de slujitori a coborît la casa socrilor săi. Cînd i-au văzut, pe Dan-Caloian și pe Duduca, au sfeclit-o, nu le venea să-și creadă ochilor. În jurul lor mulțime de prinți le slujeau. Atunci Dan-Caloian porunci să-l lege pe bogatul cel hain și să-i tragă o sută de vergi, iar pe vrăjitoarea care a fermecat-o pe Duduca, s-o ducă în pădure și s-o lege de un copac în calea lighioanelor sălbatice, ca s-o sfișie cîte o bucată fiecare.

Și, după ce a împărțit pedepse celor răi, după faptele lor, Dan-Caloian le-a luat pe Duduca și pe Crăița Pădurii, de au plecat într-un loc minunat, unde au pus de și-au zidit un palat frumos și au trăit acolo fericiți, stăpînind cu-nțelepciune multe, multe zile bune.

Prințul Pană-Verde

A fost odată ca niciodată, demult în vremea veche și îndepărtată, un om care avea doi feciori. Și pe amândoi i-a crescut bine, dar cel mare era mai voinic, iar celălalt, mezinul, a rămas mai mic de statură. Acum, pentru că fratele cel mic era mai scund la trup, fratele său mai mare toată ziua îl lua în ris că era mărunțel, că era mai slab decât el, că nu poate așa, că nu poate pe dincolo, ce să vă mai spun, își bătea joc mereu de dînsul, că nu ajungea să-l întrecă vreodată cu voinicia lui.

În schimb, feciorul cel mic era iute ca oțelul și sprinten la minte, știi colea, că toate le deprindea a face; și cum vedea ceva, îndată se pricepea și el, așa era de isteț. Numai că, de trup era mic și subțire cît jumătate frate-său, care era înalt ca un brad și tare cît șapte, dar nu prea priceput în cele ale vieții.

Și așa au trăit ei așa, pînă ce au ajuns flăcăi în toată legea.

Însă unde mergeau și ce făceau, fratele cel mare se fălea cu puterea lui, și nu se lăsa pînă ce nu-l făcea de ris pe celălalt, întotdeauna. Degeaba a încercat tatăl lor să-i împace, și-i tot potolea cu vorba bună, că ei nu se înțelegeau și pace. Azi așa, mîine așa, văzînd dar că nu e nici un chip ca să o scoată la capăt cu ei, într-o zi tatăl i-a chemat pe amîndoi și le-a zis:

— Dragii mei, văd că între voi de acum nu mai este o zi bună, cum ar trebui să fie, că vă tot găsiți prilej de gilceavă pentru voinicia voastră. De aceea, ca să se vadă cu adevărat care este mai voinic, mergeți și vă încercați vrednicia în lume și care are să fie mai puternic, mai destoinic și are să iasă mai bine, acela se cheamă că e mai voinic.

— Eu o să fiu cel mai vrednic, a sărit îndată cu vorba flăcăul cel mare, că eu nu am frică de nimeni.

— Ba vom vedea mai întîi ce ne așteaptă și apoi vom ști care pe care, a adăugat și mezinul.

Și îndată s-au pregătit de drum; și-au luat straie de primeneală și merinde îndestul, tatăl le-a dat arme, cîte un arc, săgeți și o sabie, apoi i-a petrecut pînă la prag și după ce le-a urat drum bun, ei au plecat de acasă. Și au mers cei doi frați împreună cale lungă, zi și noapte, mai vinînd cîte ceva, mai urmărind fiarele sălbatice, pînă ce au ajuns într-un ținut necunoscut. Iar tot mergînd ei mai departe, au dat de o răscruce, unde drumul se desfăcea în două: o cărare o lua către miazăzi, iar alta către miazănoapte.

Aici au stat ei și s-au gîndit ce să facă, pe ce drum să apuce. Și au hotărît să se despartă, să se ducă fiecare pe alt drum, ca să-și caute norocul, unde-or vedea cu ochii. Așa s-au înțeles și unul din ei a apucat la dreapta, iar celălalt la stînga, să nu se mai întilnească degrabă.

Flăcăul cel mare a mers el cît a mers, din zori și pînă-n asfințit, dar n-a văzut nici țipenie de om prin locurile acelea. A vinat singur și s-a odihnit

peste noapte la adăpostul unui copac, iar a doua zi a pornit mai departe. Și iar a mers tot înainte, cale lungă fără umbră, dar pe unde trecea, pustiu împrejur era. În a treia zi a dat de un drum mai umblat, că se cunoștea bine că în apropiere locuia cineva. Și s-a bucurat flăcăul că o să mai întâlnească vreun suflet de om, căci prea îl rodea singurătatea.

Deodată, cum mergea el așa, numai că vede un om gras cât o bute, care stătea tolănit la umbra unui copac de pe marginea drumului. Și, de mult ce șezuse acolo, era roasă scoarta copacului la rădăcină, de parcă îl cojise dinții unei dihănii. Cum a ajuns fratele cel mare aproape, omul i-a strigat și l-a întrebat:

— Voinice călător, încotro ți-e drumul că te văd așa de grăbit?

— Merg să-mi încerc puterile în lume, i-a răspuns flăcăul.

— Să-ți încerci puterile?! a ris omul de el. Iaca vorbă... Mai bine ți-ai vedea de treabă și te-ai așeza puțin aici lângă mine, ca să te odihnești, că tot vii de departe.

— Da tu cine ești, că stai singur aici, în calea trecătorilor? a întrebat fratele cel mare.

— Eu sint Încurcă-Lume, l-a lămurit acesta, și de mult aștept un voinic puternic, așa ca tine, ca să merg cu el în lume.

— Atunci hai să fim prieteni, și-a dat cu părerea fratele cel mare.

— Așa să fie, voinice, că bine zici, s-a bucurat Încurcă-Lume.

Și s-au prins să fie amândoi prieteni pentru totdeauna, apoi au plecat împreună mai departe. Dar de ce mergeau ei, de ce mai mult se încurcau și călcau parcă de două ori într-un loc, iar treburile le ieșeau tot pe dos. Că-i știut lucru:

*Cu cine te însoțești,
cu acela te pricopsești.*

Și fratele cel mare găsisse tocmai omul potrivit pentru așa ceva.

Acum, pîinea le era pe sfîrșite și nu mai aveau ce minca. Ce să facă ei? Au hotărît să intre să lucreze la cineva. Și, cum mergeau ei așa pe drum, au văzut un om care-și zidea o casă și îndată l-au întrebat:

— Auzi, omule, n-ai vrea să-ți facem noi casa asta?

Cela văzînd un flăcău așa de voinic și pe Încurcă-Lume gras cât trei la un loc, ce și-a zis în gîndul lui?: «Cu doi oameni așa de zdraveni, îndată mi-e gata casa». Și le-a răspuns bucuros:

— Ba cum să nu, oameni buni, că de mult caut niște meșteri pricepuți ca să mi-o ridice.

— Ei, uite noi sintem aceia! a spus mîndru voinicul. În trei zile casa este gata.

Și unde nu s-au apucat de lucru; unul zidea, celălalt dărima și-n urmă puțin se cunoștea ce-au făcut. Că Încurcă-Lume nu era bun decît de încurcat treaba, decît de vreo ispravă. Acum, cu chiu cu vai au mai clădit ei ceva la

casă, dar în loc s-o faci așa cum trebuie, totul era pus întors:

*Stătea casa-n două birne,
și gata să se dărîme!*

Cînd, după trei zile, a venit omul ca să vadă ce-au lucrat meșterii săi, și-a pus miinile în cap! Casa era făcută cu un perete în sus și altul în jos, sucită și strimbă ca vai de lume. Atunci, supărat foc, i-a ocărit bine și în loc să le plătească ceva, i-a scos pe drumuri fără nici o lețcaie.

Văzînd că nu e rostul ca să ciștige nimic acolo, fratele cel mare și cu Încurcă-Lume au plecat mai departe. Acum au ajuns la o baltă mare, unde era pește cît frunza și iarba și ce și-au zis ei: «Aici e de noi; că vom sta numai pe mal și vom prinde pește. Acesta nu-i lucru greu. Iar plată găsim la vreun pescar din partea locului care are nevoie de noi».

Zis și făcut. Îndată au întîlnit un pescar pe acolo și l-au întrebat:

— Jupîne pescar, n-ai vrea să te ajutăm și noi cu ceva?

— Da cum să nu, le-a răspuns pescarul, încă tocmai de așa oameni aveam nevoie. Că vă văd zdraveni, și la năvod nu e lucru ușor. O să-mi prindeți pește mult.

— Mult, pescarule, să fii sănătos, doar noi la așa ceva sintem porniți, și ai să ai pește cît n-ai prins toată viața, au spus ei bucuroși că au găsit iar de lucru.

Cînd a auzit una ca asta, pescarul și-a făcut pe dată socoteala în gînd și și-a zis: «Cu o plată mică, doi oameni ca aceștia prind pește de-mi umplu casa!». Așa că n-a stat mult pe gînduri și i-a tocmnit la el; le-a dat năvoade și saci mulți pentru pește, iar el s-a dus să-și vadă de treabă.

Fratele cel mare și cu Încurcă-Lume au luat năvoadele și s-au dus cu ele la baltă, de le-au aruncat cu un capăt în apă; de celălalt ținea flăcăul de pe mal, iar Încurcă-Lume și-a căutat o bită și unde n-a început a bate apa cu ea, ca să intre peștele în năvoade. Stătea pe mal și cum zărea un pește îndată pleose! cu bita în apă, că sărea apa cît colo. Cînd ostenea el, lua flăcăul bita, și tot așa s-au rînduit de au îmblătît apa o zi întreagă, însă n-au prins nici măcar o coadă de pește. Seara, erau uzi learcă și frînți de oboesală, dar n-aveau nimic în năvoade.

*Că lucrul făcut fără socoteală,
te lasă cu traista goală.*

A doua zi au dres-o la fel și iar n-au prins nimic. Cînd colo, iată că vine și pescarul ca să-și vadă peștele prins de ei, dar în saci nu era nici un pește. Iar Încurcă-Lume bătea apa cu bita de mama focului. Atunci s-a dumirit ce fel de oameni tocmise la pescuit și le-a zis:

— Bre, că nătărăi sinteți! Da unde ați mai văzut voi ca să prindă cineva pește așa, cu bita? Că el în loc să dea la năvod, mai mult se sperie și fuge!

Așa că i-a scos și pescarul de acolo, că nu făcuseră nici o ispravă. Și

fratele cel mare cu Încurcă-Lume s-au așternut iar la drum. Dar încotro s-o apuce acum? Că nicăieri n-aveau parte de pricopseală. După ce s-au sfătuit ei o bucată, au luat-o tot înainte. Și cum mergeau așa, au ajuns într-un sat, iar la o răscruce au dat de un potcovar.

— Ei, aici e de noi, a spus fratele cel mare, că a bate potcoave la cai e o treabă voinicească.

— Și plată om avea bună, a adăugat Încurcă-Lume, că numai dai cu ciocanul și îndată iese banul.

Așa că s-au abătut pe la potcovărie. Înăuntru, un om negru de funingine ca un harap, bătea de zor la nicovală. Și l-au întrebat:

— Jupine potcovar, n-ai vrea să te ajutăm și noi cu ceva?

— D-apăi cum nu, oameni buni, că pe aici trec mulți drumeți și trebuie potcoave multe. Ia, mi-ați face treabă bună, că sunteți zdraveni, slavă Domnului!

Și i-a tocmnit să lucreze în potcovărie.

— Da' știți voi ca să bateți potcoave la cai? i-a întrebat potcovarul.

— Știm, jupine, să fii sănătos, a spus Încurcă-Lume, că toată viața n-am făcut alt lucru decît acesta.

Și potcovarul, bucuros, le-a dat potcoave, ciocan și clești, apoi el și-a văzut de alte treburi. Cînd, nu după mult, iată că vin și drumeții cu caii la potcovit. De colo flăcăul cu Încurcă-Lume se dau la bătut potcoavele, dar cum nu știau o iotă să le pună, le-au bătut pe toate întoarse cu vîrfurile înapoi.

*Unde nu-i minte pe-alese,
nici treabă bună nu iese.*

Cînd a văzut una ca asta, potcovarul i-a scos îndată de la el fără plată și fără o fărîmătură de merinde.

Și iar au pornit-o la drum mai departe. Acum fratele cel mare, care mai știa cîte ceva, a văzut că nu-i merge bine cu Încurcă-Lume, că tot lucrul ce-l făceau îl incurca, de nu se alegeau cu nimica. Și unde nu s-a luat la hartă cu Încurcă-Lume, apoi s-au despărțit. Încurcă-Lume s-a tolănit jos sub un copac de lingă drum, ca să incurce lumea mai departe, iar fratele cel mare a pornit-o singur, înainte.

Și a mers el zile întregi, pînă ce a ajuns la poalele unei păduri întinse. Aici locuia un pădurar, tăietor de lemne, și a intrat ca să lucreze la dinsul.

Dar să vedem acum ce s-a întîmplat și cu fratele cel mic.

După ce s-a despărțit de fratele său mai mare, el a mers singur tot înainte, ziua întreagă, pînă-n asfințit, apoi alte zile de-a rîndul, dar n-a întîlnit pe nimeni în cale. Și iar a mai mers așa spre Soare-Răsare, cînd iată, deodată dă de un cîmp întins, cu holde aurii ce numai se legăneau în vînt de bogate ce erau, iar în marginea lor, întîlnește pe un om ce stătea leneș pe un mușuroi, așa de leneș, că-i crescuse iarba prin pălărie, pe cînd ceilalți oameni nu-și vedeau capul de treabă. Era Pierde-Vară, care toată vara, cît era ziua de mare, nu făcea altceva decît stătea la umbră și nimic nu lucra ca tot omul.

Cum a ajuns fratele cel mic aproape, Pierde-Vară i-a strigat de colo:

— Încotro ți-e calea, voinice, de te grăbești așa?

— Ia, mă duc și eu să-mi încerc puterile în lume, a răspuns flăcăul.

— Da nu vezi cât ești de mic, ce puteri vrei să-ți încerci în lume? Mai bine hai să fim prieteni și să stai cu mine la umbră, că tot sînt singur aici și n-am pe nimeni.

— Ba nu, Pierde-Vară, a spus fratele cel mic, că eu n-am timp de așa ceva. Eu merg ca să-mi caut norocul mai departe:

*Că cine vremea-și irosește,
și norocu-și păgubește!*

Și flăcăul l-a lăsat pe Pierde-Vară acolo, iar el s-a tot dus în drumul lui. A mers deci fratele cel mic înainte, zi de vară pînă-n seară, cînd, pe la chindie, iată că ajunge într-un loc unde era un buștean gros lîngă cale, dar așa de ros de parcă îl mîncase Mama-Pădurii, iar pe el stătea un om cu o gură cît o șură și aștepta pe drumetii. Era Vorbă-Lungă, care pe toți cei ce treceau pe acolo îi ținea de vorbă zile întregi, pînă ce nu mai puteau grăi, că-i durea gura de atita trîncăneală, și uitau să mai meargă unde se porniseră.

Cum îl vede pe fratele cel mic apropiindu-se, Vorbă-Lungă îi și iese în cale cu vorbe dulci și-i zice:

— Voinice, voinicel, încotro te grăbești așa?

— Ia, mă duc și eu să-mi încerc puterile în lume, răspunse flăcăul.

— Uite, ce cauți ai și găsit! că eu de mult aștept pe cineva ca să-și încerce puterile cu mine la vorbă. Așa că hai, dă-te deoparte, aici, să stăm la sfat amîndoi.

— Ba nu, Vorbă-Lungă, a spus fratele cel mic.

*Că-apoi cine-i vorbă lungă,
sărăcie are-n pungă!*

Și a plecat de la el mai departe. A mers tot singur cale de șapte poște de acolo. Dar cînd să zică hop, că a scăpat de cei doi neisprăviți, iată că, la marginea unei împărății, dădu peste un alt traistă-n băț, ce stătea și ținea calea drumetilor. Era Sucilă-Învirtilă, care la toți le sucea mintea, de-i făcea să nu mai știe încotro s-o apuce.

Cum ajunse fratele cel mic aproape, Sucilă-Învirtilă îl întrebă:

— Voinice prea-frumos, încotro ți-e calea, de te grăbești atîta?

— Merg să-mi încerc puterile în lume, îi răspunse flăcăul.

— Atunci vino să ne prindem prieteni, ș-om merge împreună unde dorești, că tot sînt singur aci, și n-am pe cine suci.

*Nici cu vorba, nici cu treaba,
că viața trece degeaba...*

Dar fratele cel mic, care era mic la trup, dar isteț la minte, i-a răspuns:
— Ba nu, omule, nu vreau să mă pun în cale cu tine:

*Că însoțirea cu suceală,
te lasă cu traista goală.*

Și flăcăul și-a văzut de drum. A mers el înainte toată ziua și numai ce a ajuns la un palat mare, împărătesc. Aici era curtea Împăratului Pană-Roșie, care cirmuia de mulți ani cu bunătate și înțelepciune pe supuși, de aceea era iubit împăratul de toată lumea. Și avea o fată frumoasă, cum nu se mai văzuse alta în toată împărăția.

Auzind de una ca asta, fratele cel mic și-a pus gând asupra fetei; a intrat să slujească la herghelia împărătească. Și așa de bine a îngrijit caii, că toți parcă întineriseră și numai jucau, de buiestri ce erau.

Acum, de o vreme se abătuse o mare nenorocire peste împărăția aceea; se pripășise un balaur în stufăriile lacului de pe lângă curte și voia numaidecît s-o mănince pe fata împăratului. Degeaba pusese împăratul pe cei mai voinici ostași ai săi ca să-l răpună pe balaur, că nu izbutiseră. Iar dihania încă se răzbuna pe bieții oameni, de intrase frica pînă și-n inima pruncilor.

Atunci împăratul a dat sfoară-n țară, că, cel ce va omori balaurul și-o va scăpa pe fată să nu fie mîncată de dihanie, aceluia îi va da fata de soție și jumătate din împărăție, iar mai apoi să-i moștenească și tronul.

Dar cine se încumeta să se lupte cu balaurul? Că pe toți îi făcea harcea-parcea într-o clipeală!

Văzînd deci că nu se găsește nimeni care să-i vină de hac balaurului, în ziua sorocită, vizitiul a luat-o pe fată în trăsură și cu plinsete și jale a pornit spre malul lacului, unde era locul știut că iese balaurul. Dar pe cînd vizitiul o ducea pe fată la balaur, fratele cel mic, care auzise toată povestea ce se petrecea la curte, n-a stat degeaba. Îndată a ales pe cel mai năzdrăvan cal din herghelie, un armăsar ce numai scotea foc pe nări, a încălecat pe el, apoi și-a pregătit armele ce le avea și s-a luat pe urmele trăsurii, dar nu s-a arătat vizitiului.

Cînd au ajuns pe malul lacului, vizitiul a coborît fata din trăsură, iar el s-a întors înapoi la curte. Și fata plîngea de mama focului, că știa bine ce-o așteaptă.

Fratele cel mic a stat el mai încolo, între trestii, să vadă ce-o să se întîmple. Cînd pe la asfințit, iată că apa lacului se înroșește și prinde să se involbureze, iar dinspre stufării apare balaurul cu șapte capete. Venea incolăcindu-se, de numai îi zornăiau solzii cei de aramă de pe el, și-și arăta capetele amenințător, că te apuca groaza nu alta. Fata, cînd l-a văzut așa fioros, a scos un țipăt de spaimă și a căzut leșinată.

Atunci, fratele cel mic a strunit de frîu calul năzdrăvan, și unde nu s-a năpustit o dată peste balaur de l-a călcat în picioare, apoi calul a prins a mușca din el cu dinți, cu copitele îl azvirlea, iar flăcăul cu sabia tot îi reteza cite un cap, pînă ce i-a tăiat toate cele șapte capete.

Cum a isprăvit cu balaurul, fratele cel mic a dat fuga la fată, a trezit-o

din leșin și biata domniță nu mai știa pe ce lume se află. Dar văzind lângă ea balaurul omorît și-a venit în fire și nu mai putea de bucurie că a scăpat de la moarte. Îndată voinicul a luat-o cu el pe cal și au pornit amîndoi spre curtea împăratului. Cînd cei de la curte au dat cu ochii de fată, s-a dus vestea degrabă în tot palatul și au ieșit cu toții ca să vadă minunea cea mare, că fata scăpase cu viață de gura balaurului. Împăratul și cu împărăteasa plingeau și rideau de bucurie, iar lângă fată stătea mîndru fratele cel mic. Atunci împăratul l-a întrebat pe flăcău:

— Voinice, cine ești și de unde ai venit, că ne-ai scăpat fata de balaur?

— Măria ta, sînt un flăcău străin de locurile acestea și am venit de departe, dinspre Soare-Răsare, ca să-mi încerc norocul în lume, a răspuns el.

— Ei iată, pentru că ai fost așa de viteaz, îți dau fata de soție și jumătate din împărăție. De acum ești prinț la curtea mea, iar după ce-oi îmbătrîni, vei stăpîni toată împărăția.

Și îndată a poruncit împăratul ca să-l ia pe fratele cel mic, să-l îmbrace cu straie scumpe de prinț, iar la căciulă i-au pus o pană verde, cum nu mai purtase nici un prinț din țara aceea. Atunci i-au zis prințul Pană-Verde și așa i-a rămas numele.

Iar împăratul le-a făcut nuntă aleasă, cum se cuvine, și s-au veselit o săptămînă, toți nuntașii, nuni și nune, veniți de din zări de lume. Și, după nuntă, prințul Pană-Verde a rămas la curte, alături de soțioara lui frumoasă și iubită.

Dar în timp ce fratele cel mic ajunsese un prinț vestit și trăia fericit, fratele lui mai mare slujea la tăietorul de lemne, lângă hotarele împărăției. Toată ziua tăiau amîndoi copaci în pădure, din care făceau lemne și le vindeau, ca să-și cîștige ceva de mincare. Azi așa, mîine așa, într-o bună zi, pe cînd au doborît ei un copac mai gros, au dat la rădăcina lui de un ulcior plin cu galbeni. Mare minune pe capul bieților oameni! Cînd au văzut atîta bănet, s-au repezit amîndoi ca să-l apuce.

— Ai mei sînt banii, striga tăietorul de lemne, că eu te-am tocmît pe tine.

— Ba ai mei, că eu i-am văzut mai întîi, o ținea și flăcăul.

Și unde nu s-au luat la harță, fiecare zicînd că banii sînt ai lui. Dar văzînd că nu e nici un chip să se înțeleagă, ce-au zis ei:

— Hai să mergem mai bine la curtea împărătească, să ne facă dreptate chiar împăratul!

Și au pornit fără zăbavă într-acolo. Dar flăcăul nu știa că fratele său cel mic este prinț, la curtea aceea. Așa că s-au infățîșat ei în divan, iar împăratul i-a întrebat:

— Ai cui sînt banii ce i-ați găsit?

— Ai mei, a spus tăietorul de lemne, că eu l-am tocmît pe el să lucreze cu mine.

Atunci i-a dat dreptate tăietorului de lemne, iar pe fratele cel mare a poruncit ca să-l bage în temniță. Dar prințul Pană-Verde, care era și el în divan, l-a cunoscut pe fratele său, însă n-a zis nimic.

Acum, după cîteva zile, a trimis să-l scoată de acolo, să-l îmbrace curat și el l-a așteptat în divan, singur, numai cu soțioara lui. Iar cînd s-a înfățișat fratele cel mare, prințul Pană-Verde l-a întrebat:

— Voinice, mă cunoști tu pe mine?

— Nu, Măria ta, a răspuns flăcăul.

— Ia uită-te mai bine, a zis prințul. Nu mă cunoști?

— După glas parcă ai fi fratele meu, dar după înfățișare nu te cunosc.

— Eu sint fratele tău mai mic, a spus prințul.

Și s-a coborît de pe scaun și l-a îmbrățișat pe fratele său. Apoi l-a arătat și prințesei și au poruncit să-l lase slobod de acum înainte.

Dar fratele cel mare a zis celuiilalt:

— De acum unde să mă mai duc? Rămin să trăiesc aici cu voi și vă voi sluji întotdeauna cu credință, căci văd că ai fost mai vrednic decît mine.

Și l-au primit să le fie slujitor la herghelie. Așa a ajuns fratele cel mic, prin istețimea sa, un prinț de vază și a trăit fericit cu fata Împăratului Pană-Roșie, toată viața, iar fratele cel mare, care numai s-a fâlit cu puterea sa, dar n-a avut minte, a rămas un biet grăjdar la herghelia împărătească.

*Și eu am încălecat pe-o ciutură spartă
și v-am spus povestea toată,
cum a fost ea adunată,
din pod, de prin covată,
unde a rămas de la alpii uitată.*

Nour și Boldur

A fost odată ca niciodată, că, de n-ar fi, nu s-ar povesti. A fost odată, cînd împărățiile erau multe și mărunte, pe vremea lui Purice-Năzdrăvan, care se potcovea o dată-n an cu nouă ocă de fier și sarea pînă la cer, că așa era pe vremea aceea uitată.

Împărații se sculau unul asupra celuilalt, cu jafuri și vărsare de sînge pe capul bietului norod, care știa mai mult de amar și de jale decît de bine, și abia rareori năzuia la un dram de mîngîiere, că tot greu îi era. Și, de avea odată liniște, vrăjmașii îndată tulburau țara, și voinicii, care de unde puteau, își ridicau sabia întru dreptate.

Atunci, peste una din împărățiile cele mai mari, stăpînea un împărat vestit și puternic. În toate luptele biruise pe toți cei ce-au încercat să-i calce hotarele. Dar de o bucată de vreme îmbătrînise și nu mai avea cine-i conduce oștile vitejește în războaie. Mai mîhnit era însă împăratul acesta, pentru că nu avea copii, ca să le lase moștenire tronul împărăției. Și pe zi ce trecea, coroana îl apăsa tot mai greu pe frunte.

Într-o zi, ce s-a gîndit împăratul: ce n-a fost să fie, să facă vraciul cu toate meșteșugurile lui. Pentru că avea un vrac la curte, meșter în toate cele lumești, de închea apele cu copite de bou și scotea lapte de pasăre din gură de șarpe. A dat poruncă împăratul, ca îndată să i se înfățișeze vraciul în palat și o dată cu el și împărăteasa. Cînd au intrat, împăratul ședea pe tron, îmbrăcat în straiile cele mai scumpe, cu coroana cea de aur, cu pietre nestemate, pe cap, dar era nouros la chip, se vedea cît colo că are gînduri rele. Și cum i-a văzut pe cei doi înăuntru, i-a spus vraciului cu asprime, că dacă nu-i face împărătesei toate farmecele pe care le știe ca ea să aibă un copil, îl omoară și pe el și pe împărăteasă. Cînd se vor împlini nouă luni, trebuie să aibă un urmaș, altfel grea soartă îi așteaptă.

Au plecat deci vraciul și împărăteasa de la împărat și în taină s-au sfătuit ce să facă, pentru că, dacă nu îplineau porunca, îi păștea moartea. Cînd era minios, împăratul era neiertător, și vai de cel asupra căruia se abătea urgia miniei lui. Nu-și afla scăpare nici în gaură de șarpe. Ce era de făcut? Trebuia orice, numai să aibă un copil. Dar vraciul, cu toate farmecele lui, așa ceva nu putea face și gata! Au hotărît deci să ceară sfat de la o babă. Și noaptea, pe ascuns, ca să nu știe nimeni, vraciul a dat fuga la o babornită, meșteră în iscusințe de tot felul, de-ar fi înșelat pînă și pe al de pe comoară, d-apoi o minte de împărat!

Și vraciul i-a spus babei toată povestea cu porunca împăratului. Cum a auzit despre ce este vorba, hircă s-a foit ca o dihanie și deodată s-a veselit:

— Ehe, norocul babei, las'pe mine că-i dau eu leacul, a spus ea. Numai să-mi urmezi sfatul întocmai.

— Așa să fie, a încuviințat vraciul.

— Apoi uite, zise baba, nora mea este grea și știu eu după semnele mele că are gemeni, și peste cîteva luni trebuie să nască. Împărăteasa să se prefacă și ea cum că-i ingreunată, ca să afle împăratul de aceasta, iar cînd nora mea va naște, eu am să-i iau copilul să-l duc în ascuns împărătesei, ca să creadă oricine că ea l-a născut.

Zis și făcut. Vraciul a mulțumit babei și bucuros cit atîta că a găsit dezlegarea la nevoia ce-o avea pe cap, a dat fuga și i-a spus împărătesei. Îndată ea s-a prefăcut ingreunată, iar împăratul nu mai putea de bucurie că o să aibă un copil.

Și într-adevăr, la data sorocită, împărăteasa s-a prefăcut că naște, iar ascuns baba i-a adus copilul nurorii ei, un băiat de toată frumusețea. Ce fericire pentru bietul împărat! A pus îndată de i-au făcut primire noului-născut ca unui prinț și petrecere mare în toată împărăția, că s-a născut urmașul tronului. Mai ales că era și băiat... Împărăteasa și vraciul erau bucuroși și ei că au scăpat de moarte, iar împăratul i-a copleșit cu nenumărate daruri scumpe, cît jumătate din vistieria împărăției.

Au botezat deci copilul și i-au pus numele Boldur. Atunci împăratul a făcut cumătrie mare, la care a chemat pe toți împărații din împrejurimi.

Și băiatul creștea și se făcea tot mai frumos. Împăratul ținea la el ca la ochii din cap și nu voia să fie altul ca el în împărăție. De aceea, într-o zi, l-a chemat iar pe vraci și i-a zis:

— Mi-ai fost sfetnic înțelept și cu credință, că m-ai învrednicit să am un urmaș. Acum sînt bătrîn și un lucru îți mai cer înainte de moarte.

— Spune, măria ta! se ploconi vraciul și ce îmi stă în putință am să îndeplinesc numaidecît.

— Vraciule, un fecior am și vreau să știu dacă mai este vreunul ca dînsul în împărăția mea.

Atunci vraciul și-a adus aminte că Boldur mai are un frate micuț, acasă, la mama sa. Și a răspuns împăratului:

— Mai este unul, măria ta. E un copil sărac la supușii tăi.

Și tare s-a mîhnit împăratul de așa veste. El nu știa că acesta era fratele lui Boldur. Și l-a slobozit pe vraci, ca să cugete singur ce era de făcut.

Apoi l-a chemat a doua oară și l-a întrebat:

— Vraciule, cine este acel Făt-Frumos ce-i seamănă lui Boldur?

— E un prunc, măria ta, ce se numește Nour, la părinții lui de lingă curtea măriei tale.

Și iar l-a slobozit împăratul pe vraci. Dar la cîteva zile, l-a chemat a treia oară și i-a zis:

— Vreau să-mi aduci aici, pe dată, copilul ce-i seamănă lui Boldur, ca să-l văz cum arată.

— Cît ai clipi, măria ta, a spus vraciul.

Și i-a adus pe fratele lui Boldur. Dar împăratul nu vroia numai să-l vadă pe Nour, ci să-l și omoare, ca să nu mai fie altul ca odrasla sa. Căci într-adevăr

semănau leit unul cu altul, ca două picături de apă.

Atunci a poruncit vraciului să meargă să-l ducă pe Nour afară din cetate și să-l omoare.

A luat deci vraciul pe Nour și a ieșit cu el din cetate, dar nici gând n-avea să-l omoare. Doar mama lui era și mama lui Boldur și ea l-a scăpat de moarte, că i-a dat un copil împăratului. Însă ca să nu mai afle nimeni despre viața copilului, căci, dacă l-ar fi adus înapoi acasă, îi păstea mare primejdie pe toți, l-a dus pe prunc pe malul unui lac departe și l-a lăsat acolo, într-un coș, între trestii. Acolo era scăldătoarea fetelor din Palatul Fermecat. În fiecare dimineață ele coborau pe malul apei ca să facă baie, așa încît pruncul putea fi ușor găsit de cineva.

Cînd soarele era ca de două sulite pe cer, iată că și fetele vin la scădat. Una tocmai o luase înaintea celorlalte ca să intre mai repede în apă, cînd, deodată scoase un țipăt de spaimă. Jos, între trestii, se vedea culcat un copil micuț, care gîngurea de mai mare dragul. Celelalte fete s-au strîns roată împrejurul ei. Fiecare voia să-l vadă pe copil, să-l mîngîie pe căpșorul bălai. Dar se întrebau: «Al cui o fi copilul?» Și nimeni nu știa nimic. Cînd s-au uitat însă mai bine, au găsit între scutece o năframă scumpă, cusută cu fir de aur, iar pe ea erau scrise două nume: «Nour» și «Boldur».

Ce să facă fetele cu copilul? Fiecare dintre ele voia ca să-l ia și să-l crească ea. Atunci, ca să nu fie cu supărare au tras la sorți și cea mai norocoasă l-a luat pe Nour la casa ei. Acolo l-a crescut și l-a îngrijit cum s-a priceput mai bine, de se mirau toți de istețimea lui. Îi zicea Nour, după primul nume care era scris pe năframă. Dar lui, doica nu i-a spus nimic despre cum l-a găsit, pînă ce a fost mare.

Acum, împăratul cel bătrîn murise demult și puțini își mai aduceau aminte despre el. Deh, timpul șterge bogăția și mărirea dintre oameni și nu rămîn decît doar faptele lor. Nour era acum ajuns la vîrsta bărbăției și cine s-ar fi măsurat cu el! Era un flăcău voinic, dar pe cit era de puternic în luptă, pe atît se dovedea a fi și în înțelepciune. Că adesea ce nu se biruiește cu puterea, se biruiește cu mintea și vrerea, iar voinicul nostru le avea pe amîndouă. Minuia buzduganul și sabia tot așa de bine ca și vorba meșteșugită, căci doica îl crescuse și-l dăscălise în toate cele ale minții omenești. Dar mai mult îi plăcea lui Nour să călărească și să vineze prin pădurile din împrejurimile palatului.

Sosise deci momentul ca doica să-i arate năframa. Și într-o zi îl chemă la dînsa și-i zise:

— Fătul meu, pînă acum eu nu ți-am destăinuit că tu nu ești fiul meu. Dar de acum ești la vîrsta voiniciei și trebuie să-ți spun toată povestea vieții tale. Pe cînd am ieșit odată mai demult la scădat cu fetele din palat și tu erai în scutece, te-am găsit singur, între trestii, pe malul lacului. Nu știu cine te-a adus acolo. Nici n-am aflat pînă astăzi nimic despre mama ta. Te-am luat atunci acasă și te-am crescut cum am crezut eu mai bine. Alături, cînd te-am găsit, mai era o năframă scumpă, cusută cu fir de aur, pe care scria numele tău și un alt nume, Boldur.

Și doica a scos atunci dintr-o ladă ferecată năframa, și i-a arătat-o lui Nour. Era o năframă împărătească, iar voinicul a cunoscut îndată că pe ea sînt scrise numele a doi frați: Nour și Boldur. Celălalt era deci fratele său. Atunci se hotărî să meargă și să-l afle numaidecît.

Așa că după cîteva zile s-a înfățișat doicii sale și i-a spus:

— M-ai crescut pînă acum și mi-ai fost ca o mamă bună și adevărată. Ar trebui ca și eu să te slujesc mai departe, cum și tu m-ai îngrijit. Dar de cînd am aflat că am un frate, nu mai am liniște. Trebuie să merg să-l găsesc oriunde s-ar afla, fie și la capătul pămîntului.

Doica, de cum a auzit de această hotărîre, s-a întristat foarte tare, dar văzînd că nimic nu-l mai poate opri pe Nour să-și îplinească gîndul său, i-a zis:

— Dragul meu, mi-ai fost ca și copilul meu. Și mi-am dat toată silința ca să ajungi un voinic ales. Credeam că o să te am întotdeauna lingă mine. Dar vîd că ai o altă soartă în viață, să iei mai degrabă calea voiniciei, ca să-ți cauți fratele. E o cale lungă și plină de primejdii. Nu te pot întoarce din hotărîrea ta... Du-te, dar să fii blind și înțelept. Pe cei răi să-i birui ori să-i ocolești, iar celor sărmari să nu le îngreunezi sărăcia, ci dacă poți să le-o ușurezi.

— Așa voi face, a răspuns Nour.

Apoi s-a pregătit de drum. Și-a pregătit arme și merinde trebuitoare ca pentru o călătorie lungă ce-o avea de făcut, iar cînd totul a fost gata, a mulțumit doicii sale, și-a luat rămas bun de la ea și a pornit de acasă. Între altele a luat cu el și năframa cea împărătească pe care a ascuns-o cu grijă în sîn și o ținea acolo.

Și a mers voinicul, a mers cale lungă pînă ce-a ajuns la o apă mare. Dar nu era nici un vad și nici pod peste apă. Ce să facă el? Cum să treacă mai departe? Atunci și-a adus aminte de năframă, a scos-o din sîn și aceasta îndată s-a prefăcut într-un pod peste apă, iar Nour a trecut cu bine dincolo. A văzut el că năframa era fermecată și tare s-a bucurat. De acum avea încă un ajutor la drum.

După ce mai merse el o bucată bună, ajunse la niște munți înalți, cu virfurile pînă la nori. Cînd colo, de poteci, ca să treacă printre ei, nici pomeneală! Nimeni nu-i străbătuse niciodată, căci erau de nepătruns. Văzînd una ca asta, Nour a scos iar năframa cea fermecată și a aruncat-o jos, iar munții s-au topit deodată ca omătul la soare și el a trecut peste ei, mai departe. Acum dăduse într-un ținut necunoscut, unde apele curgeau la deal și holdele rodeau de cinci ori pe an. Nour privea și se minuna de toate acestea.

Și cum mergea el așa, numai ce întilnește pe drum un cal slab, care mai că trăgea să moară, înconjurat de o haită de lupi ce erau gata să-l sfîșie. S-a gîndit Nour în sinea lui: «Bine că măcar la fiare trebuiește mîrtoaga asta, că altcineva n-are nici un folos de dînsa». Și a vrut să-l ocolească, să plece mai departe. Dar calul l-a rugat pe voinic și i-a zis:

— Nour, Nourăș, nu mă lăsa să mor, că și eu ți-oi putea fi de folos cu ceva. Nu te uita că sînt slab, că am ajuns așa de-un mare blestem. Dacă m-ai îngriji voinicește, ți-aș arăta ce putere am.

Și Nour a fugărit lupii de lingă cal, l-a spălat, i-a legat rănile cum a

știut mai bine, iar când colo ce să vezi: calul s-a scuturat o dată, de s-a făcut un armăsar năzdrăvan. Și i-a spus voinicului:

— Stăpîne, acum încalecă și ține-te bine! Unde vrei să te duc?

Nour a încălecat bucuros și a răspuns:

— Spre fratele meu Boldur.

Dar calul, care pasămite era fermecat, i-a mai zis:

— Boldur este un împărat mare și puternic. Dar pînă la el avem ceva cale și ne așteaptă multe primejdii. Numai tu fii treaz și sabia o ține bine! Că eu te-oi duce vulturește.

Și au pornit la drum ca vîntul turbat, de se cutremura pămîntul sub ei. Și Nour a mers tot pe poteci, pînă ce deodată a ajuns într-un loc unde erau semănate pe jos numai oase de om. La vederea lor, pe voinicul nostru l-au trecut fiori, dar nu și-a pierdut cumpătul. Nu înțelegea însă care era taina acestei priveliști. Atunci, un glas ca de tunet l-a vestit că se află în ținutul Mîncătorului-de-oameni. Iar când a întors capul înapoi, o namilă de căpcăun călca de zor după Nour ca să-l ajungă.

— De-acum ești în stăpînirea mea, a mormăit căpcăunul. Ori mi te supui fără luptă, ori de ai putere-n tine, vino și te-i lupta cu mine! Că te frîng ca pe nimica. Ah, ce ospaț am să-mi fac astăzi din tine!

— Te-ai ospătat tu din alții, dar din mine nu, s-a semețit Nour. Că ți-am pregătit un ac, tocmai bun pentru pielea ta cea groasă. Vezi sabia aceasta? Cu ea îți scurtez zilele și scapă lumea de-o pacoste.

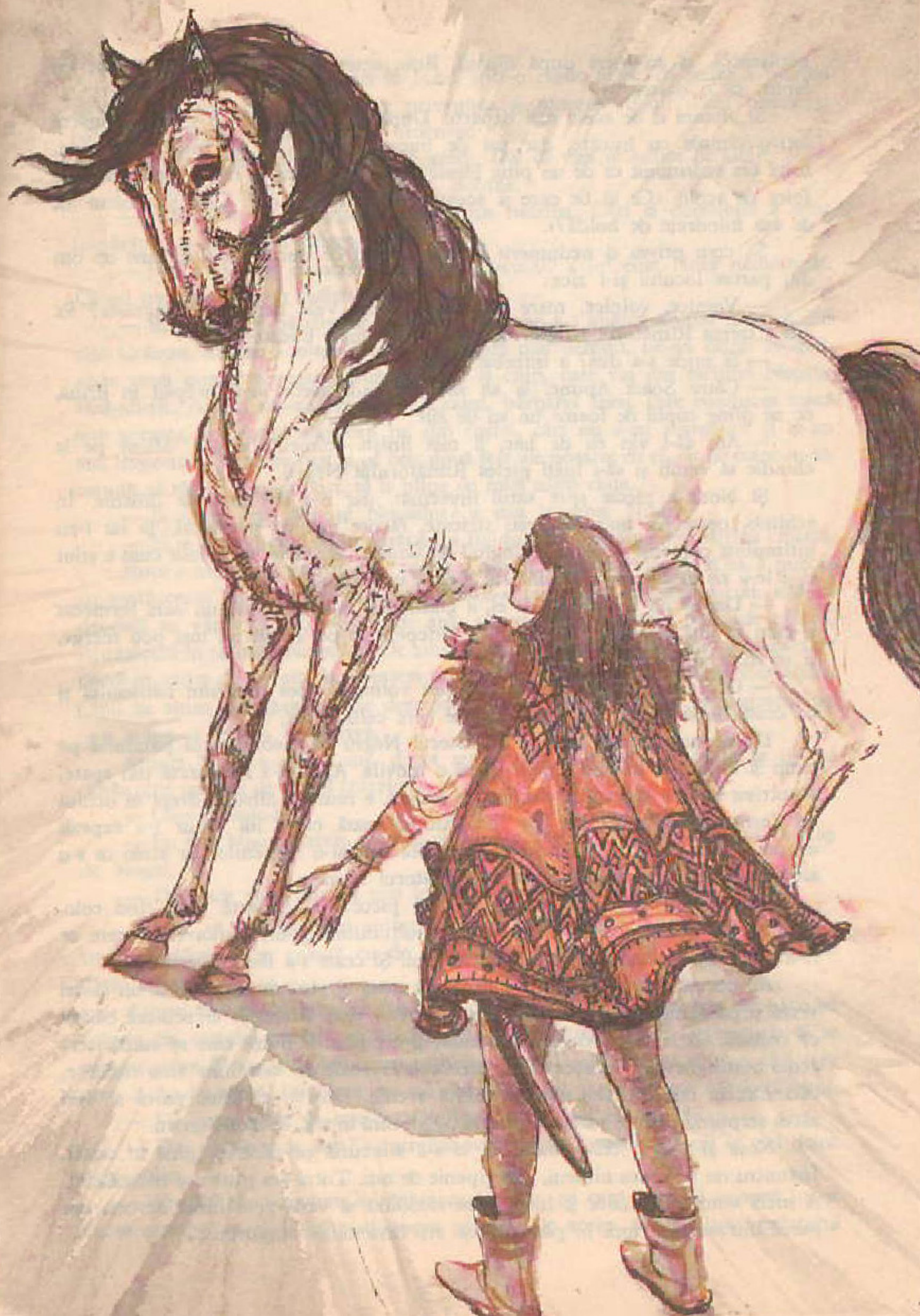
La auzul acestor vorbe Mîncătorul-de-oameni a scos un răcnet de furie și s-a zburlit o dată, că te lua groaza numai așa, nu să te mai apropii de el. Dar și Nour s-a îmbărbătat, și cu sabia într-o mină, iar cu buzduganul în cealaltă, îl aștepta să-i vină la îndemină. Și cînd căpcăunul s-a repezit spre el, o dată l-a fulgerat cu sabia, de i-a zburat o ureche. Și iar s-a repezit a doua oară mai furios, dar de astă dată l-a pălit cu buzduganul în creștet de a intrat în pămînt pînă la jumătate. Cînd s-a repezit a treia oară însă armele voinicului i-au sărit din mîini și el a început cu căpcăunul o luptă pe viață-și pe moarte. Cînd unul era deasupra, cînd celălalt. Așa se luptară ei toată ziua și încă nici unul nu biruise.

Acum era pe la asfințit. Văzînd că slăbește, Nour și-a adus aminte de năframa cea fermecată, a scos-o din sîn și deodată lupta s-a dovedit a fi de partea lui. A înșfăcat deci pe namila de căpcăun, l-a ridicat în sus cu putere și cînd l-a trîntit o dată, acesta a intrat în pămînt pînă în gît, iar el cu sabia i-a tăiat capul dintr-o lovitură.

Atunci din toate părțile au izbucnit strigătele de bucurie ale celor prinși de căpcăun și care-și așteptau rîndul la osîndă ca să fie mincați. Pentru că Mîncătorul-de-oameni da iama des prin ținuturile vecine, de unde prindea și minca pe oricine. Așa că văzîndu-l răpus, toți prinșii căpcăunului nu mai puteau de fericiți; săreau în sus, cu lanțurile cu care erau legați cu tot, și se îmbrățișau că au scăpat de moarte.

Nour i-a slobozit pe toți din legăturile lor, iar ei n-au mai vrut ca să-l

părăsească, ei au mers după dinsul. Erau acum o ceată bună, în frunte cu Nour, ca o oaste.

Și plecară ei de acolo mai departe. După ce mai merșeră o vreme, ajunseră într-o cîmpie cu bucate, dar vai de bucatele acelea! Căci încotro te uita, totul era scormonit ca de un plug blestemat și nimic nu se mai putea culege cu folos de acolo. «Ce să fie oare și aceasta? se întreba Nour. Cine și-a bătut joc de așa mîndrețe de holdă?».

Și, cum privea el nedumerit la acel prăpăd de bucate, iată că vine un om din partea locului și-i zice:

— Voinice, voinice, mare pacoste pe noi! Vezi nenorocirea aceasta? Pe aici a trecut Rîmătorul Negru, de ne-a stricat toate bucatele.

— Și unde s-a dus? a întrebat Nour.

— Către Soare Apune, la alt sat. Pe unde trece, lasă prăpăd în urmă, de ne plîng copiii de foame un an de zile.

— Am să-i vin eu de hac, îl mai liniști voinicul pe om. Mîine pe la chindie să veniți și să-i luați pielea Rîmătorului Negru.

Și Nour a plecat spre satul învecinat, dar n-a dat încă de dihanie. În schimb, peste tot bucatele erau stricate, făcute una cu pămîntul. Și iar l-au întîmpinat oamenii de acolo, plîngînd de sărăcie. Voinicul i-a potolit cum a știut el și le-a zis că a doua zi Rîmătorul Negru va fi răpus.

— Dar să nu te apropii de el, a glăsuît un bătrîn, că are un ochi fermecat și cum se uită la tine cu el, îndată te înțepenește pe loc de nu mai poți merge, și te sfișie apoi ca pe o cîrpă.

— Ochi pe ochi se biruie, mai zise voinicul, apoi mulțumi bătrînului și cu ceata după el, o porni mai departe spre celălalt sat.

De departe a zărit însă pe Rîmătorul Negru cum scormonea pămîntul pe cîmp și Nour s-a ascuns repede după o movilă. Apoi și-a luat arcul din spate, a potrivit în el o săgeată și cînd a tras o dată, a nimerit dihania drept în ochiul cel fermecat, de a orbit-o pe loc. Atunci toată ceata lui Nour s-a repezit asupra ei și a hăcuit-o cu armele, iar pielea au dat-o oamenilor de acolo ca s-o aibă de mărturie cum au scăpat de Rîmătorul Negru.

Acum Nour și cu ai lui au vrut să plece mai departe. Dar cînd colo, voinicii din satele acelea, vrînd să fie mulțumitori pentru atîta binefacere ce le-a făcut Nour, s-au luat și ei după dinsul. Și ceata s-a făcut mai mare.

Au pornit deci cu toții la drum. Și au mers ei pînă ce au ajuns la un castel vechi și părăginit, de ți-era mai mare mila să-l vezi. Peste tot crăscuseră bălării cît copacii, iar lacul cel de cristal secase, și era plin de jivine care se cuibăriseră acolo nestîngherite. De asemenea, ușile cele ferecate ale castelului erau ruginite, căci nimeni nu le deschisese de multă vreme. Doar o cărăruie parcă se mai zărea șerpuind printre tufișuri, pînă la o spărtură în zid, ce da înăuntru.

Nour și-a lăsat ceata afară, iar el s-a strecurat pe cărăruie pînă în castel. Înăuntru nu se vedea nimeni, nici ți-penie de om. Totul era pustiu și încremenit. A mers voinicul încoace și încolo, tot iscodind să vadă vreo ființă de om, dar parcă intraseră cu toții în pămînt, așa era castelul de singuratec.

Cînd mai merge el, tocmai în fund, într-o odaie mică, dă peste o bătrînă gîrbovită și albă de vreme, care priveghea și plîngea. Nour dădu binete și bătrîna tresări la auzul glasului omenesc

— Bine ai venit, străine! zise ea greoi. Dar ce vînt te aduce pe aici?

— Iată, îmi caut pe fratele meu, Boldur.

— Ești pe calea cea bună, a mai spus bătrîna. Căci el domnește a treia împărăție de aici spre Soare-Răsare.

— Dar unde sînt oamenii din castelul acesta? a întrebato Nour nedumerit. Că nu mai văd nici un suflet locuitor aici!

— Ehe, suspină bătrîna cu jale, mare prăpăd s-a abătut asupra noastră. Eu sînt Crăiasa, stăpîna acestor locuri, dar odată mai demult, ne-au călcat Nogaii, niște zmei jumătate negri, jumătate roșii la chip, care vin din tărîmul Noptii-fără-sfîrșit. Atunci mi-au omorît pe Craiul, bărbatul meu, care conducea toată țara aceasta, și pe toți slujitorii lui din castel, căci nu s-au supus lor și le-au stat împotriva. Și ne-au luat și pe cele două fete ale noastre cu ei, iar pe mine m-au osîndit să rămîn singură aici, să le plîng de milă toată viața.

— Și unde este tărîmul Nogailor? a mai întrebato Nour.

— El se învecinează cu împărăția lui Boldur, fratele tău, a zis bătrîna crăiasă.

Nour a mulțumit pentru cele spuse și luîndu-și rămas bun de la ea, a purces cu toată ceata lui spre tărîmul Noptii-fără-sfîrșit. Și cum mergeau ei, iată că deodată au văzut că e întuneric de abia se mai zărea drumul pe unde călcau. Ajunseseră în tărîmul Nogailor. De zmei, însă, nici pomeneală. Doar în depărtare parcă se vedea o luminică la fereastra unui palat întunecat. Și au mers într-acolo. Cînd au ajuns, au găsit porțile descuiate și au intrat înăuntru, căci nimeni nu s-a arătat să le stea împotriva.

Atunci Nour s-a duș sus, drept spre odaia luminată. A bătut la ușă și dinăuntru un glas de fată a întrebato:

— Cine-i acolo?

— Eu sînt Nour, fratele geamăn al împăratului Boldur. Am venit să vă scap de Nogai.

— De unde știm asta? a mai întrebato un alt glas neîncrăzător.

— Iată, vă arăt năframa aceasta, a spus voinicul și a întins, printr-o feres-truică, năframa cea cusută cu fir de aur. Ea este semn că vă spun adevărul. Citiți ce scrie pe ea.

Atunci ușa se deschise pe dată și Nour văzu pe cele două fete ale bătrînei crăiese din castelul părăsit, ca două zîne de toată frumusețea. De bucurie că se vedeau acum libere și se întorceau în lumea lor, ele plîngeau și rideau, căci tare greu le fusese acolo. Iar Nour era un voinic chipeș, cum nu mai văzuseră altul.

— De acum viața ne este în mîinile tale, au spus ele lui Nour.

— Dar zmeii unde sînt? a întrebato voinicul nedumerit. Că nu se văd deloc prin palat...

— Ei sînt plecați acum la război cu Boldur, pe care vor să-l supună lor și nu se așteaptă ca să le calce altcineva pe aici. De aceea, toți slujitorii palatului

sînt cu dinşii, iar cei rămaşi dorm prin ungherele lor. Dar să ne grăbim, că zmeii se pot întoarce în orice clipă şi e vai de pielea celui ce-l află intrat aici, fără voia lor.

Cum a auzit că Boldur, fratele său, este în primejdie, Nour a luat pe cele două fete şi ceata lui, şi au plecat val-virtej într-acolo. Mai mult zburau decît mergeau pe pămînt, iar fetele îi arătau calea.

Cînd au ajuns aproape, au văzut că lupta era în toi. Zmeii, însă, aproape îl biruiseră pe Boldur, cu toate că acesta se lupta vitejeşte. Atunci Nour a tăbărit şi el cu toată ceata lui la luptă şi îndată sorţii au fost de partea lui Boldur, care i-a învins pe Nogai şi le-a tăiat capetele, iar pe slujitorii lor, care au mai scăpat cu viaţă, i-au gonit pînă la hotare, de s-au dus pentru totdeauna.

Văzînd o aşa izbîndă, Boldur nu mai putea de bucurie. De acum scăpase de liftele de zmei. Dar nu ştia cine este binefăcătorul care-l ajutase să-i biruie, căci nu-l cunoştea încă pe Nour. Îndată însă, voinicul s-a apropiat şi l-a îmbrăţişat pe tînărul împărat, apoi a scos din sin năframa cea fermecată şi i-a arătat-o. Şi a cunoscut Boldur că este lucrată de mama sa, împărăteasa. Deci mare a fost mirarea, dar şi bucuria lui, cînd a văzut că Nour era fratele său.

Atunci a adus Nour şi pe cele două fete crăiese şi cum s-au văzut s-au şi plăcut, şi au hotărît să aibă fiecare cîte una de soţie, căci amîndouă erau la fel de frumoase: Boldur a luat-o pe cea mai mare, iar Nour pe cea mică. Şi cînd s-au întors în palat, la curte, au pus de au făcut nuntă mare, pînă la hotare, de s-a veselit tot satul, împreună cu împăratul.

Aşa Boldur a rămas de a moştenit mai departe tronul împărăţiei lui, iar Nour s-a dus de a stăpîni toată împărăţia crăiesei sale, fără să fie tulburat de nimeni, căci zmeii nu mai erau. Şi a pus Nour de au curăţat castelul cel părăginit, l-au împodobit mai frumos ca înainte, iar apa a curs din nou în lacul cel de cristal.

*Şi am încălecat pe-o roată
şi v-am spus povestea toată,
doar oleacă gogonată,
ca să nu fie uitată.*

Stan-Rozovan și cei trei pitici

A fost odată ca niciodată, într-un sat, un flăcău sărac. Și fiindcă era sărac nu s-a putut însura, pentru că nici o fată nu voia să meargă după dînsul. Altfel, era harnic și priceput în toate, dar vorba ceea: «La omul sărac, nici boii nu trag»; așa că a rămas tot holtei.

Văzînd el că nu e nici un chip să-și găsească un rost în viață mai departe, ca și ceilalți oameni, într-o bună zi a plecat din satul lui și s-a așezat departe, tocmai lingă o pădure, unde s-a făcut tăietor de lemne. Îl chema Stan-Rozovan și era voinic și tare cit un munte. Tot lucrul îl făcea singur, pînă și butucii îi înșfăca și-i căra cu miinile, așa era de tare.

Acum, umblînd el odată după copaci buni de tăiat, iată că dă de un stejar bătrîn și îndată pune ochii pe el. Îl măsoară cu privirea de jos pînă sus și vrea să-l taie. Dar pe cînd se pregătea să-l doboare, stejarul l-a rugat:

— Nu mă tăia, voinicule, că poate vei avea altă dată nevoie de mine. Mergi mai la deal, că acolo e vînt mult și copacii își cer moartea. Poate vei găsi altul, să-l tai de lemne...

Atunci Stan-Rozovan a lăsat stejarul în pace și a plecat mai departe. A mers el la deal, tot la deal și numai ce a dat de un brad falnic și crengos, cit trei la un loc de gros. Flăcăul, nici una nici două, vrea să-l taie, că tare-i venea bine un copac așa de mare, dar bradul l-a rugat stăruitor:

— Voinicule, nu mă tăia, că poate vei avea altă dată nevoie de mine. Mergi mai la deal, că acolo sînt copaci oropsiți de vînt, care-și cer moartea.

Stan-Rozovan l-a lăsat și pe brad și s-a dus mai departe. Și a urcat el iar la deal, pînă ce nu mai erau brazi pe acolo. Deodată a ajuns la un platan mare, rotat și îndată s-a hotărît să-l taie. Dar platanul l-a rugat și el:

— Voinicule, nu mă tăia, că mai am de trăit și poate ți-oi fi de folos altă dată. Mergi mai la deal, că acolo e frig și vînt, iar copacii își cer singuri moartea.

Și flăcăul l-a ascultat pe platan și a plecat mai departe. A mers el, tot a mers spre virful muntelui, dar pădurea era tot mai puțină. Acum copacii erau rari, ici colo cite unul și așa de mici cit îi bătuse vîntul și frigul, că voinicul vedea peste virfurile lor. Iar mai încolo, pe culme, erau numai stînci goale fără pic de iarbă pe ele.

Și cum mergea el așa, iată că ajunge deodată la o chilioară săpată în stîncă. Stan-Rozovan intră înăuntru, dar în chilioară nu era nimeni. În schimb vede că erau acolo trei pătucuri așternute frumos, trei scaune, trei coșuri, trei felinare și din celelalte lucruri cite trei, toate la fel. Dar acestea erau așa de mici, că nu erau bune decît pentru niște pitici.

Și pe cînd sta flăcăul nostru și se minuna privind la lucrșoarele din chilie, deodată a auzit glasuri afară, iar în ușă au apărut trei pitici cu bărbi albe și plete lungi, cu nasurile roșii ca de ardei și ochi ghiduși, care-l iscodeau pe Stan-Rozovan cu nedumerire, ca pe un străin ce era. În spate purta fiecare cite un tîrnăcop mic, după potrivea lor, că se vedea cit colo că veneau de la lucru.

— Cine ești tu și ce cauți aici, de ne calci casa? au întreat piticii într-un glas.

— Sint Stan-Rozovan, tăietorul de lemne, a răspuns flăcăul și vin cu nici un gînd rău.

— Atunci hai să fim prieteni! și-au dat cu părerea piticii.

— Așa să fie.

Și i-a întreat flăcăul:

— Da voi așa sinteți mici din născare?

— Nu. N-am fost așa. Noi am fost trei voinici ca și tine, dar am ajuns pitici pentru că ne-a robit Căpcăunul și ne-a ascuns măsura trupurilor. Iar de atunci sintem puși să lucrăm la el pe degeaba ca niște robi. Altfel ne prinde și ne omoară. De aici nu scapă nimeni teafăr, din mîna Căpcăunului.

— Și unde lucrați voi? a stăruit să afle flăcăul.

— Noi scoatem aur dintr-o peșteră adincă, au răspuns piticii. În fiecare dimineată mergem la un loc anume, lingă un platan rotat, unde vine apoi Vulturul cu clonț de fier și ne ia de ne duce pe sus, legați la ochi, pînă la peștera cu aur, iar acolo sintem dezlegați la ochi și intrăm înăuntru la lucru. Căpcăunul ne leagă la ochi ca să nu vedem încotro este peștera aceea și nimeni în afară de noi nu știe despre dinsa.

— Dar aurul unde-l duce Căpcăunul? a mai întreat Stan-Rozovan.

— Aurul scos de noi îl punem în saci chiar acolo, pe care-i ia tot Vulturul cu clonț de fier și-i duce undeva departe, într-un loc tăinuit, de care știe numai Căpcăunul.

Auzind acestea, în mintea flăcăului nostru incolți un gînd: să descopere peștera cea cu aur și tainița Căpcăunului, apoi să-i ajute și pe cei trei pitici ca să-și găsească măsura trupurilor. Dacă de sărac nu s-a putut nici insura, o să arate el că poate să fie și bogat. Că de voinic este, numai ceva stare îi mai trebuie.

Dar cum să ajungă la peștera cu aur? Că în afară de pitici, Căpcăunul nu lăsa pe nimeni să se apropie de locul acesta. Și deodată a găsit un șiretlic. Deci i-a întreat Stan-Rozovan pe pitici:

— Vreți ca să scăpați de aici?

— Vrem, vrem, au răspuns cu toții într-un glas. Dar cum, că e vai de pielea celui ce îndrăznește să calce prin locurile oprite ale Căpcăunului?

— Apoi uite cum: miine dimineată, cînd trebuie să mergeți la lucru, eu am să mă prefac într-un pitic, așa ca voi. Pentru aceasta, unul din voi o să-mi dea hainele lui și tîrnăcopul, iar el va rămîne în chilioară. Eu am să mă îmbrac la fel ca fiecare și astfel voi ajunge o dată cu ceilalți doi la peștera cu aur. Mai departe las'pe mine, că-i vin eu de hac Căpcăunului!

Zis și făcut. Noaptea Stan-Rozovan a dormit în chilioară, iar a doua zi,

s-a sculat dis-de-dimineată și s-a schimonosit cum a putut de a intrat în hainele piticului, apoi și-a prins și o barbă albă, ca să semene mai bine cu ei și cu tîrnăcopul în spinare, a plecat împreună cu ceilalți doi pitici spre platanul rotat. Acolo aștepta de mult Vulturul cu clonț de fier, care de cum i-a văzut îndată i-a înhățat sub aripi și a zburat cu ei drept spre peștera cu aur, uitînd să-i mai lege la ochi.

Și Stan-Rozovan a urmărit tot drumul spre peșteră. Flăcăul era umblat prin pădure și știa să se descurce bine oriunde. Așa că a luat aminte peste tot încotro merg.

Și îndată au ajuns cu toții la peșteră. Aici au intrat înăuntru și cînd colo, ce să vezi? Mare minunăție! Era aur mult ca sarea, un munte întreg, de strălucă din toate părțile, că-ți lua ochii.

Piticii au început să sape cu tîrnăcoapele în peretele de aur și bulgări mari se rostogoleau pe jos, pe care îi puneau apoi în saci, iar la gura peșterii aștepta mereu Vulturul cu clonț de fier, care-i lua de acolo și-i ducea undeva departe, unde anume? Nu știa nimeni.

Stan-Rozovan, însă, nici gînd n-avea ca să lucreze. El voia să ajungă numai-decît la tainița Căpcăunului. Atunci s-a virit degrabă într-un sac în loc de aur, iar piticii l-au scos o dată cu ceilalți saci plini la gura peșterii. Și a rămas să aștepte acolo. Ghemuit în sac, flăcăul tăcea chitic și nimeni n-a suflat o vorbă despre dînsul. Că dacă-l afla Vulturul cu clonț de fier, era vai de viața lui; îl făcea pe dată mii de fărîmițe și-l minca tot. Așa că s-a ascuns bine acolo, a mai luat și cîțiva bulgări de aur cu el în sac, ca să fie mai greu, iar cînd i-a venit rîndul, vulturul a apucat sacul în cioc și Stan-Rozovan a simțit cum este purtat pe sus departe, peste munți și văi, pînă cînd a simțit iar pămîntul sub picioare. Dar pe drum n-a stat degeaba, ci printr-o gaură a sacului a văzut totul pe unde mergea.

Acum a ajuns într-un palat mare și vulturul l-a lăsat într-o tainiță sub pămînt, laolaltă cu alți saci de aur, iar el s-a întors înapoi la peșteră, unde erau piticii. De cum s-a văzut singur, Stan-Rozovan îndată a dezlegat sacul și a ieșit tiptil din el, apoi s-a ascuns printre grămezile de aur, că erau acolo munți întregi de aur curat, diamante și mărgăritare, toate ale Căpcăunului. «Deci aici mi-era tainița căutată! își zise în sinea lui flăcăul, mulțumit că a ajuns tocmai în locul cel așteptat. Las că te satur eu, Căpcăun afurisit, ca să nu mai stringi bogății pe spatele bieților oameni». Căci vulturul tot venea mereu cu alți saci plini de aur și nestemate, iar grămezile nesfîrșite creșteau vîzînd cu ochii. De multe ce erau, strălucneau din toate părțile, că luminau înăuntru ca ziua.

Stan-Rozovan însă voia ca să iasă din tainiță. Și cînd a fost iarăși singur, a căutat peste tot o ieșire, dar tainița era zidită cu ziduri groase de piatră, iar singura ușă ce da înăuntru era încuiată cu zăvoare grele, nici gînd să le poată deschide cineva. Numai Vulturul cu clonț de fier cînd se apropia de ușă, aceasta se deschidea singură, pesemne era fermecată. În rest nu intra nimeni acolo, decît un faur bătrîn, Faurul Roș, care cobora și-și alegea cite un bulgăr de aur, din care croia podoabe și alte giuvaeruri pentru curtea Căpcăunului.

Stan-Rozovan a așteptat el cit a așteptat și, într-un tirziu, iată că numai ce aude incuietorile ușii scârțîind și Faurul Roșu apărură înăuntru ca să ia aur pentru făurărie. Acum sosise momentul și pentru flăcău ca să iasă neobservat de acolo. Așa că pe cînd Faurul Roș s-a pierdut printre grămezile de nestemate, el s-a furișat tiptil spre ușă și găsind-o deschisă, a ieșit îndată din tainiță. Dar palatul acela era așa de mare, că Stan-Rozovan n-a nimerit afară, ci s-a rătăcit prin odaile Căpcăunului. Înăuntru nu era nimeni, părea că totul era pustiu. Și flăcăul, tot căutînd în dreapta și în stînga, a ajuns într-o odaie mare, toată poleită cu aur, iar în capătul ei se vedea un tron înalt, din aur curat și pietre scumpe, semn că aici ținea sfat Căpcăunul.

Deodată, cum sta el privind la minunățiile din jur, s-a auzit de departe tunînd glasul Căpcăunului, care venea cu o falcă în cer și cu una în pămînt, drept spre odaia tronului. Atunci Stan-Rozovan s-a ascuns repede după un spătar și a așteptat acolo. Dar n-a apucat să se ascundă bine, că pe ușă a năvălit Căpcăunul infuriat, cu un alai de slujitori după el, tremurînd de frică, de le clănțăneau dinții în gură, parcă îi scutura gerul.

Și cînd toți s-au așezat la locurile lor, Căpcăunul a răcnit la ei:

— Să-mi căutați degrabă, cine mi-a călcat împărăția! Și să mi-l aduceți aici viu sau mort... Să-l mănînc fript ca pe-o vrabie. Altfel vă trimit pe voi să vă putrezească oasele în Peștera Stafilor.

— Așa vom face, stăpîne, au mormăit cîțiva dintre sfetnici. Și iar clănțăniră ca de frig.

— Bine. Vreau să-mi văd porunca îndeplinită numaidecît! a strigat Căpcăunul, și a ieșit val-virtej din odaie.

La auzul acestei porunci așa de strașnice, lui Stan-Rozovan i s-a făcut inima cît un purice, căci el era cel căutat de Căpcăun. Totuși nu și-a pierdut cumpătul. Tainița o găsise, acum trebuia să afle cu orice preț și măsurile trupurilor celor trei pitici.

După ce Căpcăunul a plecat cu tot alaiul său din palat, flăcăul a ieșit din locul unde se ascunsese și îndată a coborît în curtea palatului. Era o curte mîndră cu fîntîni de aramă și copaci plini de roade, din care însă nu putea minca nimeni că erau fermecate: cum punea cineva mîna pe ele, cum se făceau nevăzute. Numai Căpcăunul se desfăta din ele după pofta inimii.

Stan-Rozovan s-a furișat el de colo-colo prin curte, dar nu vedea pe nimeni, nici un suflet de om. Deodată, din palat a ieșit o fată frumoasă, cu cosițe aurii, care s-a dus la fîntînă ca să ia apă. Și după ce a urmărit unde-i este drumul fetei, Stan-Rozovan s-a apropiat de ea și hop! i-a ieșit în cale fără de veste, încît ea a tresărit de spaimă. Dar cînd s-a uitat mai bine, ce să-i vadă ochii: un flăcău în straie de pitic îi zîmbea dulce și șăgalnic, de i-a venit îndată inima la loc.

Atunci el i-a zis:

— Fată frumoasă, nu te teme de mine, că nu-ți vreau nici un rău.

— Voinice, a întrebat fata, de unde ai venit aici și care îți este numele? Că de mulți ani n-am mai văzut vreun om din tărîmul meu. Aici e stăpin

Căpcăunul și nimeni nu ajunge la curtea lui cu una cu două. Pe cine-l prinde în hotarele lui ori îl face rob, ori îl face zob!

— Sint Stan-Rozovan, a răspuns flăcăul și caut măsurile trupurilor celor trei pitici, robii de la peștera cu aur. Spune-mi degrabă unde le ține ascunse Căpcăunul, ca să le pot lua de acolo.

Dar fata l-a rugat:

— Ia-mă și pe mine cu tine, voinice, că și eu sint roabă la Căpcăun. Pe cînd eram în pădure, după lemne, m-a răpit de lingă tatăl meu și m-a adus aici, de slujesc numai pocitaniei acesteia blestemată. Acum e dus ca să-și vadă hotarele împărăției și eu trebuie să-i pregătesc masa. Înainte de a se întoarce acasă, trimite un șoim înainte, ca să vadă dacă totu-i gata. Căci dacă nu e masa bună, e vai și-amar de zilele mele!

Auzind acestea, lui Stan-Rozovan i s-a mai luminat sufletul, mai ales că găsisse și o așa mindrețe de fată. Deci s-a hotărit pe dată: o s-o ia cu el, fie ce-o fi. Dar cum să plece ei de acolo? Cu Vulturul cel cu clonț de fier nu se putea nicicum, iar cal nu avea de unde lua. Atunci fata i-a destăinuit că în grajdul palatului este ținut cu strășnicie, sub pază, calul Căpcăunului, pe care el încalecă numai cînd merge la luptă, căci este năzdrăvan și întotdeauna biruie cu dînsul. Numai că acesta n-are nici o putere de fugă, dacă nu are potcoava cea fermecată.

— Și unde găsim potcoava aceasta? a întrebat Stan-Rozovan.

— Potcoava fermecată o ține ascunsă Faurul Roș, care este fratele Căpcăunului, a spus fata.

— Atunci s-o luăm de la el, cu voia sau fără voia lui.

— Ba e greu lucrul acesta, a zis iarăși fata, că Faurul nu dă potcoava pentru nimic în lume. Dar am să-i pregătesc eu o petrecanie, știu cocea, că nici prin gînd nu i-ar da ce-l așteaptă!

— Cum ai să faci una ca asta? s-a arătat nedumerit flăcăul.

— Apoi uite: pe la amiază cînd trebuie să pregătesc masa pentru Căpcăun, am să merg să-l chem pe Faurul Roș, pe motiv ca să-mi ajute a deschide pivnița pentru ca să iau vin, și cînd va intra înăuntru, am să-l închid acolo. Iar pe urmă nu-i dau drumul, pînă ce nu-mi spune unde este potcoava fermecată.

Așa s-au sfătuit ei ca să-l înduplece pe Faurul Roș și pînă aici totul era bine.

S-au despărțit deci unul de altul, flăcăul s-a dus ca să ia calul Căpcăunului, iar fata a plecat să pregătească masa. Cînd, pe aproape de amiază, ea a luat un ulcior în mînă și a dat fuga la Faurul Roș, unde a început să se tînguiască:

— *Făurare, Făurare,
am pășit nevoie mare!
Vreau un ulcioraș de vin
pentru dragul Căpcăun.
Intră-n pivniță și scoate
vin de-ăl alb pentru bucate!*

Faurul Roș nebănuind nimic unde bate gindul fetei, s-a înduplecat numai-decît și cînd a pășit în pivniță, fata de afară, tranc! A închis ușa la loc și a pus zăvorul pe ea.

— Acum ești în mina mea, Făurare, a zis ea. De asta te-am adus aici, căci am mare nevoie de tine. Spune-mi unde este potcoava cea fermecată pentru calul Căpcăunului, că altfel aici îți putrezesc oasele.

— Eu n-am habar, s-a codit mai întîi Faurul Roș.

Dar fata știa ea viclenia Faurului, așa că nu l-a lăsat.

— Ba să-mi spui unde ții potcoava fermecată, că nu scapi cu viață! a stăruit ea.

Atunci Faurul Roș i-a zis:

— Mergi și caută în tainița din zidul palatului, de la răsărit. Acolo ai s-o găsești.

Și fata a dat fuga bucuroasă la tainiță, dar cînd colo, nu era nimic într-însa. Deci a venit înapoi la pivniță și i-a spus Faurului:

— În zidul palatului de la răsărit nu este potcoava cum spui. Ea trebuie să fie în altă parte.

Iar Faurul Roș i-a spus de astă dată:

— Mergi și caută în tainița din zidul palatului de la apus. Acolo este potcoava fermecată.

Și fata iar a dat fuga la tainița din zidul de la apus ca s-o găsească, dar nu era nici acolo. Atunci s-a întors la Faur și l-a întrebat:

— Unde este potcoava ce-o ai, că nici în zidul de la apus n-am aflat-o?

— Mergi la tainița din zidul de la miazăzi, a trimis-o din nou Faurul Roș, pe fată.

Dar nici acolo n-a dat peste potcoava fermecată. Și iar l-a întrebat:

— Unde ai ascuns potcoava, că nici în zidul de la miazăzi nu este?

— Mergi la tainița din zidul de la miazănoapte, i-a zis Faurul Roș. Acolo vei găsi-o numaidecît.

Fata a căutat-o și în acest loc, dar potcoava nu era nicăieri. Pesemne că Faurul voia numai să o ducă cu vorba pe fată de colo-colo, pînă ce trebuia să vină Căpcăunul și atunci era scăpat de pacostea ce căzuse pe capul lui. Dar văzînd că timpul trece și nu e nici un chip să iasă din pivniță, i-a spus fetei:

— Potcoava cea fermecată este ascunsă în făurărie, în cotlonul vetrei.

Atunci fata s-a dus la făurărie, cum i-a spus Faurul Roș și acolo a găsit potcoava fermecată. Era o potcoavă mare de aur, cum nu mai văzuse în viața ei. Îndată, Stan-Rozovan a adus calul cel năzdrăvan, iar Faurul de voie, de nevoie, a trebuit să-i bată potcoava.

Acum cei doi puteau pleca oriunde voiau. Dar cînd să încalece, Stan-Rozovan și-a adus aminte că mai are de luat ceva de la Căpcăun: măsurile trupurilor celor trei pitici. Și a întrebat-o pe fată:

— Unde sînt ascunse măsurile trupurilor celor trei pitici de la peștera cu aur?

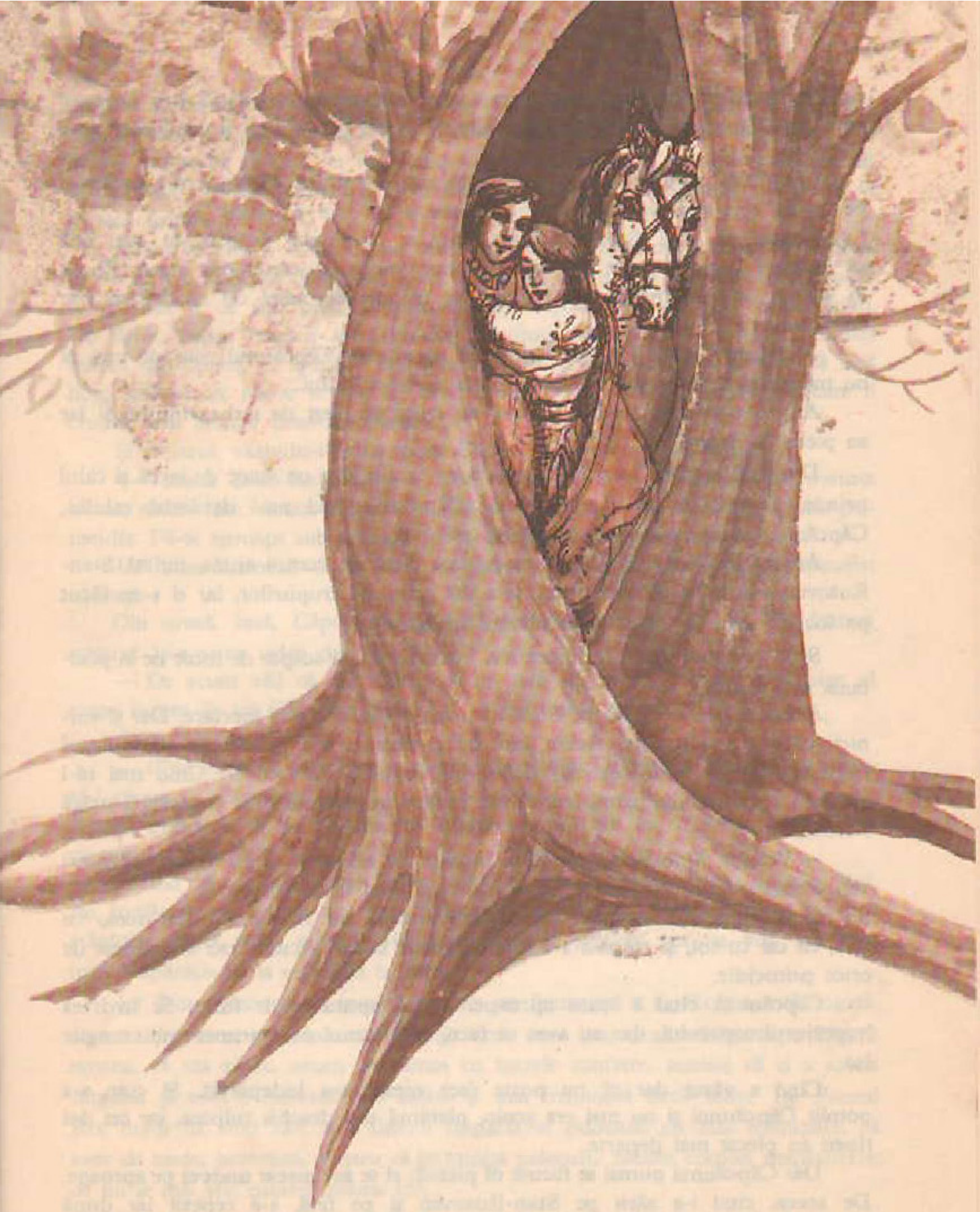

— Tot Faurul Roș știe... a răspuns fata.

Atunci au dat fuga la Faur și au luat și măsurile trupurilor celor trei pitici, apoi Stan-Rozovă cu fata au încălecat amândoi pe calul cel năzdrăvan și pe-aici ți-e drumul. Au pornit înapoi spre țărîmul lor.

Deodată, cum mergeau ei așa, mai mult în înaltul cerului decît pe pămînt, s-au întîlnit cu șoimul Căpcăunului care zbura spre palat să vadă dacă e gata masa, și, pentru că n-a găsit nimic făcut, s-a întors înapoi ca un fulger ca să-l înștiințeze pe stăpînul său. Căpcăunul s-a făcut foc și pară de minic. Îndată

s-a dus la curte, dar cind colo, aici a aflat altă ispravă: Faurul Roș i-a spus cum Stan-Rozovan și cu fata i-au luat calul cel năzdrăvan și au plecat spre alt tărîm.

Căpcăunul numai turba nu alta, așa era de minios. Ei, unde n-a încălecat pe un cal mai strașnic decît cel năzdrăvan și s-a luat pe urma lor.

Acum, pe cind Stan-Rozovan zbură cu fata spre peștera cu aur, iată că întoarce capul și vede pe Căpcăun care venea val-virtej din urmă. Zbură ca vîntul, mîncînd pămîntul. Simțînd că se apropie, calul cel năzdrăvan zise voinicului:

— Stăpine, sîntem în primejdie că ne ajunge Căpcăunul; dar de vrei să nu mă întrecă nimeni la fugă, să-mi dai iarba-vîntului.

Atunci s-au oprit într-o poiană, au cules un braț de iarba-vîntului și iar au plecat la drum.

Din cind în cind Stan-Rozovan dădea calului cîte un smoc de iarbă și calul prindea puteri, de se îndepărtau de Căpcăun. Cind nu-i da iarbă calului, Căpcăunul se apropia din nou de ei.

Așa au ținut-o pînă la peștera cu aur. Aici, de cum a ajuns, îndată Stan-Rozovan a scos pe cei trei pitici, le-a dat măsurile trupurilor, iar ei s-au făcut pe loc trei voinici cum fuseseră mai înainte.

Și au plecat la drum în lumea lor, bucuroși că au scăpat de robie de la pocitania de Căpcăun.

Acesta însă îi urmărea pe Stan-Rozovan și pe fată, fără încetare. Dar și voinicii călăreau vulturește. Acum însă iarba-vîntului era pe sfîrșite și calul cel năzdrăvan al lui Stan-Rozovan slăbea din fugă. Ce să facă ei? Cind mai să-i ajungă Căpcăunul din urmă, iată că văd în fața lor platanul rotat și acesta îi strigă flăcăului:

— Voinice Stan-Rozovan, fă-te incoace cu aleasa ta și eu vă voi adăposti sub crengile mele, că și tu mi-ai cruțat viața cind te-am rugat.

Și platanul și-a deschis tulpina scorburoasă, iar flăcăul a intrat acolo cu fată, cu cal cu tot, și tulpina s-a închis repede la loc. Acum erau la adăpost de orice primejdie.

Căpcăunul, cind a ajuns aproape, numai spumega de furie. Se învîrtea împrejurul copacului, dar nu avea ce face, că platanul nu-l primea sub crengile lui.

Cind a văzut dar că nu poate face nimic, s-a îndepărtat. Și cum s-a potolit Căpcăunul și nu mai era acolo, platanul și-a deschis tulpina, iar cei doi tineri au plecat mai departe.

Dar Căpcăunul numai se făcuse că pleacă; el se ascunsese undeva pe aproape. De aceea, cind i-a zărit pe Stan-Rozovan și pe fată, s-a repezit iar după dinșii. Și fugeau ei, fugea și Căpcăunul. Iar calul lor slăbea văzînd cu ochii. Cind mai mai să pună mina pe ei, deodată au ajuns la bradul cel mare și acesta i-a zis flăcăului:

— Voinice Stan-Rozovan, văd că ești în mare primejdie. Altădată mi-ai ascultat rugămîntea și nu m-ai tăiat, de aceea și eu vreau să te ajut. Fă-te

începea cu aleasa sa sub cetinele mele și nimic nu îi se va întâmpla.

Flăcăul n-a așteptat să-i zică a doua oară, îndată a tras calul sub brad, de s-a adăpostit cu fată cu tot. Când Căpcăunul a ajuns aproape și a încercat să-i prindă, bradul a prins a vijii cu crengile împrejur și pocitania n-a putut să le facă nimic.

Acum au stat ei acolo cît au stat, pînă ce au văzut că se duce Căpcăunul de la dinșii, apoi au încălecat și au pornit la drum mai departe. Dar numai ce au ieșit ei de sub brad și spurcatul de Căpcăun iar s-a luat după dinșii. De furie, rupea copacii în calea lui cu dinții, nu alta. Și calul lor slăbea mereu din puteri, că aproape era gata Căpcăunul să-i înhațe. Dar cînd să zică hop, iată că alt noroc le iese în cale: ajung la stejarul cel bătrîn, pe care îl cruțase mai înainte Stan-Rozovan.

Și stejarul, văzîndu-i urmăriți de Căpcăun, i-a strigat flăcăului:

— Voinice Stan-Rozovan, știi cînd te-am rugat și mi-ai ascultat dorința că nu m-ai tăiat. Acum și eu vreau să te ajut, căci văd că ești în mare primejdie. Fă-te aproape sub crengile mele, de te adăpostește cu aleasa sa!

Iar Stan-Rozovan și cu fata au intrat repede sub stejar și au răsuflat ușurați.

Din urmă, însă, Căpcăunul își întindea ghearele ca să-i prindă. Atunci stejarul le-a spus celor doi tineri:

— De acum văd că sînt bătrîn și nu mai am mult de trăit. Mai bine să scape lumea de un Căpcăun blestemat, că tare ne-a amărit zilele la toți.

Apoi le-a dat un sfat:

— Cînd eu m-oi îndoi într-o parte, voi să ieșiți în partea cealaltă, că vreau să-l răpun pe Căpcăun.

Și numai ce a zis acestea, că îndată s-a prăvălit ca trăsnetul peste Căpcăun și l-a omorît.

Văzînd că au scăpat de belea, mare a fost bucuria pe capul celor doi. Au încălecat pe cal, și au mers înapoi la curtea Căpcăunului, unde au pus stăpînire peste toate avuțiile lui și au luat și peștera cea cu aur, mă rog, toată împărăția de la un capăt la altul.

Iar Stan-Rozovan s-a însurat cu fata cea frumoasă și au făcut nuntă bogată, de s-a dus vestea pînă în satul lui. Și fetele care l-au ocolit altădată pe flăcăul nostru, că era sărac, acum au rămas cu buzele umflate, auzînd că el a ajuns împărat și avea o mireasă mai aleasă și mai frumoasă decît toate. Iar Faurul Roș nu-și da rînd să-i facă tinerei împărătese podoabe cît mai minunate, că avea de unde, berechet, pentru că în tainița palatului zăceau comori nemăsurate, de nu le mai știa nimeni seama lor.

Și auzînd vestea cea mare, au venit într-un suflet la nuntă și cei trei voinici ce au fost pitici, pe care i-a scăpat Stan-Rozovan, de s-au veselit și ei cu noul împărat. Pe urmă s-au însurat cu trei fete frumoase din împărăția aceea și nu s-au mai dus de la curte.

Iar Stan-Rozovan a rămas împărat și a cîrmuit peste supuși cu înțelepciune,

de a trăit cu aleasa lui pînă la adînci bătrîneți, că poate și azi mai trăiesc
în țara lor îndepărtată.

*Și unii au auzit,
dar mai puțin au crezut.
Eu le-am crezut, dragii mei,
ca și voi cei mititei,
dornici de zine și zmei,
de izbînzi uriașești,
și de-o traistă cu povești.*

Ionică cel Înțelept

A fost odată ca niciodată, demult, în vremea veche, când zmeii trăiau pe pământ cu oamenii și le răpeau fetele cele mai frumoase, a fost o împărăție mare și strălucită, mai vestită decît toate împărățiile lumii. Și o cîrmuia un împărat tînăr și chipeș nevoie mare, de n-avea pereche în tot ținutul acela de frumos ce era. Multe din fetele cele mai alese din împărăție l-ar fi vrut de bărbat, dar împăratul nu se însura, ci trăia singur în palat de-și vedea numai de trebile împărăției. Singura lui petrecere era vînătoarea prin împrejurimile palatului, unde ieșea însoțit de curtenii săi.

Și era iubit împăratul de supuși pentru bunătatea sa, că nu trecea an ca să nu dea ceva în dar celor săraci. Apoi tot în al cincilea an, trimetea veste în toată împărăția ca să vină cei sărmani, orbii, șchiopii, betegii și toți nenorociții la curte, unde le făcea daruri împărătești. Atunci începea un șir nesfîrșit la cămară, iar el porunca vistiernicului să împartă la fiecare cîte o pungă de galbeni plocon, și nimeni nu pleca de acolo cu mina goală sau nemulțumit.

Odată, pe cînd se adunaseră iarăși toți săracii din împărăție la curte, împăratul a ieșit ca să vadă cum se împart darurile. Vistiernicul, din cămara cu aur, lua pungile grele de galbeni și cînd cei veniți ajungeau pe rînd în fața lui, lăsa să cadă în mîinile lor bănetul cuvenit. Cei șchiopi veneau șontic, șontic, orbii duși de alții întindeau mîinile cu glasuri mulțumitoare, unii făceau închinări pînă la pămînt în fața împăratului și fiecare era miluit după poruncă.

Acum, după ce toți aceștia își primiră partea lor, într-una din zile s-a înfățișat în urmă la curte și un fecioraș tinerel și chipeș, dar sărac, numai zdrențe erau pe el, că se vedea cît colo că era tare necăjit. Cum l-a zărit împăratul l-a chemat la sine și i-a zis:

— Te văd flăcău tînăr și voinic; de ce nu ți-ai găsit un rost în lume? Cum poți sta la milă, în rînd cu orbii și nenorociții?

— Măria ta, răspunse acesta, sînt sărac lipit pămîntului. N-am nici după ce bea apă, că m-a lăsat fratele meu pe drumuri.

— Cum așa? se miră împăratul.

— Moștenirea strică dragostea frățească, măria ta. De aceea și eu am rămas gol ca un calic.

— Vai de mine, ce frate nelegiuit! Dar părinții cum l-au putut răbda să facă o așa fărădelege cu tine?

— Ehe, ei nu mai sînt de mult, săracii, pe lumea asta; că de trăiau, nu ajungeam cu așa... Noi am fost acasă numai doi frați la părinți și ne înțelegeam de minune. Cînd au fost înainte de moarte, ei ne-au împărțit averea părintească pe din două: o parte mie și una fratelui meu. Dar după moartea lor, fratele meu mai mare a luat toată averea cu sila, și partea mea, iar pe mine

m-a scos de acolo fără casă, fără masă, și fără vreun dobitoc în jug, cu miinile în sîn ca milogii...

— Cum te cheamă, băiete? a vorbit iarăși împăratul.

— Ionică, măria ta!

— Și nu l-ai dus pe fratele tău înaintea judei?

— Nu, luminate, zise Ionică, pentru că dacă mă duceam cu el la jude, cîștiga judele averea, cum îi este obiceiul cel rău, că e șiret și lacom fără pereche. Așa măcar unul din noi a rămas pricopsit. Eu mi-oi încerca norocul de acum în lumea largă... Că împăcarea între frați chiar de e cu strimbătate, e cea mai bună dreptate.

Împăratul, auzind această socoteală înțeleaptă, a dat poruncă îndată să-l ia pe Ionică, să-l spele, să-l îmbrace cu haine scumpe și să-l țină la curte. Așa a început el să trăiască în palat, pe lângă împărat, ca un sfetnic de vază. Sfaturile lui înțelepte plăceau împăratului și-i erau întotdeauna de folos, de aceea l-a botezat Ionică cel Înțelept.

Oriunde se ducea, împăratul îl lua și pe Ionică. La vinătoare erau alături, la curte de asemenea. În divan, Ionică stătea de-a dreapta tronului și judeca pricinile supușilor. Ba uneori, împăratul îl lăsa pe el singur ca să împartă dreptatea. Și nimeni nu cirtea împotriva lui, că toate le chibzuia cu multă înțelepciune. Doar unii sfetnici de la curte îi pusese rădăcină, că prea era Ionică drag tuturor, dar nu se dădeau pe față, de frică, ci așteptau numai un prilej bun ca să scape de el.

Într-o zi, împăratul a pregătit o vinătoare mare, la care erau chemați să vină toți vinătorii și cei mai vestiți cunoscători de urme de fiare din împărăție. Ionică cel Înțelept, după obiceiul său, însoțea, înarmat cum se cuvine, pe mărișorul, împăratul. După ce toți s-au adunat la curte, împăratul a dat semn de plecare și a ieșit în fruntea cetașilor, pe poartă. În urma sa veneau ceilalți vinători călări, cu surle și ciini învățați, de se cutremura pămîntul pe unde treceau, așa erau de mulți la număr. Și se așternură ei la drum. Și au mers drum lung peste munți și văi, fără oprire. Merșeră o zi, merșeră două, merșeră nouă și tot așa încă vreo douăzeci și două, cînd, în sfîrșit au ajuns într-un ținut necunoscut, printre codrii bătrîni, necălcați de picior de om cine știe de cînd.

Acum, pe înserat, s-au strîns toți vinătorii și au ținut sfat cum să vineze, mai departe. Iar a doua zi în zori, au făcut jurămint după obicei în fața împăratului și s-au răspîndit prin codru. Atunci, un pădurar bătrîn, cu un corn aurit de bour, a sunat începutul vinătorii și toată lumea a pornit fără zăbavă. Împăratul mergea înainte cu Ionică cel Înțelept și cunoscătorii de urme, după care veneau curtenii săi apropiați și pe lături cetași încercați cu arcurile întinse la umăr. De vuietul lor răsuna pădurea și fierbeau văile munților în clocot fără încetare. Cerbi, urși și căprioare, mistreți și lupi, bouri cu coarcele întoarse, speriați de hăitași, țîșneau în calea împăratului, iar arcurile cele de argint zvîcneau unul după altul, că nu scăpa nici o lighioană nerăpusă de săgețile vinătorilor.

În a treia zi, împăratul, care se îndepărtase puțin de cetașii săi, dădu

peste o urmă mare și ciudată. Îndată a poruncit să se sune din corn și să se strângă acolo toți cunoscătorii de urme, să vadă și să dea răspuns împăratului ce fel de urmă este aceea.

*Iară un moșneag bărbos
Cu păr alb, și cam ghebos,
Puse palma pe pământ,
Făcu strașnic jurămint
Să-i spună mării sale
Ce urmă are în cale...*

Și zise astfel:

*— Dacă e urmă de căprioară,
Să-i fie împăratului soțioară,
Iar de-o fi urmă de zină
Să ne fie și stăpînă;
Dar e urmă de fiară rară.
Așa că-i e dat să piară.*

Ionică cel Înțelept nu credea în vorbele moșneagului, dar tăcea și asculta. Atunci împăratul a ținut sfat mare și a hotărît ca să meargă cineva în căutarea aceluia vinat cu urmă nemaiîntilnită. Dar cine era mai bun decît Ionică cel Înțelept!

Și împăratul i-a spus:

— Sfetnicul meu iubit, îmi trebuie un om înțelept și de nădejde. ca să-l trimit în locul meu și acela ești tu.

— Sint la porunca mării tale, a spus Ionică cel Înțelept; că mult bine mi-ai făcut în viață.

— Așa te vreau, voinice, că niciodată n-ai nesocotit dorința mea, răspunse împăratul bucuros.

Și toți sfetnicii au aprobat pe dată: «Așa, așa, el să meargă»; pentru că îl pizmuiau în ascuns pe Ionică și credeau că, plecînd după urma aceea ciudată, va cădea poate răpus de fiară și nu se va mai întoarce niciodată la curte. Dar Ionică nici gînd de așa ceva.

— Ce trebuie să fac, măria ta? a întrebat el.

— Iată, îți încredințez o treabă nu prea ușoară. Ia-ți cu tine pe cine crezi dintre curtenii mei încercați și pleacă degrabă în căutarea fiarei ce a călcat pe aici. Fără ea să nu te întorci, că îți stă în joc capul tău. Iar de ai să-mi indeplinești porunca așa cum se cuvine, vei fi răsplătit ca un prinț. Înțeles-ai?

— Am înțeles, măria ta! a spus Ionică cel Înțelept.

Și îndată s-a pregătit de drum. S-a înarmat bine, a luat cu sine cîțiva sfetnici, vînători mai buni și a pornit după urmă, cale lungă prin pustietatea aceea. Și au mers ei zile întregi, dar urma era tot mai departe. La un izvor, curtenii

ce-l însoțeau pe Ionică, oprindu-se ca să adape caii, se sfătuiră în ascuns să se întoarcă de pe cale înapoi, lăsându-l pe acesta singur. Dacă împăratul îi va întreba unde l-au lăsat, vor spune că gonind prin codru după fiară, Ionică s-a rătăcit de ei și nu l-au mai găsit.

Zis și făcut. Cum mergeau ei, deodată curtenii au făcut cale întoarsă și voinicul s-a trezit singur. Ce să facă el? Să se întoarcă nici pomeneală, înainte era de acum fără ajutoare. Dar pe cât era de înțelept Ionică, pe atita era și de viteaz. Hotărî deci să meargă mai departe de unul singur. După ce s-a odihnit puțin la umbra unui copac, s-a luat iar după urmă. Și pornindu-se:

*A mers el zile de-a rîndul
Și ca vîntul și ca gîndul,
Că cuvîntul din poveste
Înainte mult mai este.
Cine-o sta și n-o dormi
Mult mai are-a auzi.*

Cum mergea el așa, iată că ajunge între niște munți înalți, cu virfurile pînă-n nori, unde doar vulturii se puteau sui. Printre munții aceia era o pădure de aramă, cu copaci care sunau din coroane, iar dincolo se vedea o pădure de argint, mai frumoasă și mai cîntătoare. Dar cea mai frumoasă era o a treia pădure, de aur, care strălucea de-ți lua ochii. Iar deasupra ei, pe virful unui munte era un palat de aur cu ziduri de diamante și rubin, unde numai stelele pluteau pe sus, așa era de ferecat.

Ionică cel Înțelept, văzînd atita minunăție, stătu și-și desfătă privirea de frumusețea palatului. Urma ciudată ducea tocmai la palat. Trebuia să ajungă deci acolo și să caute fiara cea necunoscută. Voinicul dădu pîteni calului și o porni spre palat. După o zi de mers, în sfîrșit a ajuns la poarta de aur. Un zid înalt însă, de șapte stînjeni, înconjura palatul și mai jos erau prăpăstii adînci, că nimeni nu putea să intre în palat prin altă parte decît pe poartă. Dar poarta stătea întotdeauna închisă și zăvorîtă cu incuietoni grele, de netrecut.

Cum ajunse aici, Ionică cel Înțelept descălecă și bătu în poartă. Nu răspunse nimeni. Bătu încă o dată, dar iarăși nu auzi nici un răspuns. La a treia bătaie, sus, tocmai în turn s-a deschis o fereastră zăbreliată și un glas a întrebat:

— Cine-i acolo?

— Om bun, răspunse voinicul.

— Ești duh, ori pămîntean?

— Sînt pămîntean, Ionică cel Înțelept mi-e numele. Dar ia spune-mi, ce palat e acesta?

— Acesta e Palatul Zinelor, răspunse glasul de sus.

— Deschide-mi poarta să intru înăuntru! a zis Ionică cel Înțelept.

— Nu se poate. Zina Neagră, a spus glasul, m-a fermecat să nu deschid nimănui. Numai cel care va reuși să intre în palat fără să se deschidă poarta, acela va fi primit ca un împărat și o va lua și pe Zina Zinelor de soție.

Și fereastra s-a închis la loc. Auzind acestea, flăcăul s-a așezat lângă zid, pe o piatră și a început să chibzuiască cum ar face să intre în palat. Acum știa bine că urma aceea ciudată după care venise el, era de zână și nu de fiară. Deci aici trăiau zinele cele frumoase. Dar nimeni nu era primit acolo, afară de cel ce ar fi intrat vitejește în palatul lor. Ce să facă? «Peste zid este cu neputință de trecut — se gândi el — iar prin altă parte nu este pe unde».

Totuși nu și-a pierdut cumpătul. S-a hotărât ca să aștepte lângă poarta palatului. Își făcu o colibă din frunzare și rămase peste noapte acolo. Apoi a mai trecut o zi și încă una și alte zile de-a rindul, dar Ionică cel Înțelept nu s-a dezlipit de lângă poarta cea de aur, trăind singur în coliba lui de frunzare.

În fiecare seară zinele, ca niște fulgi albi, ieșeau din palat la plimbare, plutind ușor peste zidul înalt și se pierdeau în pădurea de aur. Atunci pădurea cînta minunat, păsări măiestre își dezlegau limba și se întreceau în triluri, care mai de care mai frumoase, cum Ionică nu auzise niciodată, iar din palat începeau să se audă glasuri fermecate. Acestea țineau toată noaptea. Abia tirziu, cînd luna cobora spre asfințit, zinele se întorceau în palat și cîntecele minunate încetau. Ziua, tot palatul era cufundat în liniște, strălucind în soare din miile de fețe aurite.

Ionică cel Înțelept stătea și aștepta cînd zinele ieșeau la plimbare din palat și se topea de frumusețea lor. De cînd era aici îi crescuseră acum plete lungi și negre ca pana corbului, că se făcuse și mai mîndru.

Într-o dimineată, în timp ce voinicul nostru își păștea murgul pe pajiștea de lângă palat, deodată a văzut cum o fereastră se deschide și cînd colo cine apărură: chiar Zina Zinelor cea fermecată, cu chipul scăldat de razele dimineții. Veșmintul alb de zefir era prins cu copci mici de smarald și se unduia ușor la orice mișcare a ei. Avea părul mătăsos, stropit cu mărgăritare, care sclipeau ca stelele nopții. Era așa de frumoasă, că întrecea pe toate zinele prin frumusețea ei.

După ce a admirat prospețimea răsăritului, Zina Zorilor a privit în jos și deodată a dat cu ochii de Ionică. Atunci a închis repede fereastra și chipul ei a dispărut înăuntru. Flăcăul însă s-a îndrăgostit pe loc de ea și de acum nu și-a mai aflat liniștea. Trebuia s-o afle pe Zina Zinelor cu orice preț. Dar palatul stătea mereu închis și pace.

Și zilele treceau în așteptare, una după alta. Din cînd în cînd, Ionică cel Înțelept ieșea la vînătoare prin împrejurimi, că erau fel de fel de animale pe acolo și niciodată nu se întorcea cu mina goală. Odată, pe cînd tocmai era la vînat prin pădure, dădu nu departe peste o colibă în care locuia un cioban bătrîn. Cînd a intrat înăuntru, l-a întîmpinat un moșneag cu plete lungi și barbă albă ca omătul. Stătea și usca la foc niște buruieni tămioase, din care ieșea o mirozună plăcută.

— Bună ziua, uncheșule! a dat binețe voinicul.

— Bună să-ți fie inima, flăcăule, răspunse moșneagul. Dar cine ești și ce vînt te aduce pe aici?

— Eu sînt Ionică cel Înțelept și tot luîndu-mă cu vînătoreea, am dat peste coliba aceasta, de am venit să văd vreo față de pămîntean, că sînt singur în toată pustia de pădure.

— Atunci vino mai aproape, l-a îndemnat moșneagul întinzându-i mina uscată ca o rădăcină, că și eu tare demult n-am mai văzut chip de om pe aici. Apoi s-a ridicat greoi de lângă foc și apropiindu-se de voinic, l-a sărutat pe amândoi obraji. Și lacrimi grele i-au umezit ochii.

— Uncheșule, dar ce e cu Palatul Zinelor? îl întreabă Ionică.

— Da'de unde știi? a tresărit bătrînul cu mirare.

— Iacă vin tocmai de acolo. Pe cînd vînam cu stăpînul meu, împăratul, pe sub munții aceștia, m-am luat după o urmă ciudată și am ajuns la palatul de colo. Și am aflat că e Palatul Zinelor. Deunăzi am zărit-o chiar pe Zina Zinelor și m-am îndrăgostit de ea. Fără dînsa, de acum, nu mai pot să trăiesc. Spune-mi, te rog, cum aș putea să intru în palat? Căci poarta cea de aur nu se deschide niciodată...

— Of, of, of! a făcut moșneagul cu tristețe din toate băierile inimii. Șezi aici, alături, voinice, am să-ți spun mai întîi povestea zinelor din palat.

Și el a început să povestească:

Demult, demult, aici între munții aceștia trăia o zină frumoasă și înțeleaptă, și era mai puternică decît Zmeul Întunecat. Și avea zina aceasta douăsprezece fete gingașe ca florile, și frumoase, una mai frumoasă decît alta. Cea mai mare dintre ele însă, neascultătoare, n-a ținut seamă de sfatul mamei sale și s-a lăsat ademenită de Zmeul Întunecat, care a furat-o și a fugit cu ea. Cînd a aflat de această faptă netrebnică, mama-zină a ieșit val-virtej din palat, s-a luat după ei și i-a urmărit pînă ce i-a ajuns, unde l-a prins pe Zmeul Întunecat și l-a schimonosit, iar pe fiica-zină a dus-o și a închis-o într-un castel vechi de pe Stîncă Blestemată, prefăcînd-o de acum în Zina Neagră. Celelalte fete-zine, cumini și ascultătoare, rămaseră în palatul părintesc, trăind fericite ca mai înainte. Dintre toate însă, zina cea mică era cea mai frumoasă, mai înțeleaptă și mai fermecătoare. Și mama-zină a lăsat-o pe ea stăpînă peste surorile sale, să fie Zina Zinelor. Dar Zina Neagră le ura și le pizmuia pe celelalte zine mai mici, pentru că erau fericite, și le puse gînd rău, dar nu putea să le facă nimic, deoarece mama-zină îi luase toată puterea și acum se temea de ea.

După ce zina cea bătrînă plecă pe alt tărîm, Zina Neagră și-a căpătat puterea și atunci le-a fermecat pe surorile sale din palatul de aur, ca să nu se mărite, ci să rămînă așa, pînă ce acela care ar dori să o ia pe vreuna din zine de soție, să intre în palat pe oriunde, dar să nu calce prin poartă. Iată, aceasta e povestea cu Palatul Zinelor. Și eu, mai zise moșneagul, pe cînd eram cu turmele, m-am luat după o urmă ciudată, ca și tine, și am nimerit la palatul de aici, de m-am îndrăgostit de Zina Zinelor, însă tot așteptînd să pot intra în palat, am îmbătrînit de tot și mi-a trecut tinerețea de pomană.

Ionică cel Înțelept a oftat cu amărăciune și și-a zis în sinea lui:

De-aceea nu m-au lăsat

zînișoarele-n palat...

Aici nu-i lucru curat!

Locul ăsta-i fermecat,

*fermecat de-o zină rea
pusă împotriva mea!*

Noaptea, voinicul nu a închis ochii deloc. Era ostenit, dar după cele auzite nu putea pune geană peste geană, că îl frământau gânduri ascunse. Mereu chibzuia cum ar putea să intre în palat. Deodată, pe la miezul nopții, numai ce a auzit un scârțit prelung și porțile s-au deschis larg, iar înăuntru a intrat un om călare. Crezând că acum a sosit momentul potrivit să intre și el, Ionică cel Înțelept a încălecat, și dînd pîteni calului s-a grăbit spre poarta cea de aur. Dar cînd colo, călărețul a dispărut înăuntru, iar porțile, cu un țuit, se închiseră la loc. Așteaptă flăcăul ce așteaptă, și abia spre ziuă călărețul și-a făcut din nou apariția la poarta palatului. Cum a ieșit însă, în urma lui poarta s-a zăvorit pe dată și palatul s-a cufundat iarăși în liniște.

Ionică, de cum l-a văzut pe călător ieșind, s-a apropiat de el și i-a zis:

— Cine ești și cum poți să intri în palatul acesta fermecat?

— Eu sînt sfetnicul zinelor, străine. Dar ce cauți pe aceste meleaguri pustii?

Și Ionică i-a spus toată întimplarea, cum s-a luat după urma ciudată și a ajuns aici, și cum s-a îndrăgostit de Zina Zinelor. Dar că demult așteaptă și nu mai poate să intre în palatul de aur, unde sînt zinele cele frumoase.

— În zadar aștepti, voinice, îi zise atunci sfetnicul, că palatul e fermecat. În afară de mine, care slujesc la curte, nimeni din lumea asta n-a călcat dincolo de ziduri. Și slujitorul zinelor s-a făcut nevăzut în adîncurile pădurii.

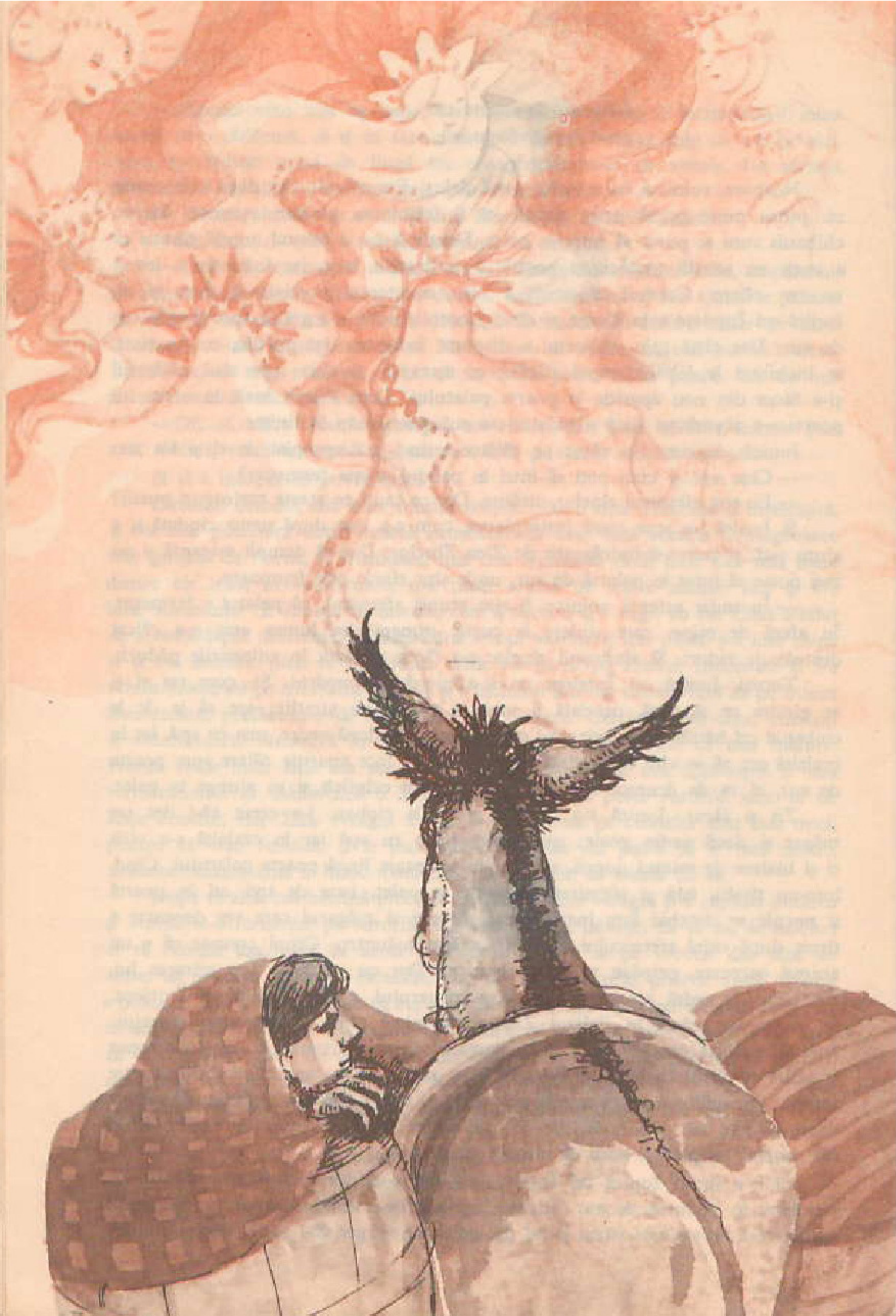
Totuși, Ionică cel Înțelept nu și-a pierdut cumpătul. Și, cum sta el și se gîdea ce să facă, deodată îi veni în minte un șiretlic; are să ia de la ciobanul cel bătrîn un măgar, să-i pună în spinare două vedre, una cu apă, iar în cealaltă are să se vire el, și cînd sfetnicul își va face apariția călare spre poarta de aur, el va da drumul măgarului după calul celuilalt și va ajunge în palat.

Zis și făcut. Ionică s-a dus în grabă la cioban, i-a cerut să-i dea un măgar și două vedre goale; una a umplut-o cu apă iar în cealaltă s-a vîrit el și înainte de miezul nopții, s-a pus în așteptare lîngă poarta palatului. Cînd, într-un tirziu, iată și sfetnicul că apare la palat, bate de trei ori în poartă și porțile se deschid larg înaintea lui. Atunci și măgarul care era deoparte a țîșnit după calul sfetnicului și îndată a fost înăuntru. Omul crezuse că e un animal oarecare, pripășit prin împrejurimi. Dar nu mică i-a fost mirarea lui, cînd dintr-o vadră așezată în spinarea măgarului, a ieșit Ionică cel Înțelept.

Cum s-a văzut în Palatul Zinelor, voinicul a privit minunat împrejur. Înăuntru, totul era bătut cu aur, diamante și mărgăritare. Zidurile de topaz și safire luminau ca soarele. Cărările erau pardosite cu smaralde și alte pietre scumpe. În mijlocul curții se afla un havuz cu apă curgătoare de smarald și peșțișori de aur, iar printre bolțile de viță aurită zburau fluturi de argint. Cum era noapte, tot palatul suna de cîntec fermecate.

Cînd a intrat Ionică cel Înțelept înăuntru, zinele tocmai erau plecate la plimbare în pădurea de aur. Îndată însă a aflat toată lumea de venirea unui voinic cum nu s-a mai văzut și cei din palat au alergat să-l vadă. Vestea a ajuns

ca un fulger și la Zina Zinelor, care a spus-o surorilor zine și toate într-o clipită s-au întors în palat. Ce bucurie era pe ele! De acum nu mai erau fermecate de Zina Neagră; vraja ei nu mai avea nici o putere. Zinele se puteau mărita de acum în voie cu oricine.

Dar cea mai fericită era Zina Zinelor: doar și ea fusese fermecată și închisă în palatul de aur. Acum îi sosise voinicul așteptat, și ce voinic! Un flăcău mîndru cum nu s-a mai văzut, și ea îndată a alergat să-l întîmpine. Era așa de frumoasă și fericită Zina Zinelor, că Ionică a cuprins-o în brațe și a sărutat-o. Atunci deodată ei se treziră înconjuțați de celelalte zine, care de bucurie începură să joace împrejurul lor.

Apoi Ionică cel Întept a luat-o pe Zina Zinelor de mireasă și au făcut nuntă mare, împărătească, la palat, că s-au veselit toți, zile și nopți, cu mic cu mare, pînă sub Soare-Răsare. Așa voinicul nostru a ajuns împăratul zinelor, iar pe cumnatele sale le-a măritat după împăratul cel bun și sfetnicii lui credincioși.

*Iar eu m-am întîmplat la nunta cea mare,
unde s-a ospătat împărătește fiecare,
și am băut vin — o bărdacă,
dintr-o nucă seacă
și am scris povestea să vă placă.*

STAN-ROZOVAN ȘI CELĂLALȚII

IONICĂ CEL ÎNTEPT

<http://cartilecopilarieimele.wordpress.com>